Iийсас беана,

Маттайс

дIаязбина болу хаза кхаъ

Iийсас беана, Маттайс дIаязбина болу хаза кхаъ – Iийса Дала Ша лур ву аьлла волу КIелхьардохург хиларх лаьцна кхаъ бу. Цу КIелхьардохучуьнгахула хьалха бинчу бартаца Iаш болчу Шен нахана дина ваIданаш кхочуш дира Дала. Шена юкъахь Iийса винчу а, ваьхначу а жуьгтийн къомана хилла ца Iаш, дерриг а дуьненна а бу и хаза кхаъ.

Маттайс яздина тептар леррина кечдина ду. Тептаран хьалхарчу дакъош тIехь Iийса дуьнен чу валарх а, Иза хих чекхваккхарх а, зерах а лаьцна дуьйцу (1:1–4:11). КхидIа тептаро дуьйцу Iийсас Галилай-махкахь нах тобарх а, нахана хьехамаш барх а лаьцна (4:12–18:35). Цул тIаьхьа тептар тIехь Iийсас Галилай-махкара Ярушалайм-гIала бинчу некъах а, Iийсан тIаьхьарчу кIиранчохь хилла долчу гIуллакхех а, Иза жIарах дIатохарх а, веллачуьра денваларх а лаьцна ду (19:1–28:20).

ХIокху тептаро гойту, Iийса – Дала беллачу хьехамийн маьIна дан Ша бакъо йолуш волу а, Делан Олаллех лаьцна хьехамаш беш волу а воккха Устаз хилар. Дуккхаболу Цуьнан хьехамаш пхеа декъе вовшахтоха мегар ду:

(1) Ламанан басе тIера бина хьехамаш. Цу декъан коьрта маьIна – Стигалийн Олаллин бахархойн амал а, бехкаш а, бакъонаш а, хиндерг а ду (5–7 кортош);

(2) Шийтта мурд дIахьажош дина долу весет (10-гIа корта);

(3) Стигалийн Олаллех лаьцна долу хьекъале дустарш (13-гIа корта);

(4) Iийсан мурд хиларх лаьцна болу хьехамаш (18-гIа корта);

(5) Кху заманан чаккхенах а, хиндолчу Делан Олаллех а лаьцна хьехамаш (24–25 кортош).

Iийса схьавалар

(Лака 3:23-38)

1 [1] ХIара ду шуна Дала леррина къобалвинчу Iийсан схьаваларх лаьцна долу дIаяздинарг. Иза Даудах схьаваьлла, ткъа Дауд ИбрахIиман тIаьхьенах хилла.

2 ИбрахIим Исхьакхан да хилла,
Исхьакх – Якъубан да,
Якъуб – ЯхIудан а, цуьнан вежарийн а да,
3 ЯхIуд – Парасан а, Зерахьан а да, ткъа церан нана Тамара хилла.
Парас Хьацранин да хилла,
Хьацрани – Раман да.
4 Рам Iамминадабан да хилла,
Iамминадаб – Нахьшонан да,
Нахьшон – Салманан да,
5 Салман – БоIазан да. БоIазан нана Рахьаб хилла.
БоIаз Iабадин да хилла. Iабадин нана Рути хилла.
Iабади Юшайн да хилла,
6 Юшай – Даудан да хилла.
Дауд Сулим-паччахьан да хилла, цуьнан нана хьалха УрьяхIугахь марехь хилла.
7 Сулим-паччахь РахьбуIаман да хилла,
РахьбуIам – АбияхIун да,
АбияхIу – Асин да,
8 Аса – ЯхIушаптин да,
ЯхIушапти – Йораман да,
Йорам – IузияхIун да,
9 IузияхIу – Йовтаман да,
Йовтам – Ахьазан да,
Ахьаз – Хьузакх-ЯхIун да,
10 Хьузакх-ЯхIу – Маннашан да,
Маннаш – Аминан да,
Амин – Юши-ЯхIун да,
11 Юши-ЯхIу – Яхун-ЯхIун а, цуьнан вежарийн а да хилла.
Цу хенахь дерриг а Исраилан къам Бавел-махка дIадигна хилла.
12 Бавел-махкара цIа баьхкинчу хенахь Яхун-ЯхIу Шалтаалан да хилла,
Шалтаал Зурбабелан да хилла,
13 Зурбабел – Авадин да хилла,
Авади – Элъякъиман да,
Элъякъим – Узаран да,
14 Узар – ЦIадукъин да,
ЦIадукъа – Ахьмин да,
Ахьма – Аладин да,
15 Алади – ЭлиIазаран да,
ЭлиIазар – МатIанин да,

[1:6] Сулим 24:14, 15; 2 Шерашкахь 36:10; Ярми-ЯхIу 27:20.

МатIани – Якъубан да,
16 Якъуб – Мареман майра волчу Юсупан да.
Марема Iийса вина, Дала леррина Къобалвинарг аьлла, цIе йоккхуш волу.
17 ИбрахIимна тIера Даудана тIе кхаччалц ейтта тIаьхье хилла, Даудана
тIера Бавеле йийсаре бахийтталц – ейтта тIаьхье хилла, ткъа иштта ейтта
тIаьхье кхиъна Бавелера юхабалийначул тIаьхьа Iийса дуьнен чу валлалц.

Iийса дуьнен чу валар

18 Цуьнан дуьнен чу валар иштта хилира: Iийсан нана Марем Юсупана
ехна хилла. Амма иза маре яхале гучудаьлла Марем Делан Синах доьзал-
хочух хилар. 19 Цуьнан хин волу майра Юсуп чIогIа оьзда стаг хилла. Цо
шайна юкъахь хьахаделла долу захало, нахала а ца доккхуш, дохо сацам
бина хилла. 20 Цо цу гIуллакхах ладцна ойла ечу хенахь, цунна гIенах Ве-
зачу Элан малик дуьхьалтесира. Малико элира:
«Даудан кIант Юсуп, Марем хьайна дIайига ма кхера, хIунда аьлча
цуьнан кийрахь долу бер Делан Синах схьадаьлла ду. 21 Цо кIант вийр ву.
Цуьнан цIе Iийса* тиллалахь, хIунда аьлча Цо Шен къам къинойх кIел-
хьардоккхур ду».
22 И шадерг а хилла, Везачу Эло Шен пайхамарехула аьлларг кхочуш
хилийтархьама. Делан Йозанна тIера дешнаш иштта дара:
23 «ЛадогIалаш! ЙоIстаг берах хир ю,
цо кIант а вийр ву.
Цуьнан цIе Iимануал хир ю.
Иза „Тхоьца Дела ву!“ – бохург ду».
24 Юсуп самаваьлча, цо, Везачу Элан малико ма-хьеххара, Марем шена
маре схьаялийра. 25 Амма бер дина яллалц, цо цунах куьг ца туьйхира.
Юсупа цу кIентан цIе Iийса тиллира.

Iийса волчу хьекъалчаш богIу

2 1 Iийса ЯхIуд-махкарчу Байтлахам-гIалахь вина. Иза яра ХIарод-
паччахь олаллехь волу зама. Iийса дуьнен чу ваьлла жимма хан яьлча,
Ярушалайм-гIала баьхкира малхбалехьара хьекъалчаш. 2 Цара адамаш-
ка хьоттура: «Мичахь ву хIинцца дуьнен чу ваьлла волу жуьгтийн къо-
ман паччахь? Тхуна къеггина схьакхетта болу Цуьнан седа** гира.
Цундела, Цунна хьалха гора а хIуттуш, корта тоха даьхкина тхо». 3 Иза
шена хезча, ХIарод-паччахь синтем байна хьаьвзира, ткъа цуьнца ерриг а

* [1:21] *Iийса* – иза «Везачу Эло кIелхьарвоккху» бохург ду.
** [2:2] *Я иштта:* малхбалехьа йолчу агIонгахь болу Цуьнан седа.

[1:18] Лака 1:27. [1:21] Лака 1:31. [1:23] ЕшаI-ЯхIу 7:14 (Грекийн). [1:25] Лака 2:21.

Ярушалайм-гIала сингаттаме хилла дIахIоьттира. 4 ХIарода ша волчу кхай-
кхира шен махкара динан коьрта дай а, Iелам нах а. Цо цаьрга хаьттира:
«Муьлхачу меттехь дуьнен чу вала везаш вара Дала леррина Къобалви-
нарг?» — аьлла.
5 Цара цуьнга жоп делира: «ЯхIуд-махкарчу Байтлахам-гIалара, хIунда
аьлча шен йозанна тIехь пайхамаро аьлла ду:
6 „Хьо а, ЯхIуд-махкара Байтлахам-гIала,
ЯхIудан махкарчу сийлахьчу гIаланаш юкъахь лахара яц.
Хьан махкара вер ву
Сан Исраилан къоман куьйгалхо хилла дIахIуттун верг!“»
7 ТIаккха ХIарода къайлаха шена тIе схьакхайкхира малхбалера баьх-
кина болу хьекъалчаш. Цаьргара цунна хиира, маца гучубаьлла стига-
лахь керла седа. 8 Байтлахам-гIала уьш дIахьажош, цо царна тIедиллира:
«ДIа а гIой, цу берах лаьцна доллу хIума а хаа хьовса. Шайна иза
карийначул тIаьхьа соьга хаам бе, цига ваха а вахана, соьга а Цунна
Iибадат[д] дайта».
9 Паччахьо шайна тIедиллиначуьнга ла а доьгIна, уьш новкъа бевлира.
Царна къеггина схьакхетта гина болу седа*, хьалха а баьлла, меллаша
стигалахула дIабоьдуш бара. ТIаьххьара а иза сецира нийсса и бер долчу
меттигна тIехула. 10 Шайна и сурт гича, хьекъалчаш чIогIа хазахетта
хьаьвзира. 11 Шаьш цIа чу а дахана, шайна и Бер а, Цуьнан нана Марем а
гича, цара, гора а хIиттина, кортош охьа а таIийна, Цунна Iибадат[д] дира.
ТIаккха Цунна совгIаташ а делира: деши а, хаза хьожа йогIу еза хIума а,
деза хьакхар а. 12 ТIаьхьо царна гIенах Дела дуьхьалтесира. Цо цаьрга
ХIарод-паччахь волчу юха ма гIо элира. Цундела уьш кхечу новкъахула
шайн махка дIабахара.

Мисар-махка дIабовдар

13 Хьекъалчаш дIабахча, Юсупана гIенах Везачу Элан малик дуьхьал-
тесира. Цо элира: «ХьалагIатта, схьаэца бер а, цуьнан нана а, Мисар-мах-
ка, вадий, дIагIо. Аса шайга хаам баллалц цигахь Iе, хIунда аьлча ХIарод-
паччахь и бер лохуш ву, иза ден гIерташ а ву».
14 Юсуп, сама а ваьлла, бер а, Марем а схьа а эцна, буьйсанна Ми-
сар-махка ведда дIавахара. 15 ХIарод-паччахь шен Iожаллех кхалххалц,
уьш цигахь Iийра. Иштта кхочушхилира Везачу Эло пайхамарехула
аьлларг: «Мисар-махкара аравалийтархьама схьакхайкхина Аса Сайн
кIанте».

* 2:9 *Я иштта:* Царна малхбалехьа йолчу агIонгахь гина болу седа.

2:6 Мика-ЯхIу 5:2. 2:15 ХIушаI 11:1.

Бераш дайар

16 Хьекъалчаша ша левинийла хиъча, ХIарод-паччахь чIогIа оьгIазва-
хара. Цо сихонца омра делира, Байтлахам-гIалахь а, цунна гонах йолчу
ярташкахь а шина шарера далаза долу божабераш дайа аьлла. Цу берийн
хан цо билгалъяьккхина хьекъалчашца шен хиллачу къамелехула. 17 Цу
тIехь кхочушхилла Ярми-ЯхIу-пайхамарехула хилла болу хаам:
18 «Аьзнаш хеза Рами чохь,
инзаре маьхьарий, тийжарш хеза.
Рахьал йоьлху шен берашна,
амма цхьаммо а шен дог оьцийла цунна ца лаьа,
хIунда аьлча цуьнан бераш дийна дац».

Мисар-махкара юхаверзар

19 ХIарод-паччахь веллачул тIаьхьа Юсупана Мисар-махкахь юха а Де-
лан малик дуьхьалтесира. 20 «ХьалагIатта, — элира цо. — Бер схьа а эций,
цуьнан ненаца Исраилан халкъ долчу юхаверза. И бер ден гIиртинарш
дийна бац хьуна».
21 Бер а, Марем а схьа а эцна, Исраил-махка дIаваха новкъа велира
Юсуп. 22 Шаьш цига дIакхачале, цунна хиъна, ХIарод-паччахь кхелхин-
чул тIаьхьа цуьнан дарже дIахIоьттинарг паччахьан кIант Архул вуйла.
Иза цига дIаваха ца хIоьттира. Амма цунна гIенах юха а малик дуьхьалте-
сира. Цо Юсупана цигара дIаваха тIедожийра. ТIаккха Юсуп Галилай-
махка дIавахара. 23 Уьш Назарт-гIалахь ба̄ха хевшира. Иштта кхочушхи-
лира Дала пайхамарехула аьлларг: «Цунах назархо эр ду».

Яхьъяс кхайкхам бо
(Марк 1:1-8; Лака 3:1-18; Яхьъя 1:19-28)

3 1 Цхьа зама тIекхаьчча, Яхьъя ЯхIуд-махкарчу яьссачу аренгахула
кхайкхам беш волавелира.
2 «Стигалийн Олалла генахь дац шуна! Дохко а довлий, Далла тIедер-
за!» — бохура Цо.
3 Яхьъях лаьцна ЕшаI-ЯхIу-пайхамаро аьлла:
«Яьссачу аренгахь кхойкхучун аз хезаш ду:
Везачу Элана некъ кечбе!
Нисде Цунна хьалха некъан тачанаш!»
4 Цу хенахь Яхьъяс эмкалан тIаргIанах йина бедарш а лелайора, гIода-
юккъе шуьйра тIаьрсиган доьхка а доьхкура. Юучу хIуманах цо билгал-
даьккхинарг цIоз а, акха моз а дара. 5 Дукха адам догIура цунна тIе:

2:18 Ярми-ЯхIу 31:15. 2:23 Марк 1:24; Лака 2:39; Яхьъя 1:45. 3:2 Маттай 4:17; Марк 1:15.
3:3 ЕшаI-ЯхIу 40:3 (Грекийн). 3:4 Сулим 1:8.

Ярушалаймера а, ЯхIуд-махкара а, Йордан-хи йистехь дехаш долу ада-
маш а. **6** Шайх даьллачу къиношна Далла хьалха дохко а бовлий, Йордан-
хи чохь шаьш хих чекхдохуьйтура наха Яхьъяга.

7 Шена тIеоьхуш дуккха а садукъой[Д] а, парушхой[Д] а гича, Яхьъяс элира:
«Шу лаьхьанан кIорнел а чIогIа зуламе адамаш ма ду! Хьан бина
шуьга, тIедогIучу къематан дийнах кIелхьардовла деза аьлла, хаам?
8 Шу Далла тIедирзина делахь, шайн дахарехь иза гайта. **9** „Тхан да Иб-
рахIим ву“, – аьлча, шаьш кIелхьардевр ду ма мотталаш. Делан таро ю
оцу Iохкучу тIулгех а ИбрахIимна тIаьхье ян. **10** Орамашна тIехула диг
хьалаайина ду: шена тIе пайден болу стом латош доцу хIора дитт, хада а
дой, цIера юккъе кхуссу. **11** Шу Далла тIедирзина дела, Ас хих чекхдоху
шу, амма сол тIаьхьа ван везарг сол нуьцкъала ву. Со Цунна мачаш кхе-
хьа а хьакъ вац. Цо шу Делан Синах а дузур ду, цIарца а дахчор ду.
12 Цуьнан карахь кIа ору баьхьа бу. Цо хьаьттахь кIа цIандийр ду. КIа
цIа чу схьагулдийр ду, ткъа кегаш цкъа а дIайовр йоцучу цIера юкъахь
ягор ю Цо».

Iийса хих чекхваккхар
(Марк 1:9-11; Лака 3:21, 22)

13 Галилай-махкара Йордан-хи тIе веара Iийса, Ша Яхьъяга хих чекх-
ваккхийта. **14** Иза сацо гIоьртира Яхьъя:
«Со-суо ву Хьоьга хих чекхваккхийта везаш верг. Ткъа Хьо-Хьуо ма
веана суна тIе?»
15 Iийсас цуьнга элира: «Тахана шадерг а иштта хила дезаш ду. Берриг а
Делан лаам вай кхочушбан беза».
Яхьъя Цо бохучунна резахилира.
16 Iийсас Ша цуьнга хих чекхваккхийтира. Иза хи чуьра араволлушехь,
Дала стигалш дIасаеллаялийтира. Iийсана хьалха кхокханан суьртехь ла-
кхара охьадогIуш долу Делан Са дIахIоьттира. Иза нийсса Цунна тIе
охьадеара. **17** Стигалара схьахезаш долчу озо элира:
«Иза ву Сан хьоме КIант! Цуьнца бу Сан лаам!»

Iийса зер

4 **1** Цул тIаьхьа Делан Сино Iийса яьссачу аренга дIавигира, иблисе
Иза зейта. **2** Шовзткъа де-буьйса марха кхобуш дIадаьлча, Иза чIогIа
мацвелла хьаьвзира. **3** Иблисо, Цунна тIе а дахана, элира: «Хьо Делан
КIант велахь, хьуьлла Iохкуш долчу тIулгашна тIедожаде, бепиг хила
алий».

3:7 Маттай 12:34; 23:33. **3:9** Яхьъя 8:33. **3:10** Маттай 7:19. **3:17** Доладалар 22:2; За-
бур 2:7; ЕшаI-ЯхIу 42:1; Маттай 12:18; 17:5; Марк 1:11; Лака 9:35. **4:1** Iебархош-
ка 2:18; 4:15.

4 Iийсас жоп делира: «Делан Йозанна тIехь ма ду: „Деккъа баьпках
вузарх лаьтташ дац стеган дахар. Цуьнан вузар – Делан багара схьадаьлла
хIора дош ду“».
5 ТIаккха иблисо, Iийса езачу Ярушалайм-гIала а вигина, Делан цIий-
нан тхов буьххье хьалаваьккхира. **6** «Хьо Делан КIант велахь, – элира
цо, – кхузара чукхоссало. Яздина ма ду: „Дала Шен маликашка Хьох
лаьцна омра дийр ду“. Кхин а яздина ду: „Цара Хьо шайн куьйгаш тIехь
дIахьур ву, тIулгах ког ца тасаболуьйтуш“».
7 Iийсас цунна жоп делира: «Амма яздина ду: „Хьайн Веза Дела зе ма
гIерта“».
8 ТIаккха иблисо валийра Iийса бокккхачу лам тIе. Цу буьххьера цо гай-
тира кху дуьненахь мел йолу пачхьалкхаш а, церан исбаьхьа хилар а. **9** «И
Хьуна гуш мел дерг аса Хьуна дIалур ду, Ахьа суна, Далла санна, гора а
хIоьттина, Iибадат дахь!»
10 Iийсас элира: «ДIадала Суна уллора, иблис! Делан Йозанаш тIехь язди-
на ду: „Хьайн Везачу Далла бен ма де Iибадат, Цунна бен гIуллакх а ма де!“»
11 Иблис Iийсана тIаьхьара дIадаьлча, Иза волчу маликаш схьагулде-
лира, Цунна гIуллакх а деш.

Iийса Галилайхь хьехамаш бан волало
(Марк 1:14-15; Лака 4:14-15)

12 Яхьъя набахти чу воьллина аьлла Шена хезча, Iийса Галилай-махка
юхавирзира. **13** Назарт-гIала а йитина, Иза Къапарнам-гIалахь ваха хии-
ра. И гIала Галилай-Iомана йистехь Iохкуш долчу Забул-мехкан а, Нап-
тал-мехкан а латтанаш тIехь хилла. **14** Иштта кхочушхилира ЕшаI-ЯхIу-
пайхамарехула аьлларг:
15 «Забул-мехкан а, Наптал-мехкан а латтанаш а,
Галилай-хIорда тIекхачале, Йордан-хил дехьа йолу кхечу
къаьмнийн нехан Галилай!
16 Боданашкахь Iийна болчу нахана йоккха серло гира!
Iожаллин IиндагIехь Iийначу къомана къеггина дIахIоьттира серло!»
17 Цу хенахь дуьйна схьа Iийса кхайкхам бан волавелира: «Стигалийн
Олалла генахь дац шуна! Дохко а довлий, Далла тIедерза!» – бохуш.

Iийсас веа стаге, Шен мурдаш хила олий, кхойкху
(Марк 1:16-20; Лака 5:1-11)

18 Цхьана дийнахь, Галилай-Iам йистехула дIавоьдуш, Iийсана ши ва-
ша гира: ШамIий, тIаьхьо Кипа аьлла цIе тиллина волу, Iандаррий. Уьш

4:4 Карлабаьккхинарг 8:3. **4:6** Забур 90:11, 12. **4:7** Карлабаьккхинарг 6:16. **4:10** Карла-
баьккхинарг 6:13. **4:12** Маттай 14:3; Марк 6:17; Лака 3:19, 20. **4:13** Яхьъя 2:12.
4:15, 16 ЕшаI-ЯхIу 9:1, 2. **4:17** Маттай 3:2.

чIерийлецархой бара. Кхунна гиначу хенахь ши ваша хи чу чIерий лоьцу
бой тосуш воллура.
19 «Суна тIаьхьахIитта, – элира цаьрга Іийсас, – ткъа Аса хIинца дуьй-
на адамийн синош лецархой дийр ду шух».
20 Уьш, сихонца шайн бойнаш а йитина, Іийсана тIаьхьахIиттира.
21 Уьш дIабоьлхуш, Зевадин ши кIант – Якъуб а, цуьнан ваша Яхьъя а
гира Іийсана. Ший а ваша шайн деца Зевадица хинкеман чохь вара,
чIерий лоцу бойнаш тоеш. Іийсас уьш а кхайкхина тIебалийра. 22 Уьш,
шайн да а, хинкема а дитина, Іийсана тIаьхьахIиттира.

Іийсас дукха нахана хьехам бар а, дарбанаш дар а
(Лака 6:17-19)

23 Іийса берриг Галилай-махкахула волавелира. Цо нехан гуламан цIе-
ношкахь Іамадора, Стигалийн Олаллех хаза кхаъ кхайкхабора, нах массо
а цамгарех тобора. 24 Цунах лаьцна хабар ерриг Сири-пачхьалкхехула дIа-
даьржира. Іийса волчу ба̄лабора тайп-тайпана цамгарш кхетта болу нах:
жинаша хьийзош берш а, лазар догIуш берш а, шен дегIан дола ца далуш
берш а. Царна массарна а Цо дарба а дора. 25 Дукха адам дара Цунна тIаь-
хьа лелаш Галилайра а, Иттшахьар-махкара а, Ярушалаймера а, ЯхIуд-
махкара а, Йордан-хил дехьа Іаш долу адамаш а.

Ламанан басе тIера кхайкхам бар

5 1 Цхьана дийнахь Іийсана уллохь дукха адам гулделлера. Иза, ламанан
басе хьалаваьлла, охьахиира. Іийсана тIе гулбелира Цуьнан мурдаш.
2 ТIаккха Іийса царна хьехам бан волавелира:

Декъалбинарш
(Лака 6:20-23)

3 «Декъалбина бу миска са долуш болу нах – уьш, Стигалийн
Олалла тIе а лаьцна, Далла уллохь бу.
4 Декъалбина бу боьлхуш берш – церан дог оьцур ду.
5 Декъалбина бу эсала амал ерш – дерриг а дуьне церан хир ду.
6 Декъалбина бу бакъоне кхача хьагбелларш – Дала царна луург
дийр ду.
7 Декъалбина бу къинхетаме берш – царах а бийр бу къинхетам.
8 Декъалбина бу цIена дог дерш – царна Дела гур ву.
9 Декъалбина бу нахана юкъахь машаре гIуллакх лелорш – царна,
Делан бераш ду аьлла, цIе туьллур ю.

4:23 Маттай 9:35; Марк 1:39. 5:4 ЕшаI-ЯхIу 61:2. 5:5 Забур 36:11. 5:6 ЕшаI-ЯхIу 55:1, 2.
5:8 Забур 23:3, 4.

10 Декъалбина бу, бакъонна тIаьхьахIиттина аьлла, таIзаре
озийнарш – уьш, Стигалийн Олалла тIе а лаьцна, Далла
уллохь бу.

Сийсаздарна дуьхьало яр
(Марк 9:50; Лака 14:34-35)

11 Декъалдина ду шу, наха сийсаза дохуш, тIаьхьа а бевлла, харц ха-
барш а дуьйцуш, Со бахьана долуш бехкедеш лелаш делахь. 12 Хазахетар-
ца даккхийделаш! ХIунда аьлча стигалшкахь йоккха ял хир ю шуна.
Иштта хьийзийна пайхамарш а, шул хьалха хилла болу».
13 «Шу Лаьттан туьха ду. Нагахь санна туьхан чам дIабаьлча, иза муха
дурдийр ду? Иза, нахе когашца хьеша а хьешийтина, дIакхоссан бен,
цхьанна а хIуманна пайденна дац.
14 Шу дуьненан серло ю. Ламанан буьххьехь лаьтташ йолу гIала къай-
лаяккха йиш яц. 15 Иштта латийна йолчу стогарна тIехула кхаба ца хIот-
тайо – иза лаккхахь охьаxIоттабо, цуьнга чохь мел волчунна а серло
ялийта. 16 Нахана шуьгара серло гойла, шун дика гIуллакхаш гайтархьама
а, адамашка Далла хастам байтархьама а».

Товрат-хьехамах лаьцна

17 «Ма мотталаш, Со товрат тIера хьехамаш я пайхамарша яздинарш
дIадаха веана. Со и хьехамаш дIабаха веана вац, ткъа уьш кхочушбан ве-
ана ву. 18 Аса чIагIо йо шуна: стигаллий, латтий дозуш а долуш, товрат-
хьехамашна юккъера цхьа элп я цхьа сиз а дIадоккхур дац, цу тIехь аьл-
ларг кхочушхиллалц. 19 Товрат-хьехам тIера кIеззиг долу хIума а талха а
дина, нахе а изза де бохуш верг Стигалийн Олаллехь лаххара мах болуш
хир ву. Ткъа шена тIедиллина долу парз кхочуш а деш, иза нахе дIа а
кховдош хилча, иза лакхара лорур ву. 20 Аса боху шуьга: нагахь санна шун
Делан лаамехь хилар парушхойн а, Іелам нехан а чул лакхара ца хилахь,
Стигалийн Олалла тIелаца а, Далла уллохь хила а шун йиш хир яц».

ОьгIазлонах лаьцна

21 «Шуна ма-хаъара, вайн дайшка аьлла хилла: „Стаг ма ве. ХIора стаг
вийна волу зуламхо кхелахочо жоьпе озор ву“. 22 Ткъа Аса боху шуьга:
шена уллорачунна оьгIазвахана волу хIора стаг кхелахочо жоьпе озор ву.
Стага шен вешина а „Іовдал!“ аьллехь, цунна коьртачу кхеташоно таIзар
дийр ду. Шена уллохь волчуьнга: „Яьсса хIума!“ – аьлла, вистхилларг
жоьжахатин цIера хьалха а хIоттийна, жоьпе озор ву. 23 Цундела хьуо

5:10 1 Кипин 3:14. 5:11 1 Кипин 4:14. 5:12 2 Шерашкахь 36:16; Векалийн 7:52.
5:13 Марк 9:50; Лака 14:34, 35. 5:14 Яхьъя 8:12; 9:5. 5:15 Марк 4:21; Лака 8:16; 11:33.
5:16 1 Кипин 2:12. 5:18 Лака 16:17. 5:21 Арадаккхар 20:13; Карлабаьккхинарг 5:17.

Далла сагIа даккха воьдучу хенахь цхьаъ хьайна реза воцуш хилар хьайна
дага дагIахь, 24 и совгIат сагIа доккхучу кхерчана йисте охьа а диллий, цу
стагаца куьйге ваха хьажа. Цигара юхавирзинчул тIаьхьа дийр ду ахьа
Далла гIуллакх.
25 Хьо кхелахочуьнга дIавала кечвеллачуьнца, шаьш цига дIакхачале,
катоххий барт бан хьажа, куьйге а гIо. Ахьа иза ца дахь, хьан довхочо хьо
кхелахочуьнга дIалур ву, ткъа цо гIаролхочуьнга а велла, набахти чу кхус-
суьйтур ву. 26 Билггала боху хьоьга: цигара хьо аравер вац, тIаьххьарчу
шайнна тIекхаччалц, дерриг а хьайн декхар дIаделла а бен».

Майра зудчунна тешаме хиларх лаьцна

27 «Шуна хезний: „Нахаца ма лела“, — аьлла хилар? 28 Ткъа Аса боху
шуьга: нехан зудчуьнга ямарта ойланца дIахьаьжначо шен даг чохь зуда-
майрачун юкъаметтиган тешаме хилар дIадаьккхина. 29 Нагахь санна
хьан аьтту бIаьрг къинош летош белахь, иза схьа а баккхий, дIакхосса.
Хьайн дегIан цхьана меженах ва̄лар гIоле ду хьуна, жоьжахатин цIергахь
вагавойтучул. 30 Хьайн аьтту куьг къилахь долчунна тIегIерташ делахь, и
куьг дIа а даккхий, дIакхосса. Хьайн дегIан цхьана меженах ва̄лар гIоле
ду хьуна, жоьжахатин цIергахь вагавойтучул».

ДIасакъастарх лаьцна

31 «Аьлла ду: „Шен зудчуьнца дIасакъаьсташ волчо цунна йозанца тоь-
шалла дала деза“. 32 Ткъа Аса боху шуьга: зуда тешаме ца хиларца доьзна
доцучу дIасакъастаро, зуда нийса боцучу некъа тIе тоьтту. И санна йолу
зуда ялочо ямартло йо».

Дуй баарх лаьцна

33 «Вайн дайшкара дуьйна аьлла ду: „Айхьа Везачу Элана биина болу
дуй ма къарбе, иза кхочушбан хьажа“. 34 Ткъа Аса боху шуьга: цкъа а дуй
ма баа. Стигалех а ма е чIагIо — иза стигалийн Паччахьан шахьар[д] ю.
35 Лаьттах а ма е чIагIо — Латта а Делан Олаллехь ду. Ярушалаймах лаьцна
а ма баа дуй — иза веза воккхачу Паччахьан гIала ю. 36 Шайн коьртах ла-
ций а ма е чIагIо, хIунда аьлча коьртара цхьа чо я кIайбан а, я Iаржбан а
шун ницкъ кхочур бац. 37 Шаьш, „хIаъ“ аьлла, чIагIо яхь, иза „хIаъ“ хи-
лийта. „ХIан-хIа“ шайн ала дезахь, цу тIехь латта. Цу шина дашал сов
даьлларг — иблисан лаам бу шуна».

5:27 Арадаккхар 20:14; Карлабаьккхинарг 5:18. 5:29 Маттай 18:9; Марк 9:47.
5:30 Маттай 18:8; Марк 9:43. 5:31 Карлабаьккхинарг 24:1-4; Маттай 19:7; Марк 10:4.
5:32 Маттай 19:9; Марк 10:11, 12; Лака 16:18; 1 Коринтхошка 7:10, 11. 5:33 Iамалъ-
яр 19:12; Лелар 30:3; Карлабаьккхинарг 23:21. 5:34 Якъуба 5:12; ЕшаI-ЯхIу 66:1;
Маттай 23:22. 5:35 ЕшаI-ЯхIу 66:1; Забур 47:3.

Бекхам барх лаьцна

38 «Аьлла ду: „Хьайн бIаьрг баккхахь, — цунна дуьхьал бIаьрг баккха,
цергана дуьхьал церг яккха“. 39 Аса-м шуьга боху: хьайна зулам динчунна
дуьхьал ма вала. Хьайна аьтту бесни тIе тIара тоьхнехь, аьрру агIор йолу
бесни а зуламхочунна тIеерзае. 40 Кхелехь хьуна тIера коч а къевсина,
хьайца девне ваьллачунна, мел еза елахь а, важа бедар а дIало. 41 Хьайна
ницкъ а беш, хьайга эзар гIулч яккхийта гIортахь, ши эзар гIулч а йок-
кхуш, дIагIо. 42 Хьайга хIума йиэха веанчун дехар кхочуш а де, хьайга
юхалург еха веанчунна букъ а ма берзабе».

МостагIчуьнга болчу безамах лаьцна

43 «Аьлла ду: „Хьайн уллораниг веза, мостагIчуьнца гома а хила“.
44 Ткъа Аса боху шуьга: шайн мостагIий беза, хьайна зулам деш берш Де-
ле беха — 45 шайн стигалахь волчу Ден бераш шу хилийта. Цо цхьа а ца
къаставо шуна: Цо малх массарна а къоьгуьйту — дикачунна а, вочунна а.
ДогIа а Цо цхьатерра доуьйту Шен лаамехь болчарна а, боцучарна а.
46 Шуна шайца дика берш бен безаш ца хилча, цунах хIун пайда хир бу?
Иза санна йолу юкъаметтиг-м ял йоккхучара а лелайо шуна. 47 Шайн ве-
жаршка бен аша салам луш ца хилча, цунах тамаш бан меттиг яц шуна. И
санна йолу юкъаметтиг дин доцучу наха а лелайо шуна. 48 Цундела, шайн
стигалахь волу Да санна, дуьззина цIена хила».

СагIанах лаьцна

6 1 «Варелаш, шаьш Далла деш долу гIуллакх нахана гайта гIерташ ма
лелалаш. Иза аша шайгара далийтахь, шун стигалахь волчу Дегара ял
хир яц шуна. 2 Айхьа сагIа лучу хенахь, иза нахе кхайкхо ма гIерта, шал-
халла йолчу наха санна, гуламан цIенош чоххьий, ураман некъашкаху-
лий шаьш нахе хастадайтархьама. Аса тоьшалла до шуна: царна йогIуш
йолу ял иштта а дIакхаьчна шуна. 3 Айхьа мискачунна сагIина хIума лучу
хенахь хьайн аьрру куьйге а ма хаийта аьтту куьйго лелош дерг, 4 айхьа
лун сагIа къайлаха хилийта. Шадерг а гуш волчу хьан Дас хьуна йогIу ял
дIалур ю».

ДоIанах лаьцна
(Лака 11:2-4)

5 «Шаьш доIа дечу хенахь шайца шалхалла йолчу нахах дIа ма тарло,
гуламан цIенош чохь а, ураман некъашкахула а нахана шаьш гайтархьама
доIанаш дан дIахIуьттуш болчу. Аса тоьшалла до шуна: царна шайна йогIуш

5:38 Арадаккхар 21:24; Iамалъяр 24:20; Карлабаьккхинарг 19:21. 5:48 Iамалъяр 19:2;
Карлабаьккхинарг 18:13. 6:1 Маттай 23:5. 6:5 Лака 18:10-14.

йолу ял дӀакхаьчна. 6 Ткъа ахьа хьайн доӀа дечу хенахь, къайла а валий, чӀоггӀа неӀ тӀе а таттий, де иза. Шадерг а гуш волчу хьан Дас хьуна йогӀу ял дӀалур ю. 7 Ткъа айхьа доӀа дечу хенахь, кхечу къаьмнех болчу наха санна, ца оьшуш мел дерг ма дийца. Царна моьтту, шаьш къамел дукха мел до а, иза дикахо дӀахезар ду Далла. 8 Царах дӀа ма тарло, хӀунда аьлча шун Дена аш Шега дехар а дале хаьа, шуна хӀун оьшу. 9 Цундела шаьш доӀа дечу хенахь хӀокху дешнашна тӀе тидам бахийта:

Тхан стигалара Да!
Хьан цӀе сийлахь хуьлда!
10 Хьан Олалла тӀеккхочийла.
стигалшкахь санна, лаьттахь а Хьан лаам
кхочушхуьлийла.
11 Тахана даъал напха лохьа тхуна!
12 Дехьа тхуна геч,
тхайна декхарийлахь болчарна оха ма-гечдарра.
13 Хьарам лаамна кӀел а ма дахийтахьара Ахьа тхо,
иблисах а лардахьара*.

14 Наха шуна йинчу хьарамаллина аша гечдахь, стигалахь волчу шун Дас шуна а дийр ду геч. 15 Амма шу шайна вас йинчарна даггара къинтӀера ца довлахь, шун Да шуна а вер вац аша летийначу къиношна къинтӀера».

Марха кхабарх лаьцна

16 «Шаьш марха кхобучу деношкахь, шалхалла йолу нах санна, олла а делла, дастам девлла ма лела, хӀунда аьлча уьш шаьш марха кхобийла нахана дӀагайта гӀерташ лела. Аса ма-аллара, царна йогӀуш йолу ял дӀакхаьчна шуна. 17 Айхьа марха кхобучу хенахь хьайн юьхь а йилий, хила ма-веззара лела, 18 нахана хьуо марха кхобуш вуйла а ца гойтуш. Хьан Дена иза хууш ду хьуна, Иза хьуна гуш вацахь а. Шадерг а гуш волчу хьан Дас хьуна йогӀу ял дӀалур ю».

Шун стигалахь хир долу хьал
(Лака 12:33-36)

19 «Дуьненан хьал ма гулде. Иза, нецано а талхош, мекхано хӀаллак а деш, лаьттар ду, я къуша, чу а бевлла, лачкъийна дӀахьур ду. 20 Стигалахь гулде шайна хьал. Цигахь иза нецано талхор а дац, мекхано хӀаллак а дийр дац, я къуша, чу а бевлла, дӀа а хьур дац. 21 Хьан хьал долчохь хьан дог а хир ду.

* 6:13 *Цхьадолчу керла дӀаяздинчу тептаршкахь тӀетоьхна ду:* ХӀунда аьлча массо ханна а Хьан ю Пачхьалкх а, нуьцкъалалла а, сийлалла а. Амин.

6:14, 15 Марк 11:25, 26. 6:19 Якъуба 5:2, 3.

22 Стеган бӀаьрг цуьнан дегӀан серлонан хьоста ду. Цундела хьан ши бӀаьрг цӀена белахь, хьан дерриге а дегӀ серлонах дуьзна хир ду. 23 Амма хьан бӀаьргаш цӀена бацахь, хьан дерриг дегӀ а бодане ду! Цу боданал бен хьох серло яцахь, ма инзаре боккха хила беза-кх и бода!

24 Цхьана стеган шина элан ялхо хила йиш яц. Цунна цхьа хӀусамда везар ву, важа везар вац, я цхьанна хьесталур ву, ткъа вукхунах вешар вац. Цундела цхьаьний – Далла а, хьолана а ялхой хилалур дац шу».

Хьайн хьашташна са ма гатде
(Лака 16:13; 12. 22-31)

25 «Цундела Аса боху шуьга: дахаран дуьхьа юучунна, молучунна са ма гатде. Шайн дегӀан дуьхьа духарна а са ма гатде. Шун дахар юучул дезах ду шуна, ткъа дегӀ духарал дезах ду. 26 Хьовсал стигаларчу олхазаршка! Цара хӀумма дӀа а ца йоь, хьакха а ца хьокху, ялташ чу а ца дерзадо. Амма стигалахь волчу шун Дас уьш кхобу. Шун дахар олхазарийнчул а дораха ду теша? 27 Я шуьга цу тайпана сагатдарца шайн дахар цхьана сахьтана дахдалийталур ду теша?

28 Бедар бахьана долуш са хӀунда гатдо аша? Хьажал аренгахь тӀедолуш долчу петӀамат-зезагашка. Цара цхьа а тайпана къа а ца хьоьгу я шайна бедарш а ца тоьгу. 29 Амма Ас боху шуьга, ур-аталла шен хьолан возаллехь Сулим-паччахь а ца кечлора цу зезагех муьлхха а санна. 30 Иштта эрна арахь тӀедолуш долу зезагаш а Дала цу тайпана кечдеш хилча, кхана уьш цӀергахь догур доллушехь, шу кхин а чӀогӀа кечдийр ма ду, Делах кӀезиг тешаш дерш.

31 Цундела кест-кестта: „Оха хӀун юур ю теша?“, я: „ХӀун мер ю теша?“, я: „ХӀун тӀеюхур ю теша?“ – бохуш, шайн са ма гатде. 32 Цу тайпана сагатдо кхечу къаьмнех болчу наха. Ткъа шун стигалахь шайн Да ву, шуна мел оьшург хаа а хууш. 33 Уггар хьалха Делан Олалла а, Цуьнан лаам а лаха. Важа дерриг а Дала шуна лур ду. 34 Кханенна сагатдеш ойла ма е – цуьнан шен Да ву. ХӀора де а шен гӀайгӀа яхьаш догӀу».

Емалдар
(Лака 6:37, 38, 41, 42)

7 1 «Цхьанна а кхел ма е, Дала шуна а кхел йийр яц. 2 Аша нахана кхел ярх терра, шуна а кхел йийр ю. Аша нехан ма-хаддора, Дала шун а хадор бу мах. 3 Хьайна уллохь волчун бӀаьргара чамхалге хӀунда хьоьжу хьо, хьайн бӀаьргара хен а ца гуш? 4 Хьоьга муха алалур ду хьайн веше: „Схьахьажал, аса бӀаьргара чамхалг дӀайоккху хьуна“, хьайн бӀаьргахь хен боллушехь? 5 Шалхонча, цкъа хьайн бӀаьргара хен дӀабаккха, тӀаккха са гур ду хьуна, хьайн вешин бӀаьргара чамхалг схьаяккха.

6:29 Сулим 10:4-7; 2 Шерашкахь 9:3-6. 7:2 Марк 4:24.

6 Далла гергахь еза йолу хIума жIаьлеш дIа ма луо, уьш, юха а дирзина,
шух летар ду. ЖовхIарш хьаккхарчашна хьалха а ма кхисса, цаьрга уьш ца
хьешийта».

Диэха, лаха, неI етта

7 «Деле диэха – Цо дехнарг лур ду шуна. Дела лаха – Иза карор ву шу-
на, неI тоха, иза дIайоьллур ю шуна, 8 хIунда аьлча хIора доьхучунна
жоп ло Дала, лохуш волчунна карадойту, неI тухучунна – схьайоьл-
луьйту.
9 Шуна юкъахь вуй теша стаг, шега шен кIанта бепиг дехча, цуьнга
тIулг кховдон верг? 10 Я чIара бехча, цуьнга лаьхьа кховдон верг? 11 Шаьш
мел къиза делахь а, шайн берашна оьшург аша луш хилча, стигалахь вол-
чу шун Дас мел дукха дика болх бийр бу Шега доьхуш волчунна! 12 Цунде-
ла нахаца йолу юкъаметтиг уьш шайца схьа хила ма-лаъара лелае. Иза
товрат тIера бинчу хьехамашна а, пайхамаршна яздинчунна а тIера схьа-
догIуш ду».

Дахарехь готта некъ лаха
(Лака 13:24)

13 «Далла уллорачу дахаре боьду некъ готта бу шуна. Цундела готта ков
а, некъ а лаха. Шуьйра ков а долуш, шуьйра некъ – иза стаг хIаллакьхуьлу
некъ бу. Дукха нах дIабоьлху цу новкъахула. 14 Дахарна тIевоьдучохь долу
ков готта ду, цу тIе боьдуш болу некъ хала бу. КIеззигчарна бен иза кара
а ца бо.
15 УьстагIийн аматехь шайна дуьхьал хIуьттуш болчу харц-пайхамарех
ларлолаш. Кийрахь луьрачу берзан дог ду шуна церан. 16 Уьш шайн стоь-
маца бевзар бу шуна. Гулйой аша коканийн кулла тIера кемсаш, я вирбаI
тIера комарш? 17 Дикачу дитто дика стом ло, ткъа вуочу дитта тIехь вон
стом кхуьу. 18 Дикачу дитта тIехь вон стом кхиа а йиш яц, амма вуочу дит-
та тIехь дика стом а ца хуьлу. 19 ХIора вон дитт, цу тIехь дика стом кхуьуш
бацахь, схьа а хададой, цIера юккъехь дагадо. 20 Иштта, харцпайхамарш
церан гIуллакхаша бовзуьйту.
21 ХIора Соьга: „Ва сан Веза Эла“ бохуш волчо Стигалийн Олалла тIе-
лоцур дац. Цига кхочун верг стигалахь волчу Сан Ден лаам кхочуш а беш,
Цунна муьтIахь хила веза. 22 Дукккха а болчара эр ду Соьга цу дийнахь: „Ва
Веза Эла! Хьан цIарах ца бора оха Делера болу хаам? Хьан цIарах дIа ца
лелхадора оха жинаш? Хьан цIарах ца бора оха дукккха а тамашийна бел-
хаш?“ 23 Ткъа Аса цаьрга эр ду: „Генадовлал Суна уллора, харц белхаш
лелош дерш! Суна шу цкъа а девзаш ца хилла!“»

7:12 Лака 6:31. 7:19 Маттай 3:10; Лака 3:9. 7:20 Маттай 12:33. 7:23 Забур 6:9.

МуьтIахь хиларе кхайкхар
(Лака 6:47-49)

24 «Цундела Соьга ла а дугIуш, Аса аьлларг деш верг шен шахьар[д] буто-
чу тархана тIехь юттучу стагах тера ву. 25 ДогIа а тIедоьттина, хиш а дис-
тина деана, чIогIа мох а хьаькхна, амма цуо дина долчу цIенна хIумма
а ца хилла, хIунда аьлча цу цIийнан бух буточу тархана тIехь боьттина
бу. 26 ХIинца Аса бохучуьнга ладугIуш воцург шен цIийнан бух гIамарш-
на тIехь боьттинчух тера ву. 27 ДогIа а деача, хиш дистина а деача, мох
а хьаькхча, цуьнан цIа тIе а кхетта, доьхна дIадаьлла, схьаэца хIума а
доцуш».
28 Iийса и дешнаш аьлла ваьлча, адамаш Цуьнан хьекъалх чIогIа цец-
девллера, 29 хIунда аьлча церан Iеламчу наха санна а доцуш, олалла долчо
санна хьоьхура Цо.

Iийсас дIа ца йоьрзу чкъуран цамгар йолу стаг тово
(Марк 1:40-45; Лака 5:12-16)

8 1 Iийса ламанан басера охьавоьссича, Цунна тIаьхьа дукха адам
хIоьттира. 2 Цунна тIе веара чкъураца ца йоьрзу цамгар йолу цхьа
стаг. Iийсана хьалха гора а хIоьттина, цо дийхира: «Эла! Хьайна лиъча, со
товийр вара-кх Ахьа».
3 Куьг дIа а кховдийна, цунах дIа а Iоьттина, Iийсас элира: «Суна лаьа
хьо товала! ЦIанло!» Цу сохьта и стаг цамгарх товелира.
4 «ХIокху хIуманах лаьцна цхьаьнгге ма дийцалахь. Ваха а гIой, хьо ди-
нан дега а гайтий, тIаккха Далла лерина сагIина хIума ло, Муса-пайхама-
ро вайна тIе ма-диллара. Хьо товаларан тоьшаллина хир ду иза нахана
хьалха».

Римхойн тIемалойн хьаькаман ялхо туовар
(Лака 7:1-10)

5 Iийса Къапарнаме кхаьчча, Цунна тIевеара римхойн тIемалойн хьаь-
кам. Цо гIо дийхира Iийсага: 6 «Эла! ЦIахь, энаша дIа а лаьцна, чIогIа
могуш воцуш Iуьллуш ялхо ву-кх сан».
7 Ткъа Iийсас элира: «ДIа а веана, Аса товийр ву иза».
8 ТIемалойн хьаькамо элира Цуьнга: «Эла! Со хьакъ вац Хьо сан тхов
кIел ван. Ахьа омра дича, сан ялхо толур вара. 9 Иза суна дика хаьа, хIунда
аьлча суна тIехь лаьтташ а ву хьаькам. Сан сайн карахь а бу тIемалой. Аса
„Валол!“ аьлча, царах муьлхха а ваха веззачу дIавоьду. Вукхуьнга „Схьа-
воьл кхуза!“ аьлча, иза схьавогIу. Сайн ялхочуьнга „Иза де!“ олу, цо и
гIуллакх до».

7:28, 29 Марк 1:22; Лака 4:32. 8:4 Iамалъяр 14:1-32.

[10] Iийсана и къамел хезча, Цо цецваларца Шена тIаьхьахIоьттинчаьрга
элира: «Ас билггал боху шуьга, цу тайпана Делах тешар Суна исраилхош-
на юкъахь а ца карийна. [11] Кхин цхьаъ эр ду Аса шуьга: дукхахболчара
малхбалерий, малхбузерий схьа а баьхкина, цу тойнехь Стигалийн Олал-
лехь ИбрахIимний, Исхьакхний, Якъубний уллохь меттиг дIалоцур ю.
[12] Дала Шен Олалле кхача лиинарш Iаьржачу бодане арабаьхна хир бу.
Цигахь белхар а, цергаш хьекхор а хир ду». [13] Iийсас тIеман хьаькаме эли-
ра: «Вало, дIагIо, хьо тешаш дерг кхочушхуьлийла».
Цо и оллушехь, хьаькаман ялхо товелира.

Дукха адамашна дарба дар
(Марк 1:29-34; Лака 4:38-41)

[14] Кипа волчу Iийса веача, Цунна гира, хIусамден стуннана, чIогIа
дāгар а долуш, цомгуш Iуьллуш. [15] Иза, куьг дIа а кховдийна, цуьнан
куьйгах дIаIоттавелира. Дагар дIа а даьлла, хьала а гIаьттина, царна хьо-
шалла дан йолаелира цомгушниг.
[16] Суьйранна Iийсана тIебалийра жинаша хьийзош болу нах. Iийсас
Шен дашаца жинаш дIалелхийра, кхиболу цомгуш берш туо а бира.
[17] Иштта кхочушхилира ЕшаI-ЯхIу-пайхамаро аьлларг:
«Цо вайн лазарш Шена тIелецира,
вайн цамгарш дIаяьхьира».

Iийсана тIаьхьахIотта ца лиънарш
(Лака 9:57-62)

[18] Шена гонах адамийн тоба гича, Шен мурдашка Iоман дехьарчу
берда тIе довла элира Iийсас. [19] Цхьа Iелам стаг, Кхунна тIе а веана,
вистхилира: «Сан Устаз, со Хьуна тIаьхьа хIуттур ву, Хьо миччахьа а во-
дахь а».
[20] Iийсас цуьнга элира: «Цхьогалийн а, олхазарийн а чохь Iан баннаш
ду, ткъа Адамийн КIентан корта дIатовжо меттиг а яц».
[21] Ткъа вукху мурдо Кхуьнга элира: «Сан Эла! Пурба лохьа суна, цкъа,
цIа а вахана, сайн да дIаволла».
[22] Амма Iийсас цуьнга элира: «ТIаьхьахIотта Суна, белларш беллачар-
на бита».

Iийсас хи тIехь баьлла мох сацабо
(Марк 4:35-41; Лака 8:22-25)

[23] Иза хинкеманна чу хиича, мурдаш Цунна тIаьххье чухевшира. [24] ХIорд
чIогIа ловзабелира, яккхийчу тулгIенаша хIордан кема дIасакхуьйсура.
Амма Iийса вижначуьра меттах ца волура. [25] ТIаккха, тIе а бахана, Кхуьнан

8:11 Лака 13:29. 8:12 Маттай 22:13; 25:30; Лака 13:28. 8:17 ЕшаI-ЯхIу 53:4.

мурдаша Иза самаваьккхира. Цара элира: «Эла! КIелхьардахахьа вай! Iо-
жалла улло кхаьчна-кх вайна!»
[26] Ткъа Цо элира: «Стенах кхоьру шу, Делах кIезиг тешарш?» Хьала а
гIаьттина, Цо мохе а, тулгIенашка а омра дира. Цу сахьтехь, цхьа а гIар-
тата доцуш, тийналла дIахIоьттира.
[27] Наха цецбовларца бохура: «Мила ву техьа Иза, мох а, хиш а Цунна
къарлуш хилча?»

Iийсас Гадар-меттехь жинаша
хьийзош волу ши стаг туовар
(Марк 5:1-20; Лака 8:26-39)

[28] Iийса гадархой болчу кхаьчча, нах дIабоьхкинчу хьеха чуьра араве-
лира жинаша хьийзош волу ши стаг. Уьш чIогIа дера хилар бахьана до-
луш, цу новкъахула цхьа а стаг лела ваьхьаш вацара. [29] Цара мохь хьоькху-
ра: «ХIун оьшу Хьуна тхоьгара, Делан КIант? Тхан хан тIекхачале, тхо
хьийзо веана Хьо кхуза?» – бохуш.
[30] Генахь боццуш бежаш хьакхарчийн боккха бажа бара. [31] Жинаша
Iийсага дехар дора: «Цу нехан кийрара Ахьа тхо лахкахь, хьакхарчийн
кийранашка тхо доссадахьара Ахьа», – бохуш.
[32] Цо элира: «ДIагIо!» Нахана чуьра ара а девлла, жинаш хьакхар-
чийн кийранашка дIахьаьвдира. Цу сахьтехь хьакхарчийн бажа лекха-
чу берда тIера Iам чу кхоссабелира, цу юкъахь мел йолу хьакха хи буха
а йоьдуш.
[33] Ткъа хьакхарчийн Iуй цу меттера бевдира. ГIала дIа а бахана, цара
хьакхарчашна хилларг а, жинаша хьийзош болчу нахана хилларг а
массарна дIадийцира. [34] Цу гIалахь мел долу адам Iийсага хьажа араде-
лира. Иза шайна гиначул тIаьхьа цара Цуьнга дехар дира, цигара дIа-
гIо аьлла.

Iийсас дегIан дола ца далуш волу стаг тово
(Марк 2:1-12; Лака 5:17-26)

9 [1] Iийса, хинкеманна тIе а хиъна, Iам тIехула дехьа а ваьлла, Шен гIа-
ла кхечира. [2] Цунна тIе валийра шен дегIан дола ца далуш волу цхьа
стаг. Иза, хьалагIатта де доцуш, меттахь Iуьллуш вара. Iийсас, уьш Делах
тешаш хиларх Ша кхеттачул тIаьхьа, заьIапхочуьнга элира: «Доьналла
долуш хила, сан кIант, хьан къиношна гечдина».
[3] Иза хезна болчу Iеламчу наха шайн дагахь бохура: «Цу стага ма Iеса
къамел до!»
[4] Церан дагахь дерг Iийсана хаьара. Цундела Цо цаьрга элира: «Вон ой-
ланаш хIунда ю шун даг чохь? [5] Муьлха ду ала атта: „Хьан къиношна
гечдина“ я: „Хьала а гIаттий, дIагIо“? [6] Амма Суна лаьа шуна хаийта Адам-
мийн КIентан дуьнен тIехь къиношна гечдан олалла дуйла». Цомгуш

волчуьнга Іийсас элира: «ХьалагІатта, хьайн мотт-гІайба схьа а эций, цІа гІуо».

7 Важа, хьала а гІаьттина, цІа вахара. 8 Адамийн тоба, шена и хІума гича, чІогІа кхера а елла, Далла хастамаш бан йолаелира, Цо адамашна оццул чІогІа бакъо яларна.

Маттайга тІекхайкхар
(Марк 2:13-17; Лака 5:27-32)

9 Іийса цигара дІавоьдучу хенахь Цуьнан бІаьрг кхийтира Маттай цІе йолчу стагах. Иза ял схьагулъеш болчеран бун чохь Іаш вара. Іийсас элира: «Суна тІаьххье схьавола!»

Маттай, хьала а гІаьттина, Цунна тІаьхьа дІавахара.

10 Іийса Шен мурдашца Маттайн хІусамехь яа хІума юуш Іаш хилла. Царна тІе а баьхкина, цаьрца яа хІума яа охьахиира ял схьагулъеш болу наххий, адамашна юккъехь къинош летийна аьлла, цІе яхана болу наххий. 11 Шайна и сурт гича, парушхоша[д] Цуьнан мурдашка хаьттира: «Шун Устаз ял схьагулъеш болчаьрций, къинош летийначаьрций хІума юуш хІунда Іа?»

12 Иза Шена хезча, Іийсас элира: «Могуш болчарна лор оьшуш вац, цомгуш болчарний бен. 13 Даха а гІой, хьажа Делан Йозанашкахь яздинчуьнга: „Суна шун вовшашца къинхетамалла хилар деза ду, аша Сан дуьхьа доккхучу сагІанал“. Бакъахьара лелачаьрга кхайкхам бан ца веана Со, къинош летийначаьрга бен».

Марха кхабарх лаьцна
(Марк 2:18-22; Лака 5:33-39)

14 Яхьъян мурдаша, Іийсана тІе а баьхкина, хаьттира: «Охий, парушхоший кест-кестта марха кхобу, ткъа Хьан мурдаша цкъа а марха кхобуш ма ца го?!»

15 Ткъа Іийсас элира: «Зуда ялош волчун накъостий гІайгІане хуьлий, иза шайна юкъахь мел ву? Амма тІедогІур ду зуда ялош верг кхарна юккъера дІавуьгун волу цхьа де. ТІаккха хир бу уьш гІайгІане, марха кхаба а болалур бу. 16 Цхьаммо а ца латайо цІеначу кІадих тишачу бедарна йома, хІунда аьлча и йома гатъелла, оза а елла, дІахІоьттича, бедар тІера Іуьрг кхин а доккха хир ду. 17 Керла чагІар тишачу пІаьлдиг[д] чу а ца дутту. ПІаьлдиг бетІар бу, чагІар чуьра охьагІур ду. ПІаьлдиг а хІаллакьхир бу. Амма керла чагІар керлачу пІаьлдиг чу дутту: пІаьлдиг а, чагІар а шен меттехь хир ду».

9:10, 11 Лака 15:1, 2. 9:13 Маттай 12:7; ХІушаІ 6:6.

Гуламан цІийнан куьйгалхочун йоІ еллачуьра денъяр а,
цомгуш йолу зуда туояр а
(Марк 5:21-43; Лака 8:40-56)

18 Цо и къамел дечу хенахь Іийсана тІевеара гуламан цІийнан куьйгалхо. Цунна хьалха гора а хІоьттина, цо элира: «Сан йоІ хІинцца дІаяьлла. Хьо ван а веана, Ахьа цунна тІе куьйгаш дехкича, иза денлур яра». 19 Іийса, хьала а гІаьттина, Шен мурдашца цунна тІаьхьа дІавахара.

20 Цигахь, шийтта шарахь цІий ца соцуш, цомгуш йолу зуда яра. Іийсана тІехьахула тІе а еана, Цуьнан бедарх кхозуш йолчу чечакхах дІахьакхаелира иза. 21 Массо а хенахь ша-шега цо олура: «Цкъа мукъана а Цуьнан бедарх со дІахьакхаелча, со толур яра».

22 Іийсас, юха а вирзина, и зуда Шена гича, элира: «Доьналла долуш хила, Сан йоІ! Хьан тешаро тойина хьо!» И зуда цу сохьта тоелира.

23 Іийса гуламан цІийнан куьйгалхо волчу цІа веача, Цунна гира зурманчаш а, доьлхуш, доьхна адам а. 24 Цо элира: «ДІагІо кхузара! ЙоІ яла ца елла, иза йижина Іуьллуш ю!» Амма нах Кхунах боьлуш лаьтташ бара. 25 Уьш цІа чуьра аралаьхкича, Іийсас, йоІ йолчу чу а вахана, цуьнан куьг схьалецира. ЙоІ Іуьллучуьра хьалагІаьттира. 26 Цу тамашийнчу хІуманах лаьцна хабар массо а метте дІасадаьржира.

БІаьрзе ши стаг туовар

27 Іийса цигара дІавоьдучу хенахь Цунна тІаьхьавогІуш вара бІаьрзе ши стаг. Цара, кест-кеста мохь тухуш, олура: «Къинхетам бехьа тхох, Даудан КІант!*»

28 Іийса цІа чу ваьлча, бІаьрзенаш Цунна гергга тІебаьхкира. Цо цаьрга элира: «Шу теший Аса шун бІаьрса юхадоуьйтург хиларх?»

Цара элира: «Теша, Веза Эла!»

29 Іийсас церан бІаьргех куьг Іоьттира. Цо элира: «Шу тешаш дерг хилийталахь!» 30 ТІаккха церан бІаьрса схьадеара. Іийсас царна чІоггІа тІедиллира: «Цхьанна а стагана Сох лаьцна хаа йиш йолуш дац шуна». 31 Амма шаьш дІабаханчул тІаьхьа, цара Цунах лаьцна массо а маьІІе дІасадаржийра.

Мотт сецна волу стаг туовар

32 Шен мурдашца Иза дІаваха кечвеллачу хенахь Іийса волчу валийра мотт сецна волу стаг. Иза жино хьийзош вара. 33 Іийсас жин дІалаьллиначу

* 9:27 *Даудан КІант* – жуьгтийн халкъана хууш дара Дала леррина Къобалвинарг Дауд-паччахьан тІаьхьенах хир вуйла. Цундела цуьнан наггахь, Даудан КІант олий, цІе йоккхура.

хенахь и стаг къамел дан волавелира. Наха цецбовларца бохура: «И санна
долу хIума Исраилан махкахь цкъа а хилла дац».
34 Ткъа парушхоша бохура: «Цо жинаш лохку жинийн элан гIоьнца».

Iийсас нахах къинхетам бо

35 Iийса массо а гIаланашкахула, ярташкахула чекхволура. Цо нехан
гуламан цIеношкахь Iамадора, Стигалийн Олаллех хаза кхаъ кхайкхабо-
ра, нах массо а цамгарех тобора. 36 Адамийн тоба Шена гуш, Цунна нахах
къахетара. Уьш чIогIа гIайгIане а, дуьненах дог диллина, Iу воцу бажа
санна, лелаш бара. 37 Цо Шен мурдашка олура: «Хьовсал, мел дукха адам
кийча ду Делан Олалла тIелаца. Уьш кхиъна доккха ялта санна бу, амма и
ялта чудерзо белхалой кIезиг бу. 38 Ялта долчу Дега деха, иза чуэца кхин
а белхалой бахкийта алий».

Шийтта векал харжар
(Марк 3:13-19; Лака 6:12-16)

10 1 Iийсас, Шен шийтта мурд схьа а кхайкхина, царна бакъо елира
харц жинаш дIалахка а, нахана дарбанаш а деш, уьш массо а цамга-
рех тобан а. 2 Цу шийтта мурдан цIераш яра: дуьххьарлераниг – ШамIа,
Кипа аьлла цIе тиллина волу. Цуьнан ваша Iандар, Зевадин кIант Якъуб,
цуьнан ваша Яхьъя, 3 Пилап, Барталамай, ТIама, ял схьагулъеш волу
Маттай, ХIалпайн кIант Якъуб, Тхьада, 4 ШамIа (ша тIелаьцнарг тIе-
вирззина кхочушдан гIертарг), ЯхIуд-Искархо а, тIаьхьо Iийсана ямарт-
ло йина волу.

Iийсас шийтта мурд дIахьажор
(Марк 6:7-13; Лака 9:1-6)

5 Iийсас, Шен шийтта мурд дIахьажош, царна тIедиллира: «Шамранан
махкахь йолчу гIаланашна чу ма гIолаш, я кхечу къаьмнийн нахана тIе а
ма гIолаш. 6 Исраилан махкара хIаллакьхила хьаьхна, тиладеллачу уьста-
гIашна тIе гIо, 7 кхайкхам беш: „Стигалийн Олалла генахь дац“. 8 Цомгу-
гуш берш тобе, белларш денбе, чкъураца ца йоьрзу чевнаш ерш лазарх
цIанбе, харц жинаш дIалелхаде. Маьхза карадеанарг мах боцуш дIало.
9 Шайца я ахча а, я деши а, я дети а, я цIаста а схьа ма эца. 10 Шаьш новкъа
довлуш, некъан тIоьрмаг а схьа ма эца, шайна тIехь йолу бедаршший,
мачашший бен. Iаса а ма эца шайца схьа. Къахьоьгуш долу шу хьакъ ма ду
нахера юург-мерг схьаэца. 11 Шаьш муьлххачу гIала я юьрта кхаьчча, хьа-
жа, шаьш тIелаца хьакъ дерг мила ву. Иза волчохь Iе, шаьш дIадаха хан

9:34 Маттай 10:25; 12:24; Марк 3:22; Лака 11:15. 9:35 Маттай 4:23; Марк 1:39; Лака 4:44.
9:36 Лелар 27:17; Шамъал 22:17; 2 Шерашкахь 18:16; Яхьазкхиал 34:5; Марк 6:34.
9:37, 38 Лака 10:2. 10:10 1 Коринтхошка 9:14; 1 Тимапига 5:18.

тIекхаччалц. 12 Шаьш хьошалгIа доьлхуш, шаьш тIеоьцуш волчу хIусам-
дега маршалла хатта. 13 Аша дIаделла долу маршалла тIеэца хьакъ долуш и
хIусам елахь, машар а, барт а хуьлийла цу хIусамехь. Иза хила хьакъ долуш
и хIусам яцахь, шун лаам шуна юхабоьрзийла. 14 Шаьш тIе а ца оьцуш,
аша бохучуьнга ла а ца дугIуш йолчу хIусамера я гIалара дIагIо, шайн ко-
гаш тIера чан охьа а егош. 15 Бакъдерг боху Аса шуьга: къематан дийнахь
цу гIалара хьал Седамеххьий, Iамор-гIалаххьий чул инзаре хир ду.

ТIедогIуш долчу экххийна лелорх лаьцна
(Марк 13:9-13; Лака 21:12-17)

16 Аса дохуьйту шу, берзалойн арданг юккъе уьстагIий ма-дахийттара.
Цундела, текхарг санна, хьекъале хилалаш, кхокха санна, дагахь хIума
доцуш а хилалаш. 17 Нахах ларлолаш, цара кхеле дIалур ду шу, шайн гула-
ман цIенош чохь етта а йоьттуьйтур ю шуна. 18 Со бахьана долуш паччa-
хьашний, элашний тIе а дуьгур ду шу. Царний, кхечу къаьмнех болчарний
хьалха тоьшалла дан а дезар ду шун, шу Сан мурдаш болу дела. 19 Шаьш
дIалаьцначул тIаьхьа, хIун эр ду техьа оха бохуш, гIайгIане а ма хила,
хIунда аьлча шуна дIаделлалур ду, хIун ала деза. 20 Дагахь латтаделаш шай-
на иза, хIунда аьлча и къамел деш дерш шу хир дац, иза шун стигаларчу
Ден Са хир ду шуьгахула цаьрца къамел деш. 21 Вашас, вешина ямарта а
хилла, иза вейта дIалур ву. Ткъа дас берашна а изза дийр ду. ТIаккха бера-
ша, шайн дайшна-наношна дуьхьал а гIевттина, уьш бойур а бу. 22 Сан
цIе бахьана долуш цхьанна а дезар дац шу, амма и дерриге а чекхдаллалц
лайнарг кIелхьарвоккхур ву. 23 Цхьана гIалахь шаьш къиза хьовзадахь,
довдий, кхечу гIала дIагIо. Аса баккъал боху шуьга: Исраилан махкахь
мел йолу гIаланашка шу кхаьчна довлале, Адамийн КIант вуссур ву.

Хьанах кхера веза

24 Мурд устазал лахара а вац, ткъа ялхо шен олахочул лакхара а вац.
25 Мурд воккхавеш хила веза, ша шен устазах дIатарлахь, ткъа ялхо а хила
веза реза, ша шен элах дIатарлахь. Нагахь санна хIусаман дена БаIал-Зе-
була цIе тиллахь, цуьнан доьзалан муххале а и цIе йоккхур ю.
26 Цундела царах ма кхера, хIунда аьлча мел къайлаха дерг а гучудер ду,
мел хьулдинарг а хоуьйтуш хир ду. 27 Аса шайга боданашкахь аьлларг а
къеггинчу серлонгахь юхадийца. Лерга юххехь лохха Аса шайга аьлларг,
цIийнан тхов тIе а довлий, мохь туххуш дийца. 28 Ма кхера шайн дегI ден

10:14 Векалийн 13:51. 10:15 Маттай 11:24; Доладалар 19:24-28, 10:7-15 Лака 10:4-12.
10:16 Лака 10:3. 10:17-20 Марк 13:9-11; Лака 12:11, 12; 21:12-15. 10:21 Марк 13:12; Ла-
ка 21:16. 10:22 Маттай 24:9; Марк 13:13; Лака 21:17; Маттай 24:13. 10:24 Лака 6:40;
Яхьъя 13:16; 15:20. 10:25 Маттай 9:34; 12:24; Марк 3:22; Лака 11:15. 10:26 Марк 4:22;
Лака 8:17.

йиш хиларх, шун са церан карахь дац. Ткъа кхералаш шайн дегI а, са а
жоьжахатехь хIаллакдан йиш Йолчунах. 29 Шина хьозанах цхьа шай бен
доккхур дуй те? Амма царах цхьа а лаьтта охьадужур дац шун Ден пурбан-
ца бен. 30 Шун коьртара массо чо а багарбина бу шуна! 31 Цундела ма кхе-
ралаш: дуккха а хьозанел деза ду шу!
32 Нахана хьалха Со къобалвеш верг Аса Сайн стигаларчу Дена хьалха
къобалвийр ву. 33 Амма Со нахана хьалха дIатеснарг Аса а дIатосур ву
Сайн стигаларчу Дена хьалха».

Безам хьаьнга хила беза
(Лака 12:51-53; 14:26, 27)

34 «Ма мотталаш Со машар бахьаш веана дуьнен чу. Со машар бахьаш
ца веана, тур дахьаш веана. 35 Со веана
„кIант дена дуьхьал ваккха,
йоI – нанна дуьхьал,
нус – марнанна дуьхьал яккха.
36 Шен цIа чохь берш хир бу стагана мостагIий“.
37 Шен дай-наний Сол дукха дезаш верг Суна улло вала хьакъ до-
луш вац. Шен йоI я кIант Сол дукхах дезаш верг а вац Соьца хила хьакъ
долуш. 38 Шен баланийн мохь* схьа а эцна, Суна тIаьхьа ца хIоьттинарг
Суна уллохь хила хьакъ долуш вац. 39 Шен са Iалашдан гIоьртинарг синах
вер ву, амма Сан дуьхьа са дIаделлачунна иза карор ду.
40 Шу тIеоьцуш волчо Со а тIеоьцу, ткъа Со тIеоьцучо Со Ваийтинарг а
тIеоьцу. 41 Пайхамар пайхамаран дуьхьа тIеоьцучунна, пайхамарна сан-
на, ял хир ю, ткъа Делан лаамехь верг Цуьнан дуьхьа тIеоьцучунна, Делан
лаамехь волчунна санна, ял хир ю. 42 Царах лахара волчунна а гIо дина-
чунна, иза Сан мурд вуйла а хууш, Аса баккъалла а боху шуьга, цунна шен
ял хир ма ю, цо цунна кеда чохь шийла хи бен ца деллехь а».

Яхьъяс боккхуьйту нах
(Лака 7:18-35)

11 1 Iийса Шен шийтта мурдана хьехамаш бина ваьлча, Иза цигара дIа
а вахана, Галилай-махкарчу гIаланашкахула кхайкхам а беш, хье-
хам а беш волавелира. 2 Iийсас лелош долчух лаьцна шена хезча, набахти
чохь воллуш волчу Яхьъяс шен мурдаш бахийтира 3 Цунна тIе хаттарца:
«Хьо вуй и ван везаш верг, я тхо кхечуьнга хьоьжуш Iан деза?»

* 10:38 *Баланийн мохь.* Бакъду, грекийн маттахь иштта яздина ду: *жIаран бIогIам.*

10:33 2 Тимапига 2:12. 10:35, 36 Мика-ЯхIу 7:6. 10:38 Маттай 16:24; Марк 8:34; Лака 9:23. 10:39 Маттай 16:25; Марк 8:35; Лака 9:24; 17:33; Яхьъя 12:25. 10:40 Лака 10:16; Яхьъя 13:20; Марк 9:37; Лака 9:48.

4 Iийсас цаьрга элира: «Даха а гIой, Яхьъяга шайна гинарг а, хезнарг
а дийца: 5 бIаьрзечарна бIаьрса ло, астагIнаш нийса дIалела, ца йоьр-
зуш йолу чкъуран цамгар ерш цIанло цу цамгарх, къорачарна хеза,
белларш денло, къечарна хаза кхаъ кхайкхабо. 6 Декъала ву Сох шек
воцург».
7 Мурдаш дIабахначул тIаьхьа Iийса адамийн тобанна Яхьъях лаьцна
дийца волавелира: «Шу яьссачу аренга стенга хьовса даханера? Мохо
лесточу эрзе хьовса-м ца даханера шу? 8 ХIан-хIа. Ткъа стенга хьажа даха-
нера? Хаза хIума тIеюьйхинчу стаге хьажа дахнера? ХIан-хIа. Исбаьхьа
бедарш юьйхина нах паччахьан гIаланаш чохь Iаш бу. 9 Ткъа хьаьнга
хьовса дахнера шу? Пайхамаре хьовса дахнера? ХIаъ, боху Аса шуьга.
Яхьъя вукху пайхамарел лакхара ву. 10 Цунах лаьцна Делан Йозанаш
тIехь яздина ду: „Хьажал! Ас Хьуна хьалха Сайн геланча воуьйту. Цо Хьу-
на некъ кечбийр бу!“ 11 Аса бакъдерг боху шуьга: кху дуьнен тIе бевлла-
чарна юкъахь нах хих чекхбохучу Яхьъял сийлахь а, воккха а стаг вац.
Делахь а стигалийн Олалла тIелаьцначарна юкъахь уггаре а лахарниг а
цул лакхара ву. 12 Нах хих чекхбохучу Яхьъян заманера дуьйна таханлерчу
денна тIе кхаччалц стигалийн Олалла, яккхий гIулчаш йохуш, дIадоьдуш
ду, ницкъ беш берш иза сацо гIерташ белахь а*. 13 ХIунда аьлча товрат-
хьехамаша а, пайхамарша яздинчо а хиндерг схьааьлла долуш дара,
Яхьъя лелаш хилла волу хан тIеккхаччалц. 14 Цара бохуш дерг шу тIеэца
кийча делахь, Яхьъя ву-кх шуна и вогIур ву бохуш волу ЭлияхIу. 15 Лер-
гаш долчунна хIара дIахезийла.
16 Хьаьнца юстур ю Аса хIара тIаьхье? Уьш, базаран майданашкахь
кхечу берашка мохь а бетташ, Iаш долчу берех тера ду:
17 „Оха шун дуьхьа шедаг лекхира, ткъа шу халха а ца девлира!
Оха шуна гIийла эшарш лекхира, ткъа шу гIайгIане а ца
хилира!“
18 Яхьъя гучуваьлла. Цо хIума а ца йоу, мала а ца молу. Ткъа цунах
лаьцна дуьйцу, иза жинаша хьийзош волу стаг ву бохуш. 19 Цул тIаьхьа
Адамийн КIант веара. Цо яа а йоура, мала а молура. Цунах лаьцна а дуьй-
цу: „Хьовсал цу адаме! И юуш ву, молуш ву, ял йоккхучийн а, къинош ле-
тийначийн а доттагIа ву!“ Амма Делера долу хьекъал бакъдо цунах
даьллачу гIуллакхаша».

* 11:12 *...стигалийн Олалла, яккхий гIулчаш йохуш, дIадоьдуш ду, ницкъ беш берш иза сацо гIерташ белахь а* Цуьнан кхин маьIна а хила таро ю: *...стигалийн Олаллина дуьхьал луьра тIелатарш ду, ткъа ницкъ бийраш Иза эшо гIерташ бу.*

11:5 ЕшаI-ЯхIу 35:5, 6; ЕшаI-ЯхIу 61:1. 11:10 Малъаки 3:1. 11:12, 13 Лака 16:16. 11:14 Малъаки 4:5; Маттай 17:10-13; Марк 9:11-13.

Дохкойовлаза йисина гІаланаш
(Лака 10:13-15)

20 Іийса бехк боккхуш волавелира Ша Шен дуккхах долу Іаламаташ гай-
тинчу гІаланийн бахархойх, уьш метта а баьхкина, Далла тІе ца берзарна.
21 «Декъаза ю-кх хьо, Къераз-гІала! Декъаза ю-кх хьо, Бет-Саида-гІала!
Шу долчохь хилла долу тамашийна гІуллакхаш Цора-гІалахь а, ЦІадан-
гІалахь а хиллехьара, цигара адамаш, тоххарехь дохко а девлла, шайн дох-
кодовлар гойтуш йолу бедарш тІе а юьйхина, овкъарна тІе охьахевшина
хир дара. 22 Аса боху шуьга: Цорарчу а, ЦІаданарчу а нахана къематан
дийнахь дуккха а атта хир ду шуначул. 23 Ткъа хьо, Къапарнам-гІала,
хьо язйина стигала хьалайоккхур ю моьтту хьуна?
Йоккхур яц, жоьжахатин цІерга кхуссур ю.
Седамехь хьуна гина долу Іаламаташ хиллехьара, иза хІара де тІеккхач-
чалц лаьтташ хир яра. 24 Аса боху шуьга: Седамна кхана догІун долчу къе-
матан дийнахь атта хир ду хьуна чул».

Суна тІе дуьйла, Аса синтем лур бу шуна
(Лака 10:21, 22)

25 ТІаккха Іийсас элира: «Аса сий до Хьан, Сан Да, стигаллий, латтий
карахь долу Веза Эла, хьекъалчеххий, Іилманчеххий и хІума къайла а
даьккхина, бер санна, догцІеначарна Ахьа иза дІаделларна. 26 ХІаъ, Сан
Да, иза Хьан лаамца хилла ду. 27 Дерриг а Сан Дас схьаделла Суна, ткъа
КІант Дена бен ца вевза. Да а ца вевза КІантаний, Цунна Да вовзийта
лиъначунний бен. 28 Дуьйла Суна тІе, кІадделларший, балехь дерш-
ший. Аса дагна синтем лур бу шуна. 29 Сан дукъ шайна тІеэца, Сох Іама,
хІунда аьлча даг чохь Со чІогІа эсала а, кІеда а ву шуна. Цундела шуна Со
волчохь деган синтем карор бу. 30 Сан дукъ а дІаккхехьалур долуш ду, Сан
мохь а бац беза».

СадоІучу шоьтан дийнахь буьртигаш схьадахар
(Марк 2:23-28; Лака 6:1-5)

12 1 СадоІучу шоьтан дийнахь Іийса дІайийначу аренгахула схьаво-
гІуш хилла. Мацбелла болчу Цуьнан мурдаша, кІен кенаш схьа а
дохуш, царна юккъера буьртигаш дууш хилла. 2 И сурт гина болчу паруш-
хоша[д] Іийсага элира: «Хьажал! Хьан мурдаш Дала кхоьллинчу шоьтан са-
доІучу дийнахь ца магийна дерг лелош бу».

11:21 ЕшаІ-ЯхІу 23:1-18; Яхьазкхиал 26:1-28:26; Юал 3:4-8; Іамос 1:9, 10; Закри-
ЯхІу 9:2-4. 11:23 ЕшаІ-ЯхІу 14:13-15; Доладалар 19:24-28. 11:24 Маттай 10:15; Лака
10:12. 11:27 Яхьъя 3:35; Яхьъя 1:18; 10:15. 11:29 Ярми-ЯхІу 6:16. 12:1 Карлабаьккхи-
нарг 23:25.

3 Іийсас царна жоп делира: «Дауд-паччахьо, шен накъостий мацбелча,
диначух лаьцна ца дешна аша? 4 Цо, Делан ЦІа чу а вахана, Далла къобал-
дина долу деза бепиг, схьа а эцна, шений, шен накъосташний юккъехь
декъа а декъна, диина, и санна долу хІума дан дихкина хилла доллушехь.
И бепиг динан дайшна бен даа магош ца хилла. 5 Товрат-хьехамаш тІехь
аша ца дешна, Делан цІийнан кертахь болх а беш, динан дайша шоьтан
садоІу де дохош хиларх лаьцна, ткъа царна цхьаммо а бехк ца билларх
лаьцна а? 6 Аса боху шуьга, тахана кхузахь Лаьттарг Делан цІийнал дуккха
а лакхара ву. 7 Делан Йозанна тІера „Суна шун вовшашца къинхетамалла
хилар деза ду, аша Сан дуьхьа доккхучу сагІанал" – бохуш долу дешнех
шу кхеташ делахьара, аша бехк боцурш бехке бийр бацара. 8 Хаалаш, Ада-
мийн КІант Дала кхоьллинчу шоьтан денна тІехь а Эла ву шуна».

Іийсас куьг заьІап долу стаг тово
(Марк 3:1-6; Лака 6:6-11)

9 Цул тІаьхьа цигара дІа а ваьлла, церан гуламан цІа чу вахара Іийса.
10 Цигахь заьІап куьг долу стаг вара. Іийса бехкеван бахьанаш лоьхуш
болчу парушхоша Кхуьнга хаьттира: «Товрат тІерачу хьехамаша пурба
лой Далла леринчу шоьтан дийнахь нахана дарба дан?»
11 Іийсас цаьрга элира: «Шайн уьстагІ ор чу боьжча, аша иза хьалабок-
кхур бацара, Далла леринчу шоьтан де делахь а? 12 Ткъа стаг мел веза ву
уьстагІал! Далла леринчу шоьтан дийнахь диканиг дан мегар ду». 13 Цом-
гушчуьнга Іийсас элира: «Схьакховдаде хьайн куьг!» Цо куьг дІакховдий-
ра. Иза цу сохьта, важа куьг санна, то а делла, дІахІоьттира. 14 Парушхой,
вовшах а кхетта, Іийса шаьш муха хІаллаквийр вара бохуш, барт бан
буьйлабелира.

Хаьржина волу ялхо

15 Иза хууш волу Іийса цигара дІавахара. Цунна тІаьхьа дукха адам
хІоьттира. Цо цомгуш мел верг товира. 16 ХІора Ша то мел винчу стагана
Іийсас тІедиллира, Ша мила ву ма дийца аьлла. 17 Цу тайпана кхочушхи-
лира Дала ЕшаІ-ЯхІу-пайхамарехула аьлларг:
18 «ХІара ву Аса хаьржина волу Сан Ялхо,
ХІара ву Со реза хилла волу Суна дукха везаш Верг!
Кхунна лур ду Аса Сайн Са.
Кхо дІакхайкхор ю халкъашна нийсо!
19 ХІара шуьца къийсалур а вац шуна,
Кхо мохь а хьоькхур бац,
урамновкъахь цхьанна а Кхуьнан аз а хезар дац шуна.

12:3, 4 Шамъал 21:1-6. 12:4 Іамалъяр 24:9. 12:5 Лелар 28:9, 10. 12:7 Маттай 9:13; ХІу-
шаІ 6:6. 12:11 Лака 14:5. 12:18-21 ЕшаІ-ЯхІу 42:1-4 (Грекийн).

20 Кхо кагдалла доллуш долу гIад а кагдийр дац шуна,
я дIаян гIерташ сийсаш йогуш йолу милт а дIайойур яц шуна,
Ша, нийсо а йина, толам баьккхина валлалц.
21 Халкъаш цунах дог тешна а хир ду!»

Iийса а, БаIал-Зебула а

(Марк 3:20-30; Лака 11:14-23; 12:10)

22 ТIаккха Iийсана тIе цхьа стаг валийра. Жинаша хьийзош хиларна,
бIаьрзе а, мотт а сецна а вара иза. Iийсас иза товира: цомгушниг, мотт а
буьйцуш, бIаьрса схьа а деана, дIахIоьттира. 23 Адамаша, цец а дуьйлуш,
вовшашка хьоттура: «Даудан КIант-м вац теша Иза?» 24 Иза хезна болчу
парушхоша элира: «Цо жинаш дIалелхадо церан эла волчу БаIал-Зебула-
жинан гIоьнца».
25 Iийсана хууш дара церан дагахь дерг. Цо элира: «Муьлхха а екъаелла
йолу пачхьалкх хIаллакхьхила хьаьхна ю. Юкъахь барт боцу хIора гIала я
доьзал шаьш ма-хиллара латталур дац. 26 Нагахь санна жин жино дIалал-
лахь, иблис ша-шена дуьхьал долу. Ткъа муха лаьттар ду цуьнан олалла?
27 Нагахь Ас, аша ма-баххара, жинаш БаIал-Зебулин гIоьнца дIалохкуш
хилча, шуна тIаьхьахIоьттинчара хьенан гIоьнца лохку уьш дIа? Иштта,
цара йийр ю шуна кхел. 28 Амма Аса Делан Синца уьш дIалахкахь, иза
тоьшалла ду шуна Делан Олалла шу долчу кхаьчна хилар. 29 Шел ницкъ
болуш волчу стеган цIа чуьра хIума муха лачкъор ю, иза цкъа хьалха дIа-
вихкина бен? Цул тIаьхьа бен далур дуй къола? 30 Соьца воцург Суна дуь-
хьал ву, Соьца нах схьагулбеш воцург уьш дIасакхуьйсуш ву.
31 Цундела боху шуьга: хIора латийначу къина, динчу Iесачу къамелана
стаг дохковаьллачул тIаьхьа гечдийр ду, амма Делан Са сийсаздинчунна
гечдийр дац. 32 Адамийн КIантана воних аьллачунна гечдан мега, амма
Делан Дезачу Синна дуьхьал хIума аьллачунна гечдийр дац я таханлерчу
бIешарахь а, я тIедогIун долчу бIешерашкахь а. 33 Шуна хаьа дика стом
кхио дика дитт оьшийла, ткъа вочу дитто вон стом ло. ХIора дитт шен
стоьме хьаьжжина хуьлу.
34 Шу, лаьханийн тIаьхье! Шун багара муха дер ду диканиг, шу шаьш
зене нах хилча? Стеган даг чохь дерг матта тIехь ма хуьлу. 35 Дикачу стага
шен даг чуьра диканиг долуьйту, ткъа вочу стага шен кийрара воних бен
ца долуьйту. 36 Амма Аса боху шуьга: къематан дийнахь хIора шаьш ойла
а ца еш аьллачу дашна жоп дала дезар ду масселан а. 37 ХIунда аьлча хьайн
дешнашка хьаьжжина хьо я бехказавоккхур ву, я хьуна кхел йийр ю».

12:23 Маттай 9:27. 12:24 Маттай 9:34; 10:25. 12:30 Марк 9:40. 12:32 Лака 12:10.
12:33 Маттай 7:20; Лака 6:44. 12:34 Маттай 3:7; 23:33; Лака 3:7; Маттай 15:18;
Лака 6:45.

Тамашийна хIума гайтар тIедиллар

(Марк 8:11-12; Лака 11:29-32)

38 Цхьаболчу Iеламчу нахий, парушхоший Iийсага дийхира: «Устаз!
Тхуна чIогIа лаьара Ахьа тамашийна гIуллакхийн билгало гойтийла!»
39 Амма Iийсас жоп делира: «Боьха а, телхина а йолу тIаьхье! Тама-
шийна гIуллакхийн билгалонашка сатуьйсуш ду-кх шу. Цхьа а билгало
гур яц шуна, Юнус-пайхамарехула гайтинарг йоцург. 40 Юнус кхаа дий-
наххьий, кхаа бусий боккхачу чIеран кийрахь ма-хиллара, Адамийн
КIант а хир ву Лаьттан даг чохь кхаа дийнаххьий, кхаа бусий. 41 Къе-
матан дийнахь Нунав-гIалара бахархоша, беллачуьра ден а белла, уьш
бехке бийр бу, хIунда аьлча уьш Юнуса бина хаам бахьана долуш дох-
кобевлла, ткъа шуна хьалха Верг Юнусал лакхара ву. 42 Цу тIаьхьенах
болчу нахаца цхьаьна къилбехьара зуда-паччахь а денлур ю кхел ечу
хенахь, цо уьш бехке а бийр бу, хIунда аьлча иза цхьана дуьненан
маьIIера йогIура Сулим-паччахье ладогIа. Ткъа кхузахь Верг Сулим-
паччахьал веза ву».

Харцжин юхадар

(Лака 11:24-26)

43 «Харцжин стагах дIакъаьстича, иза хи доцучу яьссачу аренгахула до-
лалой лелаш хуьлу, тIетовжа меттиг а ца карош. 44 ТIаккха цо олу: „Со
арадаьллачу цIа чу юхадоьрзур ду со“. Амма и стаг волчу юхадеъча, ша
Iийна меттиг яьсса а, нуй хьаькхна а, цIанйина а карайо цунна. 45 ТIаккха
доьдий, цо шеца ворхI харцжин даладо, шел дукхха а вон долу. Уьш, цу
стагана чохь шайн хIусам а юьллий, даха ховшу. Эххар а оцу стеган хьал
юьххьенца хиллачул а вон хуьлу. Изза хир ду тахана дехаш Iаш долчу вон
адамашца а».

Iийсан нана а, вежарий а

(Марк 3:31-35; Лака 8:19-21)

46 Нахаца Iийсас къамел дечу хенахь Цуьнан наний, вежарий арахь
лаьтташ хилла, Цуьнца къамел дан лууш. 47 Цхьаммо Iийсага элира: «Хьа-
жахь, Хьан наний, вежарий, Хьоьца къамел дан лууш, хьоьжуш лаьтташ
бу-кх арахь». 48 Иза аьллачуьнга Iийсас хаьттира: «Мила ю Сан нана,
муьлш бу вежарий?» 49 Шен мурдашка куьг а кховдош, Цо элира: «ХIорш
бу Сан нана а, вежарий а! 50 Сан стигалара волчу Ден лаам кхочушбеш
верг Суна ваша а, йиша а, нана а ю!»

12:38 Маттай 16:1; Марк 8:11; Лака 11:16. 12:39 Маттай 16:4; Марк 8:12. 12:40 Юнус 2:1.
12:41 Юнус 3:5. 12:42 Сулим 10:1-10; 2 Шерашкахь 9:1-12.

Ахархочух лаьцна хьекъале дустар
(Лака 8:4-8; Марк 4:1-9)

13 1 Цу дийнахь Іийса, цІа чуьра ара а ваьлла, Іоман йисте охьахиира.
2 Цунна гонах адамийн йоккха тоба гулъелира. Цундела Иза, хІорда кеманна чу а ваьлла, охьахиира, ткъа нах хи йистехь бисира. 3 Іийсас, хьекъале дустарш а далош, дуккха а хІуманаш дийцира царна.

Цо элира: «Цхьа ахархо шен кха тІе хІу таса араваьлла. 4 Цо хІу тосучу
хенахь цхьадолу буьртигаш некъан йистехула охьаэгна хилла. Схьадаьх-
кинчу олхазарша уьш дІадиъна. 5 Важа буьртигаш, жагІа а болуш, латта
кІеззиг долчу метте охьаэгна дара. Цу буьртигаша сихха зІийдигаш тесна,
хІунда аьлча цигахь латта кІезиг дара. 6 Малх кхетча, цо и зІийдигаш
ягийра, церан орамаш кІорга ца хиларна, уьш якъаелира. 7 Кхидерш ко-
канийн коьллаш юкъа ийгира, амма коьллаша, юкъ а елла, хІун зІийди-
гаш къайлаехира. 8 Ткъа важа долу хІу дика латта долчохь нисделла. Уьш
дикка хьала а девлла, хьийкъина ялта делла цара, цхьацца долчара бІе,
кхузткъа, ткъе уьттазза дІадийначул сов а луш. 9 Лергаш долчунна хІара
хезийла!»

Дустаран маьІна довзийтар
(Лака 8:9-10; Марк 4:10-12)

10 Іийсан мурдаша, Цунна тІе а баьхкина, хаьттира: «Хьекъале дустарш
далош хІунда дуьйцу Ахьа нахе?»
11 Іийсас цаьрга элира: «Шуна делла ду Стигалийн Олаллин къайле-
наш йовзар, ткъа царна уьш йовзар ца делла. 12 ХІунда аьлча долчунна
кхин а тІелур ду, цуьнан дерг кхин а стамлур ду. Ткъа доцучуьнгара цуь-
нан данне а доцург а дІадоккхур ду. 13 Цундела дуьйцу Аса царна хьекъале
дустарш. Уьш хьоьжуш боллушехь, царна хІумма а ца го дела а, ладугІуш
боллушехь, хІумма а ца хеза я дуьйцучух ца кхета дела а. 14 Царна тІехь
Ешаъ-ЯхІу-пайхамарехула Делера болу хаам кхочушхуьлу:

„Аша ладугІур ду, амма шу цунах кхетар дац,
шу хьоьжуш хир ду, амма шуна хІумма а гур дац.
15 Цу нехан дегнаш шагделла,
церан лергаш къорделла,
церан бІаьргаш дІахьаббина бу.
Цара иза ца леладахьара,
церан бІаьргашна са а гур дара,
церан лергашна хезар а дара,
церан дог кІеда а хир дара,

13:2 Лака 5:1-3. 13:12 Маттай 25:29; Марк 4:25; Лака 8:18; 19:26. 13:14, 15 ЕшаІ-ЯхІу 6:9, 10 (Грекийн).

уьш шайна гІо дайта Суна тІе а богІур бара,
Аса уьш то а бийр бара!“
16 Ткъа шу декъалдина ду, хІунда аьлча шун бІаьргашна го, лергашна
хеза. 17 Аса бакъдерг боху шуьга: дуккха а пайхамарш а, Делан лаамехь
берш а лууш бара шуна гинарг ган, амма иза царна ца гина. Царна лиъне-
ра шуна хезаш дерг хаза, амма царна иза ца хезна».

Ахархочух лаьцначу дустаран маьІнах кхетор
(Марк 4:13-20; Лака 8:11-15)

18 «Ткъа хІинца ладогІал хІу дІадуьйш волчух лаьцна хьекъале дустаран
маьІне. 19 Нагахь санна стагана Делан Олаллех лаьцна хаза а хезна, иза
цунах ца кхеттехь, цунна иблис тІедогІу. Цо цу стеган даг чу дижинарг
лачкъадо. ХІара ду некъан йисте охьаэгна долчу хІуьнан маьІна. 20 ТІул-
гийн жагІанна юккъе доьжна долчу хІуьнан маьІна, хІора дашах а тешаш,
иза цу сохьта хазахетарца тІеоьцуш волу стаг ву. 21 Амма шен хила ма-без-
зара орам боцу дела, иза кІеззигчу ханна бен ца латта. Дош бахьана до-
луш хало тІехІоьттича, иштта волу стаг сихха юьстах волу. 22 Коканаш
долчохь охьадоьжна долчу хІуьнан маьІна дича, дахаран гІайгІанаша а,
хьолах Іехабаларо а и хезна дош диц а долуьйту, цуьнан дахарехь стом а
ца ло бохург ду. 23 Ткъа ялта хьийкъинчу лаьтта кхаьчна долу хІу — шега
бохуш долчух кхета а кхеташ, иза хезаш верг ву. Цо бІозза, кхузткъазза,
ткъе уьттазза дІадийначул сов хІу ло».

Асарах лаьцна хьекъале дустар

24 Кхин а цхьа хьекъале дустар далийра Іийсас ладугІуш болчарна:
«Стигалийн Олалла иштта ду. Цхьана стага шен кха тІехь дика хІу дІа-
дийнера. 25 Ткъа иза шен ялхошца вижина Іуьллучу хенахь кхуьнан мос-
тагІа веана. Иза, кІена юккъе асаран буц а йийна, дІавахана. 26 КІа, тІе а
даьлла, кан баккха доладелча, асар а гучудаьлла. 27 Ялхоша, шайн хьолада
волчу а баьхкина, элира: „Тхан хьолада, ахьа дика хІу дІа ма дейтинера,
ткъа асар стенгара даьлла кІена юккъе?“
28 Хьоладас цаьрга элира: „Сан мостагІчо дина-кх иза“.
Ялхоша хаьттира цуьнга: „Оха, даха а гІой, схьаяккхий и буц?“
29 „ХІан-хІа, — элира хьоладас. — Суна луур дацара аша асарца цхьаьна
кІен кенаш схьадохийла. 30 Уьш а, вуьш а цхьабосса хьаладовлийта. Ялта
чудерзон хан тІекхаьчначу хенахь маьрсхошна аса тІедуьллур ду, цкъа
хьалха буц схьа а яккхий, цІевнаш а дай, и буц ягае, ткъа кІа дІадуьллу цІа
чохь схьагулде аьлла“».

13:16, 17 Лака 10:23, 24.

ХӀух а, морзанах а лаьцна хьекъале дустарш
(Марк 4:30-32; Лака 13:18-21)

31 Цо кхин а цхьа хьекъале дустар далийра: «Стигалийн Олалла арен-
гахь дӀадийначу уггар жимачу хӀух тера ду. 32 Иза кхечу хӀун буьртигаш
юкъахь массарал а жима ду, амма, тӀе а даьлла, доккха хилча, бешахь мел
долчу орамател уггар а лекха хуьлу. Цунах дитт хуьлу, стигаларчу олхазар-
ша цуьнан гаьннаш юккъехь бенаш а деш».
33 Кхин а цхьа хьекъале дустар а далийра Ӏийсас: «Стигалийн Олалла
морзанах тера ду. Зудчо, бод хьаккхош, кхаа сахь чохь схьаэцначу демах
тоьхна иза. Морза, массанхьа а кхочуш, демах дӀаийна».
34 И шадерг а Ӏийсас гулбеллачарна хьекъале дустарш далош дуьйцура.
Дустар ца далош, Цо хӀумма а ца дуьйцура царна. 35 Цу тӀехь пайхамаре-
хула аьлларг кхочушхилира:
«Аса шуьга хьекъале дустарш дуьйцур ду,
дуьне кхоьллинчу хенахь дуьйна къайлаха хилларг гучу а
доккхуш».

Асарах лаьцна дийцинчун маьӀна

36 Нах а битина, Иза цӀа чу вахара. Ӏийсан мурдаша, Цунна тӀе а бахана,
элира: «Аренгахь тӀеяьллачу асаран бецах лаьцна Айхьа дийцинчух тхо
кхетадехьа».
37 Ӏийсас цаьрга элира: «Дика хӀу дӀадийнарг – Иза Адамийн КӀант ву.
38 Ткъа аре – иза дуьне ду. Дика хӀу – Делан Олаллин бахархой бу. Ткъа
асаран буц иблисан агӀонгара нах бу. 39 И асаран буц дӀайийна волу мос-
тагӀа иблис санна ву. Ткъа ялта хьокху хан – иза дуьненан тӀаьхьара зама
ю. Маьрсахой маликаш санна бу. 40 Асаран буц схьа а гулъеш, литтанаш а
деш, ягош долу сурт хир ду дуьненан тӀаьхьарчу заманчохь. 41 Адамийн
КӀанта Шен маликаш дохуьйтур ду, къинош летош, зулам лелош берш
Шен Олаллера, схьа а къастийна, 42 уьш алуца йогуш йолчу пеша чу
кхисса. Цигахь белхар а, церган хьекхор а ду. 43 Делан лаамехь берш
шайн Ден Олаллехь, малх санна, къегаш хир бу. Лерган долчарна хӀара
дӀахезийла».

ДӀайоьллинчу хазнех а,
мехалчу жовхӀарех а лаьцна

44 «Стигалийн Олалла аренгахь дӀайоьллина йолу хазна санна ду. Ста-
гана иза карийча, цо иза цкъа хьала а йоккхий, юха а дӀаюллу. Дукха гӀад-
ваханчу цо, ваха а воьдий, шен берриг а бахам дӀа а бухкий, и аре
схьаоьцу.

13:35 Забур 77:2.

45 Стигалийн Олалла мехала жовхӀарш лоьхуш лелачу совдегарх тера
ду. 46 Шена къаьсттина мехала долу жовхӀар карийча, цо ша да мел волу
хӀума дӀа а духхий, иза шен дола доккху.
47 Кхин а Стигалийн Олалла Ӏам чу чӀерий леца тесначу бойнах тера ду.
Цу юккъе тайп-тайпана чӀерий лелха. 48 Бой юьзначул тӀаьхьа, чӀерийле-
цархоша иза хийисте хьалайоккху. Цул тӀаьхьа цара, охьа а ховший, дика
чӀерий дӀахоржу, ткъа вуьш дӀакхуьссу. 49 Иштта хир ду дуьненан тӀаь-
хьарчу заманчохь. Маликаша, схьа а даьхкина, вониш дикачарах дӀа а
къастийна, 50 йогуш йолчу пеша кхуьссур бу. Цигахь белхар а, церган
хьекхор а ду».
51 Ӏийсас Шен мурдашка хьаьттира: «Шу кхетий Аса аьллачух?»
Цара жоп делира: «Кхета».
52 ТӀаккха Ӏийсас элира: «Цундела хӀора Стигалийн Олаллехь мурд
хилла схьавеана волу Ӏелам стаг цхьана хӀусамдех тера ву, дӀайиллинчуь-
ра схьа а оьцуш, тиша а, цӀена а хӀуманаш дӀалуш волчу».

Ӏийса Назарт-гӀалахь тӀе ца оьцу
(Марк 6:1-6; Лака 4:16-30)

53 Хьекъале дустарш далош Ша дина долу къамел чекхдаьллачул тӀаь-
хьа, Ӏийса цигара дӀавахара. 54 Ша кхиинчу гӀала а веана, церан гуламан
цӀа чохь нах Ӏамо волавелира Иза. Массара а, цец а буьйлуш, вовшашка
хьоьттура: «Цунна мичара даьлла и хьекъал? Цунна мичара баьлла тама-
шийна хӀуманаш лело ницкъ? 55 Дечиган пхьеран кӀант вац Иза? Цуьнан
ненан цӀе Марем яц? Ткъа вежарийн цӀераш Якъуб, Юша, ШамӀа, ЯхӀуд
бохуш яц? 56 Вайна юкъахь лелаш бац Цуьнан йижарий? И шадерг а Цун-
на мичара даьлла?» 57 Оцу нахана Иза къобалван ца лиира.
Ткъа Ӏийсас цаьрга элира: «Ша схьаваьллачу меттигехь а, шен цӀахь а
бен ца хуьлу пайхамар наха ца лоруш». 58 Цо цигахь дукха тамашийна
билгалонаш ца гайтира, церан тешар кӀезиг долу дела.

Яхьъя-пайхамаран дӀакхалхар
(Марк 6:14-29; Лака 9:7-9)

14 1 Цу хенахь Галилай-махкахь паччахь волчу ХӀародана Ӏийсах
лаьцна хезна хилла. 2 Шена ялхолла лелош болчаьрга цо элира: «И
стаг нах хих чекхбоху Яхьъя ву. Иза веллачуьра денвелла, цундела бу
цуьнгахь тамашийна билгалонаш гайта ницкъ».
3 И де тӀекхачале дикка хьалха ХӀарод-паччахьо Яхьъя, схьа а лаьцна,
буржалш а тоьхна, набахти чу кхоьссина хилла. Цо иза шен вешин Пила-
пан зуда ХӀародад бахьана долуш дина хилла. 4 Яхьъяс цунах бехк баьк-
кхина хилла: «Хьан йиш яц цуьнца цхьаьна ваха», – аьлла. 5 ХӀарод и бехк

13:57 Яхьъя 4:44. 14:3, 4 Лака 3:19, 20. 14:4 Ӏамалъяр 18:16; 20:21.

баккхар бахьана долуш Яхьъя вен лууш хилла, амма адамех иза хIуттуш
ца хилла, цара Яхьъя лоруш тIеэцна хилла дела. 6 ХIарод вина де тIе-
кхаьчча, ХIародадан йоI паччахьний, цуьнан хьешашний хьалха халха-
юьйлуш хилла. Цуьнан халхар чIогIа тайна волчу ХIарода 7 чIагIо йина,
ша цуьнан муьлхха а дехар кхочушдийр ду аьлла. 8 Шен нанас иракара-
хIоттийна йолчу йоIа элира: «Шуьна чохь нах хих чекхбохучу Яхьъян
корта схьаба суна».
9 Ша гIайгIане воьжнехь а, шен хьешашна хьалха ша йина йолу чIагIо
бахьана долуш, ХIарода, и дехар кхочушде аьлла, омра дина хилла. 10 Яхьъян
корта баккха аьлла, цо набахте нах бахийтина. 11 Цара, шуьна чу а билли-
на, Яхьъян корта, схьа а беана, йоIе дIабелла, ткъа цо иза шен нанна дIа-
баьхьна. 12 Яхьъян мурдаша, схьа а даьккхина, цуьнан дакъа дIадоьллина,
ткъа цул тIаьхьа, баха а бахана, Iийсага и дерриг дIадийцина цара.

Пхи эзар стаг вузор
(Марк 6:30-44; Лака 9:10-17; Яхьъя 61-14; Яхьъя 6:1-14)

13 Иза шена хезча, Iийса, хинкеманна тIе а хиъна, цхьа а стаг воцучу
метте дIавахара, ша висархьама. Амма нахана и хIума дIахезча, шайн гIа-
ланашкара схьа а баьхкина, уьш хин йистехула Цунна тIаьхьабахара.
14 Ша хийисте хьалаваьлча, Iийсана адамийн йоккха тоба гира. Царах къа
а хетта, цо царна юккъера цомгуш берш тобира. 15 Суьйре тIееъча, Цуь-
нан мурдаш тIебаьхкира. Цара элира: «ХIара меттиг яьсса ю. Вайна хан а
яьлла. Нах дIабахийта, ярташка а бахана, цаьрга шайна яа хIума эцийта».
16 Ткъа Iийсас элира: «Уьш дIабаха оьшуш дац. Аша лур ю царна яа хIума».
17 Мурдаша Цуьнга элира: «Вайгахь йолу шаерг а пхи хьокхаммий, ши
чIарий бен яц».
18 Ткъа Iийсас элира: «Уьш Со волчу схьаял». 19 Цо, нах бай тIе охьа а
ховшийна, шайгахь болу пхи хьокхам, ши чIарий схьа а эцна, стигала
хьала а хьаьжна, и кхача къобалбеш, доIа дира. ТIаккха и хьокхамаш а,
чIерий а дакъошка декъа а доькъуш, Шен мурдашка дIакховдадора Цо.
Цара и дакъош нахе дIалора. 20 Массара а яа а йиира, уьш буза а буьзира.
Цул тIаьхьа, мурдаша тIаьхьайисинчу яа хIуманах шийтта тускар дуьзи-
ра. 21 Цигахь яа хIума йиъначарна юккъехь, зударий, берашший доцург,
пхи эзар боьрша стаг а вара.

Iийса хи тIехула дIавоьду
(Марк 6:45-52; Яхьъя 6:15-21)

22 Цу сохьта Iийсас Шен мурдаш, хинкеманна тIе а ховшийна, Гали-
лай-Iоман дехьарачу йисте Шел хьалха дIабахийтира, ткъа Ша нах дIа-
хьовсо тIаьхьасецира. 23 Нах дIа а хьовсийна, Iийса Ша цхьаъ лома хьала-
велира, доIа дархьама. Суьйре тIекхаьчча, Иза цигахь Ша вара. 24 Хин ке-
ма хийистера геннахь дара. Иза тулгIенаша дехьий-сехьий кхуьссура, кема

чIогIа хьоькхуш болчу мохана дуьхьал доьдуш долу дела. 25 Iуьйранна
кхаа сахьтаний, ялх сахьтаний юккъехь Iийса уьш болчу хи тIехула дIаво-
лавелира. 26 Хи тIехула Иза вогIуш гича, Цуьнан мурдаша, кхера а белла,
мохь хьаькхира: «Иза гIаларт ду!» – аьлла.
27 «Доьналла долуш хила! Со ву шуна иза! Ма кхера!»
28 Цунна дуьхьал Кипас элира: «Сан Эла! Иза Хьо велахь, Хьайн лаам-
ца со хи тIехула Хьайна тIе ваийтахьара Ахьа!»
29 «ТIевола!» – элира Цо.
Кипа, хинкеманна чуьра охьа а воьссина, хи тIехула Iийсана тIевахара.
30 Шена чIогIа хьоькхуш болу мох гича, Кипа кхеравелира. Ша хи буха
ваха воьлча, цо мохь хьаькхира: «Ва Эла! КIелхьарваккхахьа со!»
31 Iийсас, сихха куьг дIа а кховдийна, иза хьалаваьккхира. Цо цуьнга
элира: «Делах кIезиг тешаш верг! Хьайн даг чу шеко хIунда кхоллаялий-
тира ахьа?» 32 Уьш хинкеманна чу бевлча, мох дIасецира. 33 Цу чохь мел
волчо а, корта охьа а таIийна, Iийсага элира: «Хьо баккъалла а Делан
КIант ву!»
34 Хин кеманна тIехь Iомал дехьа а бевлла, уьш Гансарт-махка кхечира.
35 Цигарчу нахана Iийса вевзинчул тIаьхьа, массо а маьIIера Кхунна тIе
цомгуш болу нах кхуьйлуш хилла. 36 Цара, Iийсан бедарх куьг Iоттийта-
хьара бохуш, дехар дора. Цуьнан бедаран юьхах куьг мел Iоьттинарг, то а
лой, дIахIуттура.

Дайша лелийна Iадаташ
(Марк 7:1-13)

15 1 Ярушалайм-гIалара баьхкинчу парушхоший, Iеламчу нахий Iий-
сага элира: 2 «Хьан мурдаша вайн дайша лелийна Iадаташ хIунда
талхадо? Цара хIума яале хьалха куьйгаш цIандаран Iадат кхочуш хIунда
ца до?!»
3 Царна дуьхьал Iийсас элира: «Ткъа аша хIунда талхадо Дала тIедилл-
лина долу парзаш, шайн Iадаташ ца дохорхьама? 4 Дала аьлла ма ду:
„Хьайн да а, нана а лара“, ткъа „Шен дений-нанний вон хIума олуш волу
стаг вийна дIаваккха везаш ву“. 5 Амма аша боху шайн дега а, нене а ала
мега: „Сан шуна гIо дан йиш яц, хIунда аьлча шуна лерина хилларг аса
Далла совгIатна дIало“. 6 Цу дешнаша дай-наний ца лара бакъо ло. Аша
Дала шайна тIедиллина долу парз шаьш кхоьллина долу ламаст бахьана
долуш дIадаьккхина. 7 Шалхо лелорш! Шух лаьцна нийса аьлла хилла
ЕшаI-ЯхIус ша Делера бинчу хаамехь:
8 „ХIокху адамаша Со багахь лору,
ткъа церан дегнаш Суна дукха генахь ду.

15:4 Арадаккхар 20:12; Карлабаьккхинарг 5:16; Арадаккхар 21:17; Iамалъяр 20:9.
15:8, 9 ЕшаI-ЯхIу 29:13 (Грекийн).

9 Церан ларамах пайда бац,
хIунда аьлча церан хьехамаш Делера бац,
уьш адамаша кхоьллина бу“».

Далла гергахь стаг бехвеш дерг
(Марк 7:14-23)

10 Нах Шена тIе а кхайкхина, Iийсас элира: «Соьга ла а догIий, Аса бо-
хучух кхетахьара шу: 11 стеган багахула чудоьдуш долчу хIумано Далла
гергахь иза бех ца во, цу багахула арадолучо бен».
12 ТIаккха тIебаьхкинчу мурдаша Iийсага элира: «Хьуна хаьий паруш-
хой[д] Ахьа аьлла долу дешнаш бахьана долуш шаьш юьхьIаьржачу хIитти-
на хеташ буйла?»
13 Iийсас цаьрга элира: «Сан стигалахь волчу Дас дIадоьгIна доцу хIора
орамат шен орамашца схьадаьккхина хир ду. 14 Уьш машарца дIабахийта.
БIаьрзе нах бу уьш. Царна тIаьхьахIоьттинарш а бу бIаьрзе. Хьалха ваьл-
ларг а, тIаьхьахIоьттинарг а, ший а бIаьрзе хилча, и шиъ ор чу вужур ву».
15 Цунна дуьхьал Кипас элира: «Кхетадехьа Ахьа тхо оцу дустарх».
16 Ткъа Iийсас элира: «ХIинца а оццул кхетам боцуш ду шу? 17 Шун ба-
га кхаьчна долу хIума, зорх[д] чу а кхочий, цул тIаьхьа кийрара арадолу.
18 Амма шун багара арадолуш дерг шун даг чуьра арадолуш ду. Иза ма ду
стаг Далла гергахь бехвеш дерг. 19 Аса иштта боху шуьга, дерриг а вониг
даг чуьра арадолуш долу дела: вон ойланаш, стаг вер, ямартло, нахаца ле-
лар, къола дар, эладита кхоллар, харцдерг дийцар. 20 Иза ду стаг Далла
гергахь бехвеш дерг. Ткъа стага яа хIума яале шен куьйгаш ца диларх, иза
Далла гергахь бехлур вац».

Кхечу къомах йолчу зудчун тешар
(Марк 7:24-30)

21 Цигара дIа а ваьлла, Iийса Цорин а, ЦIаданан а гонах йолчу мет-
тигашка дIавахара. 22 Йоьлхуш, Цунна тIееара цигахь Iаш йолу канаIан-
хойх схьаяьлла йолу цхьа зуда: «Къинхетам бехьа сох, Веза Эла, Даудан
КIант! Харцжинаша къиза хьийзош, са дуьллу меттиг яйна лелаш ю-кх
сан йоI».
23 Амма Iийсас цуьнга хIумма а ца элира. Мурдаша, тIаьхьа а баьхкина,
Цуьнга дехар дира: «ДIаэккхае и зуда! Массо а хенахь вайна тIаьхьа а яьл-
ла, мохь хьоькхуш ю-кх».
24 Цо цаьрга элира: «Исраилан тилабеллачу уьстагIашна бен гIо дан ва-
йитина вац Со».
25 ТIаккха и зуда, Iийсана тIе а еана, гора а хIоьттина, йистхилира: «Ве-
за Эла! ГIо дехьа суна!»

15:14 Лака 6:39. 15:18 Маттай 12:34.

26 Iийсас цу зудчуьнга элира: «Нийса дац иза, берашкара схьа а йок-
кхуш, юург жIаьлешна дIакхоссар».
27 Зудчо элира: «Бакъ ду иза, Эла! Делахь а жIаьлеша а ма лехьадо хIу-
самден шуьн уллора охьадоьжна долу цуьргаш».
28 ТIаккха Iийсас цуьнга элира: «Йиша, хьан Делах тешар чIогIа ду!
Хьан лаам кхочуш хир бу!» Цу сахьтехь зудчун йоI тоелира.

Дукха нах тобар

29 Цигара дIа а ваьлла, Iийса Галилай-Iоман йистехула дIавахара. Лам
тIе хьала а ваьлла, охьахиира Иза. 30 Цунна тIе адамийн тобанаш эха юьй-
лаелира, шайца астагIнаш, бIаьрзенаш, заьIапхой, мотт ца хууш болу
къора нах, кхиболу цомгуш нах а болуш. Цара уьш лаьттахь охьабохкура,
Iийсан когаш хьалха. Ткъа Цо уьш тобора. 31 Адамаш чIогIа цецдуьйлура
шайна мотт ца хууш болу къора нах къамел деш гича, заьIапхой тобелча,
астагIа берш, шерра ког а боккхуш, дIабоьлхуш гича, бIаьрзе берш са ган
буьйлабелча. Уьш Исраилан Далла хастамаш беш бара.

Виъ эзар стаг вузавар
(Марк 8:1-10)

32 Шен мурдаш тIе а кхайкхина, Iийсас цаьрга элира: «Суна къахета
оцу нахах, хIунда аьлча кхо де а ду уьш Соьца болу, ткъа царна яа хIума
яц. Уьш меца дIабахийта Суна ца лаьа, новкъахь уьш мацалла кхин а чIо-
гIа гIел ца балийта».
33 Мурдаша Цуьнга элира: «ХIокху юьстахчу меттехь вайна мичара ка-
рор ю оццул долчу халкъана яа хIума?»
34 Iийсас цаьрга хаьттира: «Маса бепиг ду шуьгахь?»
Цара жоп делира: «ВорхI бепиггий, масех чIарий бу».
35 ТIаккха Цо массо а стаг лаьтта охьахаийра. 36 ВорхI бепиггий, чIерий
схьа а эцна, Далла хастам а бина, куьйгаца каг а деш, Шен мурдашка
кховдадора Цо, ткъа цара нахана дIадоькъура иза. 37 Массара а шаьш дуз-
залц хIума йиира. ТIаьхьайисина йолу яа хIума мурдаша схьагулйича,
ворхI тускар хьаладуьзира. 38 Адамийн тобанна юкъахь виъ эзар стаг вара,
зударий, берашший ца лерича а. 39 Нах дIасабевллачул тIаьхьа Iийса,
хинкеманна тIе а хиъна, Магдан-гIалина улло дIавахара.

Iийсана тамашийна хIума гайтар тIедиллар
(Марк 8:11-13; Лака 11:29-32)

16 1 Парушхой[д] а, садукъой[д] а баьхкира Iийса волчу Иза зерхьама. Ца-
ра дехар дира, шайна стигалара тамашийна билгало гайтахьара
аьлла. 2 Iийсас цаьрга элира: «Малх дIабузучу хенахь аша олу: „Кхана хаза

16:1 Маттай 12:38; Лака 11:16.

хенан хIоттам хир бу, стигал цIийелла йолу дела“. 3 Малх схьакхеттачу хе-
нахь олу: „Таханлера де йочане хир ду, хIунда аьлча стигал цIарула-цIен
а, кхоьлина а ю“. Шуна стигалан сибат девза, амма заманан билгалонаш
къасто ца хаьа шуна. 4 Боьхачу а, телхинчу а тIаьхьено тамашийнчу гIул-
лакхийн билгалонаш лоьху, амма царна уьш гур яц, Юнус-пайхамарехху-
ла гайтина билгало бен».
Уьш шаьш болчохь а битина, Iийса дIавахара.

Парушхойн а, садукъойн а муьста бод
(Марк 8:14-21)

5 Хих дехьабовлуш, Iийсан мурдашна бепиг схьаэца дицделлера. 6 ТIак-
кха Iийсас цаьрга элира: «Варелаш, ларлолаш садукъойн а, парушхойн а
муьстачу бедах».
7 И дешнаш шайна юкъахь дийцаре динчул тIаьхьа цара элира: «Цо иза
аьлла хир ду, вай новкъа довлуш бепиг схьа ца эцна дела».
8 Iийсана-м хууш хилла цара дуьйцуш дерг. Цундела Цо элира: «Делах
кIезиг тешарш! ХIунда боху аша шайгахь бепиг дац? 9 ХIинца а ца кхетта
шу цунах? Дагадаийтийша шайна тохарлера пхи бепиг, пхи эзар стагана
вуззалц даьал хилла долу. Цул тIаьхьа шаьш дуьзна долу тускар маса хил-
ла а дагадаийта. 10 Ткъа шуна дага ца догIу виъ эзар стаг вузийна долу
ворхI бепиг а, цул тIаьхьа шаьш дуьзна долу тускар маса хилла а? 11 ХIун-
да ца кхета техьа шу Аса баьпках лаьцна ца дуьйцийла? Аса шуьга ларло
бохург парушхойн а, садукъойн а бод совсош тухуш болу муьста бод бу».
12 ТIаккха уьш кхийтира Iийсас шайга дийцинарг бод совсош болу
муьста бод боцийла. Цо уьш ларбеш дерг парушхойн а, садукъойн а хье-
хамаш бара.

Кипас Iийсах лаьцна аьлларг
(Марк 8:27-30; Лака 9:18-21)

13 Iийса Пилап-паччахьан гIалин уллорачу метте веача, Цо шен мур-
дашка хаьттира: «Наха Адамийн КIант мила ву боху?»
14 Цара элира: «Цхьаболчара Хьо нах хих чекхбоху Яхьъя ву боху, ву-
кхара ЭлияхIу-пайхамар, ткъа кхозлагIчара Хьо Ярми-ЯхIу, я кхечу пай-
хамарех цхьаъ ву боху».
15 ТIаккха Цо цаьрга хаьттира: «Ткъа аша хIун боху, Со мила ву боху аша?»
16 ШамIа-Кипас жоп делира: «Хьо Дала леррина Къобалвинарг, дийна
волчу Делан КIант ву».
17 Цо аьллачунна дуьхьал Iийсас жоп делира: «Декъал хилла хьо,
ШамIа, Юнин кIант, хIунда аьлча хьуна иза нахера ца хиьна, стигалахь

16:4 Маттай 12:39; Лака 11:29. 16:6 Лака 12:1. 16:9 Маттай 14:17-21. 16:10 Маттай
15:34-38. 16:14 Маттай 14:1, 2; Марк 6:14, 15; Лака 9:7, 8. 16:16 Яхьъя 6:68, 69.

волчу Сан Дегара хиьна. 18 Аса боху хьоьга: хьо, тIулг санна волу, Кипа
ву. Цу тIулга тIехь Аса Сайх тешначийн тоба кхуллур ю. Жоьжахатин цIе-
ран а иза йохо ницкъ хир бац. 19 Аса стигалийн Олаллера догIанаш лур ду
хьоьга. Ахьа кху дуьнен чохь дихкинарг Дала дихкина хир ду. Ахьа дуьнен
чохь магийтинарг, Дала магийтина хир ду». 20 Цо шен мурдашка омра ди-
ра, Ша Дала леррина Къобалвинарг ву аьлла, цхьаьнгге а дIа ма ала аьлла.

Iийсас Шен Iожаллех а, денваларх а лаьцна дуьйцу
(Марк 8:31–9:1; Лака 9:22-27)

21 Цу хенахь дуьйна Iийсас Шен мурдашка дуьйцуш хилла Ша Яруша-
лайме ваха везарх а, цигахь Шен баккхийчеран а, динан коьртачу дайн а,
Iеламчу нехан а карах бала хьега безарх а лаьцна. Цо иштта дуьйцура Ша
вийна хила везарх а, амма кхозлагIчу дийнахь веллачуьра денвала везарх
а лаьцна.
22 Кипа, Иза юьстах а ваьккхина, дуьхьало ян волавелира: «Дала тIе ма
доуьйтийла иза, Веза Эла! И тайпа хIума Хьуна тIе ма кхочийла!»
23 Кипига юха а вирзина, Цо элира: «ДIадала Суна уллора, иблис! Ахьа
Суна новкъарло йо, хьан даг чохь Делан ойланаш яц, адамийн ойланаш ю».
24 Iийсас Шен мурдашка элира: «Суна тIаьхьахIотта лууш болчара
шайн „со“ бохург дIататта деза, шайн баланийн мохь* схьа а эцна, Суна
тIаьхьахIитта а беза. 25 ХIунда аьлча шен са кIелхьардаккха воьлларг си-
нах вер ву, ткъа Сан дуьхьа са дIаделлачунна бакъдолу дахар карор ду.
26 ХIун до кху дуьненах, нагахь санна цо шен са дайинехь? ХIун до дерриг
а дуьненах, нагахь стага шен са дайина хилча? 27 Адамийн КIант шен Ден
сийлаллица, гонах маликаш а долуш, схьавеача, Цо стагана хьакъ дIалур
ду, хIораммо а динчуьнга хьаьжжина. 28 Аса баккъалла а боху шуьга: шуна
юкъарчу цхьаболчарна, шаьш кхалхале, Адамийн КIант гур ву, Шен
Олаллица схьавогIуш волу!»

Iийса хийцавалар
(Марк 9:2-13; Лака 9:28-36)

17 1 Ялх де даьлча, Iийса, Шеца Кипий, Якъуббий, цуьнан ваша Яхьъяй
схьа а эцна, цаьрца лекхачу лам тIе хьала а ваьлла, адам доццучу
метте юьстахвелира. 2 Цигахь, царна хьалхххахь, Дала Цуьнан амат хийци-
ра. Iийсан юьхь, малх санна, къегаш яра, Цуьнан бедарш бIаьрган нур
дойуш кIайн яра. 3 ЦIеххьана церан бIаьрг кхийтира Iийсаца къамел деш
волчу ЭлияхIу-пайхамарххий, Муса-пайхамарххий. 4 Кипас Iийсага элира:

* 16:24 *Баланийн мохь.* Бакъду, грекийн маттахь иштта яздина ду: *жIаран бIогIам.*

16:19 Маттай 18:18; Яхьъя 20:23. 16:24 Маттай 10:38; Лака 14:27. 16:25 Маттай 10:39;
Лака 17:33; Яхьъя 12:25. 16:27 Маттай 25:31; Забур 61:13; Римхошка 2:6.

«Веза Эла! Ма дика Iа вай кхузахь! Хьуна лаахь, аса кхузахь кхо кхалор[д]
хIоттор ю: цхьаъ Хьуний, цхьаъ Мусаний, кхозлагIниг ЭлияхIуний».
5 Цо иза олучу юккъехь, лепаш йолу марха тIе а еана, уьш дIахьулбели-
ра цуьнан IиндагIехь. Мархи юккъера царна аз хезира: «ХIара ву Суна ду-
кхавезаш волу Сан КIант! Цуьнгахула бу Сан лаам! ЛадогIалаш Цуьнга!»
6 И аз шайна хезча, мурдаш, чIогIа кхерабелла, бертал лаьтта охьаийи-
гира. 7 Iийсас, царна тIе а веана, царах куьг а Iоьттина, элира: «Ма кхера-
ло, хьалагIовтта!» 8 Кортош хьалаайича, Iийса воцург, гонах цхьа а стаг ца
гира царна.
9 Уьш лам тIера охьабуьссучу хенахь Iийсас Шен мурдашка элира: «Ада-
мийн КIант веллачуьра денваллалц цхьаьнгге а шайна гинарг ма дийцалаш!»
10 ТIаккха Iийсан мурдаша хаьттира: «Хьалха ЭлияхIу-пайхамар ван
веза хIунда олу те Iелам наха?»
11 Iийсас жоп делира: «ХIаъ, ЭлияхIус, ван а веана, массо а хIуманна
тIехь низам хIоттор ду. 12 Амма Аса боху шуьга, ЭлияхIу цкъа веанера шу-
на. Нахана иза ца вевзинера. Ткъа цара цуьнца шайна луъург лелийнера.
Цо санна, Адамийн КIанта а хьоьгур бу бала и нах бахьана долуш».
13 ТIаккха царна хиира Цо вуьйцуш верг нах хих чекхбоху Яхьъя вуйла.

Жино хьийзош волу кIант туовар
(Марк 9:14-29; Лака 9:37-43)

14 Iийса адамаш долчу юхавирзича, Цунна тIевеара цхьа стаг. Цунна
хьалха гора а хIоьттина, цо элира: 15 «Веза Эла! Къинхетам бехьа сан кIан-
тах! Иза лазар догIуш ву. Цо чIогIа Iазап хьоьгу. Лазар тIедеъча, иза цIер-
га а вужу, хи чу а волу. 16 Аса Хьан мурдаш болчу валийнера иза, амма
цаьрга цунна дарба дан ца делира».
17 Iийсас элира: «Галбевлла болу нах! Ва тешар доцу тукхам! Мел хир ву
техьа Со шуна юкъахь? Мел лан деза техьа Аса шу? Схьавалаве иза Со
волчу!» 18 Iийсас жине, арадала аьлла, омра дира. Цу сохьта кIант товели-
ра. 19 Iийса Ша волчу хенахь Цуьнан мурдаша, тIе а баьхкина, хаьттира:
«Тхоьга хIунда ца даккхаделира те и жин ара?»
20 Цо элира: «Шун Делах тешар кIезиг долу дела. Аса баккъал боху
шуьга: нагахь санна шун Делах тешар жимачу буьрттигал а белахьара, и
лаьтташ болчу цу ломе аша „ДIахила“ аьлча, иза дIахуьлур бара. Шуьга да
ца луш цхьа а хIума хир дацара*».

* 17:21 *Цхьадолчу тептарш тIехь аят 21 тIетоьхна ду:* Ткъа хIара тайпа долу хIума-
наш доIанций, мархиций дIадаккхалур ду.

17:5 Доладалар 22:2; Забур 2:7; ЕшаI-ЯхIу 42:1; Маттай 3:17; 12:18; Марк 1:11; Ла-
ка 3:22; 2 Кипин 1:17, 18. 17:10 Малъаки 4:5. 17:12 Маттай 11:14. 17:20 Маттай 21:21;
Марк 11:23; 1 Коринтхошка 13:2.

Iийсас юха а шен вала везарх а,
денвала везарх а лаьцна дуьйцу
(Марк 9:30-32; Лака 9:43б-45)

22 Шаьш цхьаьна Галилай-махка схьадаьхкича, Iийсас Шен мурдашка
элира: «Адамийн КIант нехан кара дIалур ву. 23 Иза цара вуьйр ву. Амма
кхозлагIчу дийнахь Иза денлур ву».
Цуьнан мурдаш чIогIа гIайгIане ийгира.

Делан цIенна ял ялар

24 Уьш Iийсаца Къапарнаме кхаьчча, Кипина тIебаьхкира Делан цIен-
на ял гулъеш берш. Цара хаьттира: «Шун устазо Делан цIенна гIуллакхна
ял* лой?»
25 Кипас жоп делира: «Ло!»
Иза а аьлла, Кипа цIа чу вахара. Цо цхьа а дош алале, Iийсас цуьнга
хаьттира: «Хьуна муха хета, ШамIа: дуьнен чохь болчу паччахьаша ял
шайн махкарчу бахархошкара йоккху, я кхечу махкара баьхкинчу бахар-
хошкара йоккху?»
26 Кипас элира: «Кхечу махкара баьхкинчу нахера йоккху».
ТIаккха Iийсас элира: «Делахь хIета церан бахархой, ял ца луш, кIел-
хьарбовлу-кх. 27 Амма кхузара Iедалехь болу нах оьгIаз ца бахийта, ваха а
гIой, чIерий лоцу мIара хи чу а кхоссий, уггар хьалха айхьа схьалаьцна
болчу чIеран бага хьажа. Цигахь хьуна къастийна ахча карор ду. Иза схьа
а эций, хьайна а, Суна а тIера ял дIало».

Мурдех лакхарниг мила ву?
(Марк 9:33-37; Лака 9:46-48)

18 1 Iийсана тIе а баьхкина, Цуьнан мурдаша хаьттира: «Стигалийн
Олаллехь уггар лакхара верг мила ву?»
2 Цо, бер тIе а кхайкхина, мурдашна юккъе иза дIа а хIоттийна, 3 элира:
«Аса баккъалла боху шуьга: шайн дегнаш цIан а дина, бераш санна дIа ца
хIиттахь, Стигалийн Олалла тIе а лаьцна, шу цкъа а Делаца хир дац. 4 ХIа-
ра бер санна, муьтIахь а хилла, дIахIоьттинарг Стигалийн Олалла тIе-
лаьцначарна юкъахь уггар лакхара ву. 5 Сан дуьхьа иштта цхьа бер
тIеоьцучо Со а оьцу тIе».

* 17:24 *Делан цIенна гIуллакхна ял:* Шарах цхьа хIора стагана шиъ драхма ахча дала
дезара Делан цIенна гIуллакхна.

17:24 Арадаккхар 30:13; 38:26. 18:1 Лака 22:24. 18:3 Марк 10:15; Лака 18:17.

Къа латоран бахьанаш
(Марк 9:42-48; Лака 17:1-2)

6 «Амма Сох тешаш болчу царах лахара волчуьнга къа латадойтуш вол-
чу хIора стагана, хьеран тIулг коча а тасийтина, ша хи чу а кхоссийтина,
хIорда буха вахар гIоле ду. 7 Ма декъаза ду-кх дуьне, къа латоран бахьа-
наш шена чохь хиларна. Къа латоран бахьанаш хила дезара, амма декъаза
бу къа лато бахьанаш дохуш болу нах.
8 Хьан куьйго я кого хьоьга къа латадайта бахьана даьккхинехь, и куьг я
ког, схьа а даккхий, дIаккхосса. ХIунда аьлча ког-куьг а доцуш Далла гер-
гахь вахар гIоле ду хьуна, ши ког а, ши куьг а шайн меттехь а долуш, жоь-
жахатин цIергахь хьо вагавойтучул. 9 Хьан бIаьрг бахьана долуш хьох къа
леттехь, иза, схьа а баккхий, дIаккхосса. Цхьана бIаьргаца Далла уллохь
вехаш хилар гIоле ду хьуна, ший а бIаьрг а болуш, жоьжахатин цIергахь
хьо вагавойтучул».

Байначу уьстагIах лаьцна хьекъале дустар
(Лака 15:3-7)

10 «Варелаш, цхьанна а цу лахара болчарна вас ма елаш. Аса тоьшалла
до шуна, церан маликашна стигалахь волчу Сан Ден юьхь го аьлла*.
12 Шуна муха хета? Шен бIе уьстагI берг, царна юкъара цхьа уьстагI
дIакъаьстича, бисина болу безткъе ткъайоьсна уьстагI шаьш болчохь лам
чохь а битина, и дIакъаьстина уьстагI лаха гIур вац? 13 Ас баккъалла а боху
шуьга: шена дIакъаьстина цхьа уьстагI схьакарийча, лам чохь бисинчу
безткъе ткъайоьсна уьстагIал оцу цхьана уьстагIах цуьнан самукъадер ду.
14 Иштта шун стигалахь волчу Дена а ца лаьа цу лахара болчарах цхьа а
дIакъастийта».

Къинош летош волу ваша

15 «Хьан динан вашас хьуна дуьхьал къа латадахь, ваха а гIой, шаьш-
шиъ волчохь шегара даьллачух иза кхетаве. Цо хьоьга ладогIахь, тIаккха
ахьа цунах юха а хьайн динан ваша во. 16 Амма цо хьоьга ла ца догIахь,
хьайца цхьаъ я шиъ стаг валаве, хIунда аьлча Йозанаша ма-бохху: „ХIор-
ра а бехкевар шина я кхаа тоьшалла дечеран багахула чIагIдийр ду“. 17 Цо
цаьрга а ла ца догIахь, динан гуламе дIадийца. Цо цаьрга а ла ца догIахь,
кхечу къаьмнех болчу нахаца я ял схьагулъеш болчаьрца санна, юкъамет-
тиг лелае цуьнца.

* 18:11 *Цхьадолчу тептарш тIехь тIетоьхна ду Лака 19:10 схьадаьхна долу аят:* Адамийн КIант дайнарг каро а, кIелхьардаккха а веана ма ву.

18:8 Маттай 5:30. 18:9 Маттай 5:29. 18:15 Лака 17:3. 18:16 Карлабаьккхинарг 19:15.

18 Баккъалла а боху Ас шуьга: аша кху дуьнен чохь дихкина долу гIул-
лакх стигалахь Дала а дихкина хир ду. Аша кхузахь нахана пурба лахь, иза
Дала делла пурба санна хир ду.
19 Кхин цхьа хIума а эр ду Аса шуьга: шух волчу шиммо, барт а бина,
доIанехь Деле доьхуш хилахь, цара деххнарг Сан стигалахь волчу Дас
кхочушдийр ду. 20 ХIунда аьлча шиъ-кхоъ стаг Сан цIарах вовшахкхе-
тахь, цаьрца Со а хир ву».

КъинтIера ца ваьллачу ялхочух лаьцна хьекъале дийцар

21 Кипас, Iийса волчу а веана, хаьттира: «Сан Эла! Вашас суна дуьхьал
къа латош хилча, со мосазза къинтIера вала веза цунна? ВорхIазза вала
везий?»
22 Ткъа Iийсас цуьнга элира: «Аса боху: иза ворхIазза хир дац, вор-
хIазза кхузткъе итт эсча санна, хир ду. 23 Стигалийн Олалла хIокхунах
тера хила мега. Цхьа паччахь шен ялхошкара декхар схьагулдеш хилла.
24 Декхар схьагулдан иза волавелча, кхунна тIевалийна цхьа ялхо. Иза
итт эзар гали дашо ахча декхарийлахь хилла. 25 Амма и декхар схьадала
цуьнан таро йоцийла хиъча, паччахьо омра дина, иза цуьнан зудчуьнца
а, берашца а, цуьнан йолчу салпалца а шен декхар юхадерзорхьама дIа-
вохка аьлла. 26 ТIаккха ялхочо, шен паччахьна хьалха гора а хIоьттина,
дехар дина: „Ахьа цхьажимма собар дехьа, аса декхар дIалур ду хьуна!“
27 Паччахьна ялхочух къахетта. Цо иза, декхарна къинтIера а ваьлла,
дIавахийтина.
28 Ткъа цу ялхочо, шена бIе динари[д] дети-ахча декхарийлахь волчу ву-
кху ялхочунна тIе а вахана, иза лаг тIера а лаьцна, цуьнан са а дукъош, цо
шена схьадалаза долу декхар схьадийхира: „Схьало айхьа суна схьадала
дезарг!“ – аьлла. 29 ТIаккха цу ялхочо, хIокхунна хьалха гора а воьжна,
дехар а деш, элира: „Собар дахьара ахьа, аса хьан дерриг а декхар дIалур
дара“. 30 Амма хьалхарчу ялхочо цуьнга ла ца дуьйгIира. Цо иза шен де-
кхар схьадаллалц набахти чу воллийтира. 31 И хIума гина болчу ялхоша
шайна гинарг, эла волчу дIа а бахана, дIадийцира. 32 Эло, и ялхо тIе а
кхайкхина, цуьнга элира: „Сий доцу лай! Ахьа дехар дича, аса сайн дер-
риг а декхар, къинтIера а ваьлла, хьуна дитира. 33 Ткъа ахьа а мегар дацара
хьо санна волчу хьайн накъостах къинхетам бан, аса хьайх ма-барра?“
34 ОьгIазваханчу эло омра дира, ницкъ а беш, иза набахти чохь латтаве, цо
дерриг а декхар схьадаллалц, аьлла.
35 Иштта хир ву шуьца Сан Стигалара Да а, шу даггара шайн вешина
къинтIера ца довлахь».

18:18 Маттай 16:19; Яхьъя 20:23. 18:21, 22 Лака 17:3, 4. 18:22 Доладалар 4:24.

Стага зуда дIаяхийтарх лаьцна хьехам
(Марк 10:1-12)

19 1 Шен къамел чекхдаьллачул тIаьхьа Iийса, Галилай-махкара дIа а вахана, ЯхIуд-махкарчу Йордан-хина дехьарачу[д] агIонгахь йолчу метте веара. 2 Цунна тIаьхьа хIоьттина лелаш адамийн тобанаш яра, Цо царна цигахь дарбанаш а дира.

3 ТIаккха Iийсана тIе парушхой баьхкира, Иза зерхьама. Цара хьаттира: «Бакъонехь нийса хир дуй муьлххачу бахьанехь а стаг шен зудчух дIасакъастар?»

4 Iийсас жоп делира: «Аша ца дешна Кхоьллинчо и шиъ юьхьанца стаггий, зудий кхоьллина хиларх лаьцна? 5 Цигахь аьлла ду:

„Иза бахьана долуш, шен дай-наний а дитина,
стаг шен зудчуьнца цхьаьнакхетар ву.
ТIаккха и шиъ цхьаъ хир ду“.

6 ХIинца уьш шиъ доцуш, цхьаъ санна долу дела, цхьаммо а къаста ма дойла Дала цхьаьнатоьхнарг!»

7 ТIаккха цара Цуьнга хьаттира: «Ткъа Мусас тIе хIунда диллина, дIасакъастарх лаьцна йозанца дина долу тоьшалла зудчуьнга дIа а лой, цуьнца дIасакъаста аьлла?»

8 Iийсас цаьрга элира: «Шун дегнаш къиза долу дела елла шуна Мусас зудчуьнца дIасакъаста бакъо. Амма дуьххьара иштта ца хилла. 9 Ткъа Аса боху шуьга: зуда сийсаза лелар бахьана а доцуш, кхин хIума бахьана долуш иза йита а йитина, шена кхин зуда ялийна волу стаг, ямартло еш ву».

10 Мурдаша Цуьнга элира: «Майрачун зудчунна хьалха долу декхарш иштта делахь, цунна зуда а ца ялош Iер гIолехь ду».

11 Ткъа Цо элира: «Дала шена деллачунна чохь бен тарлур дац Сан дешнаш*. 12 Цхьаберш шаьш дуьнен чу бовллушехь ваьIна стаг санна хуьлу, вуьш — нах бахьанехь хуьлу иштта, ткъа кхозлагIнаш Стигалийн Олалла бахьана долуш зуда ца ялош соцу. Шена и хьехам чохь тарлочунна иза чохь тарлойла».

Iийсас бераш декъалдо
(Марк 10:13-16; Лака 18:15-17)

13 Iийса волчу бераш далийра, царна тIе куьйгаш а дехкина, Цуьнга доIа дайтархьама. Амма Цуьнан мурдаш резабоцуш, бераш далош

* 19:11 *Цу аятан важа маьIна иштта мегара дара:* Шена Дала деллачо бен тIелоцур дац Сан дешнаш.

19:4 Доладалар 1:27; 5:2. 19:5 Доладалар 2:24. 19:7 Карлабаькккхинарг 24:1-4; Маттай 5:31. 19:9 Маттай 5:32; 1 Коринтхошка 7:10, 11.

баьхкинчарах бехкаш дохуш, луьйш бара. 14 Iийсас элира: «ХIара бераш тIедахкийта Суна, царна дуьхьало ма е, хIунда аьлча Стигалийн Олалла тIелаьцнарш уьш санна бу».

15 Царна тIе куьйгаш а дехкина, Цо уьш декъалбира. Цул тIаьхьа Иза цигара дIавахара.

Хьалдолу стаг
(Марк 10:17-31; Лака 18:18-30)

16 Цхьана стага, Iийсана тIе а веана, хьаттира: «Устаз, муьлха дика болх бан беза аса Дела волчохь хедар доцучу дахаре со нисвалийта?»

17 Iийсас цуьнга элира: «Соьга хIунда хоьтту ахьа, диканиг муьлха ду бохуш. Цхьаъ бен вац Диканиг. Ткъа хьо Дела волчохь хьайн дахар нисдалийта лууш велахь, хьайна тIедиллина парзаш кхочушде».

18 Жимачу стага хьаттира: «Муьлха парзаш?»

Iийсас жоп делира: «Адам ма де, нахаца ма лела, къола ма де, харц тоьшалла ма де, 19 дай-наний а лара, хьайна уллораниг а, хьо-хьайна санна, веза».

20 Жимачу стага Цуьнга элира: «Иза шадерг а аса кхочушдина, кхин хIун оьшу суна?»

21 Iийсас жоп делира: «Кхачамалла йолуш хьо хила лууш велахь, ваха а гIой, хьайн мел долу хIума дIа а дохкий, къечарна дIасадекъа, тIаккха стигалахь жовхIар хир ду хьан. ТIаккха, схьа а волий, Суна тIаьхьахIотта».

22 И дешнаш шена хезча, жима стаг, гIайгIане а воьжна, дIавахара, хIунда аьлча иза чIогIа хьал долуш вара.

23 Шен мурдашка Iийсас элира: «Баккъалла а боху шуна Аса: хала ду хьалдолчунна, Стигалийн Олалла тIе а лаьцна, Далла уллохь хила. 24 Кхин цхьаъ а эр ду Аса шуьга: эмкална механ Iуьргахула чекхъяла атта ду, хьалдолчунна, Делан Олалла тIе а лаьцна, Далла уллохь хуьлучул».

25 Мурдаша, иза шайна хезча, чIогIа цец а бевлла, хьаьттира Цуьнга: «Ткъа мила ваккхалур ву кIелхьара?»

26 Цаьрга а хьаьжна, Iийсас элира: «Адамашка иза кхочушдалур дац, амма Деле дан а ца луш хIумма а дац».

27 Кипас Цуьнга элира: «Хьажахьа! Дерриге Iадда а дитина, Хьуна тIаьхьа хIиттина-кх тхо. Тхоьга хIун кхочур ду?»

28 Iийсас цаьрга элира: «Баккъалла а боху Аса шуьга: керла дуьне дIа а хIоттийна, Адамийн КIант Шен сийлахьчу паччахьан гIанта тIе охьахуун волчу хенахь, Суна тIаьхьахIиттина шу а цигахь хир ду. Исраилан халкъана юкъарчу шийтта тайпанна кхел а еш, шу шийтта паччахьийн гIанташна

19:18 Арадаккхар 20:13; Карлабаькккхинарг 5:17; Арадаккхар 20:14; Карлабаькккхинарг 5:18; Арадаккхар 20:15; Карлабаькккхинарг 5:19; Арадаккхар 20:16; Карлабаькккхинарг 5:20. 19:19 Арадаккхар 20:12; Карлабаькккхинарг 5:16; Iамалъяр 19:18. 19:28 Маттай 25:31; Лака 22:30.

тIе охьаховшур ду. 29 Сан дуьхьа шен цIа, я вежарий-йижарий, я да а, на-
на а, я бераш, я шен бахам битина волчу стеган хьал бIозза дукха стамлур
ма ду, ткъа Дела волчохь хедар доцу дахар а хуьлуьйтур ду цуьнан. 30 Амма
хIинца хьалхе йоккхуш болу дукхахберш тIаьхьара хир бу, ткъа тIаьхьар-
наш хьалхара хир бу».

Кемсийн бешара белхалой

20 1 «ХIунда аьлча Стигалийн Олалла иштта ду. Шен долахь латта а до-
луш, Iуьйранна сахуьлучу хенахь шен кемсийн бешахь болх байта
белхалой лаца вахана цхьа стаг. 2 Цхьа динари* ахча лур ду аьлла, цаьрца
барт а бина, цо уьш шен кемсийн беша дIахьажийна. 3 Iуьйранна исс сахьт
дальча, базаран майданахула тIехволуш, цунна гина цхьа а хIума а ца деш
лаьтташ волу масех стаг. 4 Цо цаьрга аьлла: „Дуьйло, сан кемсийн бешахь
болх бе, аса шуна бала беззаш болу мах дIалур бу“. 5 Уьш дIабахана. Де дел-
къе дальча а, юха делкъал тIаьхьа кхо сахьт дальча а, базаран майдане а ваха-
на, оцу стага нах кемсийн беша болх бан бахийтина. 6 Суьйранна пхи сахьт
дальча иза майдана веача а, гина цунна деш хIума а доцуш лаьтташ болу нах.
Цо цаьрга хьаьттина: „Шу хIунда лаьтта кхузахь, деш-дуьтуш хIума а до-
цуш?“ 7 Цара жоп делла: „Тхо цхьаммо а болх бан тIе ца лаьцна дела лаьтта-
кх“. ТIаккха цо цаьрга аьлла: „Шу а гIо сан кемсийн беша болх бан“.
8 Суьйре тIекхаьчча, беш йолчу дас ша белхалошна тIехьажа хIоттий-
начуьнга элира: „Белхалой схьа а кхайкхий, царна алапа дIало – тIаьхьа-
ра болчарна тIера дIадоладай, хьалхарчарна тIекхаччалц“. 9 Пхи сахьт
дальча цо схьахьажийнарш схьабаьхкича, царна цхьацца динари ахча
делла. 10 Хьалха цо тIелаьцна болчарна, шайна алсам ахча дала деза аьлла
хетташехь, царна а делла цхьацца динари. 11 Ахча схьаэцначул тIаьхьа
уьш, хьолахочунна резабоцуш, къамелаш дан буьйлабелла. 12 Цара бохуш
хилла: „Уггар тIаьхьа баьхкинчара цхьана сахьтехь бен болх ца бина, ткъа
уьш тхоьца дIанисбина. Ткъа дуккха болу болх оха бина, дийнахь сарралц
малхан тов а ловш“. 13 Царах волчу цхьаьнга хьоладас аьлла: „ХIей къо-
нах, аса хьоьца хьарамло ма ца йина. Вайшиммо бина барт ма бара, ахьа
цхьана динарих болх бийр бу аьлла. 14 Хьайна догIуш долу ахча дIа а
эций, дIагIо хьайн новкъа. Ткъа суна тIаьхьо баьхкинчарна а хьуна дел-
лачул ахча дала лаьа. 15 Сайн бахамах сайна луъург дан йиш йолуш вац со?
Сан комаьрша хилар бахьана долуш ю хьан соьца йолу хьагI?“
16 Иштта тIаьхьарнаш хьалхара хир бу, ткъа хьалхе йоккхуш берш тIаь-
хьара хир бу».

* 20:2 *Динари* – цхьана дийнахь болх бича луш долу дато ахча.

19:30 Маттай 20:16; Лака 13:30. 20:8 Iамалъяр 19:13; Карлабаькккхинарг 24:15.
20:16 Маттай 19:30; Марк 10:31; Лака 13:30.

Iийсас кхозлагIа а Шен Iожаллех а,
Ша денлург хиларх а лаьцна дуьйцу
(Марк 10:32-34; Лака 18:31-34)

17 Ярушалайме боьдучу новкъахь Iийсас Шен шийтта мурде, юьстаха а
ваьккхина, элира: 18 «ЛадогIа Соьга. Вай Ярушалайме доьлхуш ду. Ци-
гахь Адамийн КIант динан коьртачу дайшкий, Iеламчу нахей дIалур ву.
Цара Иза вен кхел йийр ю. 19 ТIаккха Иза хийрачу къаьмнийн нахе сий-
сазваккхийта дIалур ву. Цара Иза жIарах дIатухур ву. КхозлагIчу дийнахь
Иза денвийр ву».

Якъубан а, Яхьъян а дехар
(Марк 10:35-45)

20 Цу хенахь шен кIенташца Зевадин зуда тIееара Цунна. Гора а хIоьт-
тина, Цуьнга дехарца йистхилира иза.
21 Iийсас цуьнга хьаьттира: «Хьуна хIун оьшу?»
Цо жоп делира: «Суна чIагIо ехьа, Хьан Паччахьаллехь хIара сан ши
кIант Хьайна юххехь охьахуур ву аьлла. Цхьаъ Хьуна аьтту агIор, важа
аьрру агIор охьахаавехьа».
22 Амма Iийсас элира: «Шаьш хIун доьху а ца хаьа шуна. Аса молу къаь-
хьа кад малалур буй те шуьга?»
«Бу», – элира цара.
23 Ткъа Iийсас цаьрга элира: «Аса молу къаьхьа кад-м мер бу аша.
Амма Суна аьтту агIор, я аьрру агIор охьахаар – иза Сан карахь дац.
Сан Дас и меттигаш цхьаболчу нахана кечйина, уьш хила еззачеран
хир ю».
24 Иза шайна хезча, висина итт мурд оьгIазвахара цу шинна. 25 Амма
Iийсас, уьш Шена тIе а кхайккхина, элира цаьрга: «Шуна хууш ма ду,
кхечу къаьмнийн куьйгалхоша шайн адамашна тIехь олалла дойла а,
ткъа лакхара хьалдолчу наха уьш бацабойла а. 26 Амма шуна юкъахь
хила ца деза иштта. Шух уггар лакхара хила лууш верг шун ялхо хила
веза. 27 Шух хьалхара хила лууш верг шун лай хила веза. 28 Адамийн
КIант а ма ца веана Шена хьалхара гIуллакх дайта. Иза нахана гIул-
лакх дан а, Шен дахар дIадала а веана, дукхахболчеран къинош дIата-
кхархьама».

Iийсас бIаьрзе ши стаг тово
(Марк 10:46-52; Лака 18:35-43)

29 Iийсай, Цуьнан мурдашший Ерихон-гIалара дIабоьлхучу хенахь,
царна тIаьхьа лелаш адамийн тобанаш яра. 30 Некъа йистехь хиъна

20:25, 26 Лака 22:25, 26. 20:26, 27 Маттай 23:11; Марк 9:35; Лака 22:26.

Iаш волу бIаьрзе ши стаг, Iийса уллохула тIехволуш шайна хаавелча,
мохь а тухуш, вистхилира: «Къинхетам бехьа тхох, Веза Эла, Даудан
КIант!»
31 Тобанна юкъара нах, гIовгIа ма е а бохуш, вуьш чехо хIоьттича, цара
кхин а чIогIа мохь хьаьккхира: «Веза Эла! Даудан КIант! Къинхетам бехьа
тхох!» – аьлла.
32 ТIаккха Iийсас, саца а сецна, уьш Шена тIекхайкхира. Цо цаьрга
хьаттира: «Аса хIун дойла лаьара шуна?»
33 Цара Цуьнга элира: «Эла! Тхуна тхан бIаьргаш схьаделладала лаьара».
34 Царах къа а хетта, Iийсас церан бIаьргех куьг Iоьттира. Церан бIаьрса
цу сохьта схьадеара. И ши стаг Цунна тIаьхьахIоьттира.

Iийса декъалварца Ярушалайма чувар

(Марк 11:1-11; Лака 19:28-40; Яхьъя 12:12-19)

21 1 Ярушалаймана улло а баьхкина, Зайт-диттийн ломана уллохь
Iуьллуш йолчу Бет-Паге шаьш кхаьчча, Iийсас Шен мурдех
шиъ вахийтира, 2 хьехар а дина: «Шайна хьалха Iуьллуш йолчу юьрта
а гIой, уллохь вирбекъа а йолуш, дIайихкина йолу вир шайна гича,
иза схьа а ястий, уьш а ялош, Суна тIе схьадуьйла. 3 Шайга цхьаммо
хаттахь, аша ала деза: „Уьш Элана оьшуш ю. Цо уьш сихха юха схьаялайойтур ю“».
4 И шадерг а хилла пайхамарехула аьлла хилларг кхочушхилийтархьама:

5 «Цийон-ломан йоIе алийша:
„Хьажал хьан Паччахь ву хьо йолчу тIевогIуш!
Цуьнан эсала амал ю.
Иза вирана тIехиъна вогIу,
боьршачу вирбокъана тIехиъна вогIу!“»

6 Цуьнан мурдаша, бахана, Цо аьлларг кхочушдира. 7 Цара виррий,
вирбекъий схьаялийра, царна тIе шайн бедарш а ехкина. ТIаккха Iийса
цу бедаршна тIехула вирана тIехиира. 8 Адамийн тобанна юкъахь болчара
шайн бедарш некъа тIе охьатуьйсура, вукхара диттийн гаьннаш, схьа а
хедош, некъа тIе охьадохкура. 9 Цунна хьалха а, тIехьа а адамийн тобанаш
яра. Цара, мохь а бетташ, бохура: «Хастам бу Даудан КIантана! Декъал
хуьлда Везачу Элан цIарах вогIуш Верг! ХIашанна!* Хастам бу стигалшкарчу Веза Воккхачу Далла!»

* 21:9 *ХIашанна!* – иза «кIелхьардаха хIинца!» бохург ду, ткъа цу меттехь «Далла бу хастам» бохучух терра ду.

21:5 Закри-ЯхIу 9:9. 21:9 Забур 117:25, 26.

10 Иза Ярушалайме чуваьча, ерриг а гIалара адамаш синтем байна дара,
цара вовшашка хоьттура: «Иза мила ву?»
11 Адамийн тобанна юкъара царна жоп делира: «Галилай-махкахь йолчу Назарт-гIалара Iийса-пайхамар ву», – аьлла.

Делан цIийнан керта цIанъяр

(Марк 11:15-19; Лака 19:45-48; Яхьъя 2:13-22)

12 Iийсас, Делан цIийнан керта а вахана, цигахь йохкаэцар лелош мел
верг аралаьллира. Цо ахчанаш хуьйцучеран гIопастанашд а, кхокхий духкучеран гIанташ а харцийра. 13 Цо элира: «Яздина ду:
„Сан ЦIа доIанан цIа хир ду“.
Ткъа аша кхунах „зуламхойн бен“ бина».
14 Делан цIийнан кертахь волчу Цунна тIеэха буьйлабелира бIаьрзенаш, астагIнаш. Цо уьш тобира. 15 Динан коьртачу дайшний, Iеламчу наханий Цо лелош долу тамашийна хIуманаш гича а, Делан цIийнан
кертахь бераша детта маьхьарий: «Хастам хуьлда Даудан КIантана!» – бохуш шайна хезча а, уьш карзахбевлла хьаьвзира. 16 Цара Iийсага хьаьттира:
«Хьуна хезий цара бохург?»
Iийсас жоп делира: «Хеза. Аша цкъа а ца дешна:
„Кегийчу берийн а, декхаш долчу берийн а багахула
бойтур бу Ахьа хастамаш“?»
17 Цигара дIа а ваьлла, Iийса Бет-ХIине вахара. Буьйса цигахь яьккхира Цо.

Комарийн диттана сардам боллар

(Марк 11:12-14, 20-24)

18 Iуьйранна гIала юхавогIучу хенахь Iийса мацвеллера. 19 Некъан йистехь ша лаьтташ долу комаран дитт а гина, Иза цунна тIевахара. Амма
цунна тIехь, гIаш доцург, цхьа а стом бацара. ТIаккха Цо дитте элира:
«Цкъа а цхьа а стом ма латабойла хьуна тIе!» Комаран дитт цу сохьта дакъаделла дIахIоьттира.
20 И сурт шайна гича, Кхуьнан мурдаша, чIогIа цец а бевлла, хьаьттира:
«И комаран дитт муха дакъадели сел сиха?»
21 Iийсас цаьрга жоп делира: «Аса баккъалла а боху: шун, шеко а йоцуш, чIогIа тешар делахь, шуьга хIокху комаран диттана хилларг дан
ницкъ кхаьчна а ца Iаш, аша и лаьтташ болчу ломе: „Хьала а балий, хIордана чу кхоссало“, – алахь, иза а кхочуш хир ду. 22 Аша доIанехь Делах тешарца доьхуш мел дерг а кхочуш хир ду».

21:13 ЕшаI-ЯхIу 56:7; Ярми-ЯхIу 7:11. 21:16 Забур 8:3 (Грекийн). 21:21 Маттай 17:20;
1 Коринтхошка 13:2.

Іийсан олалла шеконе диллар
(Марк 11:27-33; Лака 20:1-8)

23 Иза, Делан цІийнан керта а веана, нах Іамош волчу хенахь динан
коьртачу дайша а, къаноша а, Кхунна тІе а баьхкина, хьаттира: «Муьлха-
чу бакъонца ду Ахь деш дерг? Хьан елла Хьуна и бакъо?»
24 Іийсас цаьрга жоп делира: «Аса а дийр дара шуьга цхьа хаттар. Цунна
аша жоп лахь, тІаккха Аса а эр ду шуьга, хьенан бакъонца деш ду и дерриг
а. 25 Яхьъяс адамаш хих чекхдахар мичара дара? Стигалара дара я Ада-
машкара дара?»
ТІебаьхкинарш вовше барт бан хІиттира: «Нагахь вай: „Стигалара
яра“, алахь, Цо хоттур ду: „Цунах хІунда ца тийшира шу?“ – аьлла. 26 Ам-
ма нагахь: „Адамашкара яра“, – алахь, нахера кхерам бу вайна, хІунда
аьлча Яхьъя цара пайхамар лоруш ву». 27 Іийсана цара жоп делира: «Тхуна
ца хаьа», – аьлла.
ТІаккха Цо цаьрга элира: «Ас а эр дац шуьга, муьлхачу бакъонца деш
ду Айса деш дерг».

Шина кІантах лаьцна хьекъале дийцар

28 «Шуна муха хета? Цхьана стеган ши кІант хилла. Цо, хьалхарчунна
тІе а вахана, элира: „КІант, тахана ваха а гІой, сан кемсийн бешахь болх
бе“. 29 КІанта элира: „Суна ца лаьа“. Амма иза, ойла йинчу тІаьхьа метта
а веана, болх бан вахара. 30 ТІаккха дас, важа кІант волчу а вахана, ву-
кхуьнга а изза элира. ШолгІачу кІанта жоп делира: „ГІур ву“. Амма иза
болх бан ца вахара. 31 Муьлхачо кхочушдина шайн ден дехар?»
Цара элира: «Хьалхарчо».
ТІаккха Іийсас элира: «Баккъалла а боху Аса шуьга: ял гулъешберш-
ший, нахаца лелаш болу зударий Делан Олалла шул хьалха тІелоцуш бу.
32 ХІунда аьлча Яхьъя шу долчу Делан лаамехь болчу новкъахула веара,
амма шу цунах ца тийшира. Ял гулъешберш а, хьарам новкъахула лелаш
болу зударий а цунах тийшира. Амма шу, шайна дерриг а гиначул тІаьхьа
а, метта ца даьккхира цунах тешархьама».

Кемсийн беш лелорхочух лаьцна хьекъале дийцар
(Марк 12:1-12; Лака 20:9-19)

33 «ЛадогІалаш кхин а цхьана хьекъалечу дийцаре. Цхьана шен долахь
латта долчу стага кемсаш йийна хилла. Цу бешана гонах керт а йина, кер-
тахь мутт даккха ор а кечдина, Іуналлина бІов а хІоттийна цо. Уьш лело
белхалой а лаьцна, цІера ваьлла хилла иза. 34 Кемсаш схьагулъян хан тІе-
кхаьчначу хенахь, цо кемсаш лелош берш болчу шен ялхой бахийтина

21:32 Лака 3:12; 7:29, 30. 21:33 ЕшаІ-ЯхІу 5:1, 2.

шена догІу дакъа схьаэца. 35 Амма цара, кхо бахкийтина болу нах схьа а
лаьцна, царах цхьанна чІогІа йиттина, важа вийна, ткъа кхозлагІниг,
тІулгаш диттина. 36 ТІаккха цо кхин а хьалха бахийтинчул сов ялхой ба-
хийтина. Цаьрца а изза „гІиллакх“ хІоттийна кемсашлелорхоша. 37 Эххар
а цо шен кІант вахийтира, олуш: „Сан кІанте-м ларам хир ма бу церан“.
38 Шайна кІант гича, цара вовшашка элира: „Иза хин олу хІусамда ву.
Иза вен а вийна, цунна кхочу болу бахам вай ваьшна бита беза“. 39 Цунна
тІе а кхетта, кемсийн бешара иза ара а ваьккхина, цара иза вийна.
40 Шуна муха хета, хІун дийр ду кемсийн беш йолчу дас, ша цига веача?»
41 Цара Іийсага элира: «Цо уьш, къа ца хеташ, хІаллакбийр бу, ткъа
кемсийн беш кхечаьрга йолах болх бан тІелоцуьйтур ю, шена догІуш до-
лу дакъа, хан тІекхаьчча, схьалун долчаьрга».
42 Іийсас цаьрга элира: «Аша ца дешна Делан Йозанашна тІехь дерг:
„ГІишло еш пхьераша дІакхоьссина тІулг
цІийнан сонан йистехь коьрта тІулг, хилла, дІахІоьттина.
Иза Везачу Элера ду,
вайна гергахь и чІогІа инзаре а ду!“
43 Цундела Аса боху шуьга: Делан Олалла, шуьгара схьа а даьккхина,
цунах Далла пайда бийр болчу нахе дІалур ду. 44 Цу тІулга тІе охьавоьж-
нарг аталур ву, ткъа и тІулг цхьанна тІебоьжча, цо иза хьошур ву».
45 Шайна Цо дуьйцург хезча, динан коьрта дай а, парушхой а кхийти-
ра, Цо дуьйцурш шаьш дуйла. 46 Иза схьалаца дагадеара царна, амма Іий-
са пайхамар лоруш болчу нахах уьш и дан ца хІуьттура.

Доккхачу тойнах лаьцна хьекъале дийцар
(Лака 14:15-24)

22 1 Іийсас юха а царна цхьа хьекъале дийцар далийра. Цо элира:
2 «Стигалийн Олаллехь иштта ду. Цхьана паччахьо шен кІантана
зуда ялош той кечдина. 3 Цо шен ялхой бахийтина хилла, хьалхе кхай-
кхина хиллачу хьешашка тойне схьадуьйла аьлла, амма вукхарна цига
бахка ца лиъна. 4 Цо юха а ялхой бахийтина хьешашка дІаала: „ЛадогІа-
лаш. Той дІадахьа мел оьшуш дерг долуш ду. Дустийна долчу бежанашна
урс а хьаькхна, шадерг а кийча ду. Дуьйлийша зуда ялочохь хІоттийначу
тойне“. 5 Амма хІокхара кхайкхина болчу хьешашна цига бахка ца лиъна,
уьш шайн гІуллакхашка маьІ-маьІIе дІасабевлла. Цхьаъ шен кха тІе болх
бан вахана, важа шен йохкаэцар лело вахана, 6 ткъа вукхара, паччахьан
ялхой схьа а лаьцна, уьш бала боллалц йиттина охьабехкина. 7 Паччахь
чІогІа оьгІазвахана. Цо, шен эскархой а бахийтина, шен ялхой байинарш
байийтина, церан гІала а ягийна. 8 ТІаккха цо шен ялхошка элира: „Дер-
риг а кийча ду той дІадахьа. Амма тойне кхайкхинарш кхуза бахка хьакъ

21:42 Забур 117:22, 23.

долу нах ца хилла. 9 Даха а гIой, хIора некъ галморзаха болучу меттера
нах схьакхайкха со волчу“. 10 Ялхоша, баха а бахана, массо а меттера нах
схьакхайкхина. Царна юкъахь дика нах а, вон нах а хилла. Хьешийн цIа
хьаладуьзна хилла цара.
11 Паччахь уьш болчу араваьлча, хьешашна юкъахь цунна гира цхьа
стаг, тIехь тойне воьдуш юхуш йолу бедарш а йоцуш. 12 Паччахьо цуьнга
хьаьттира: „ХIей къонах, хьо муха кхаьчна кхуза цу бедаршца?“ Важа вист
ца хилла. 13 ТIаккха паччахьо шен ялхошка омра дира: „Иза, схьа а лаций,
ког-куьг дIа а дехкий, Iаьржачу боданечу метте чукхосса. Цигахь белхар
а, цергаш хьекхор а ду“.
14 Кхайкхинарш дукха бу, амма царна юкъахь хаьржинарш кIезиг бу».

Паччахьна ял яларх лаьцна
(Марк 12:13-17; Лака 20:20-26)

15 ТIаккха парушхой ара а бевлла, шайна юкъахь барт беш хилла, Iийса
дош харцдаьллачу меттехь муха лоцур вара техьа бохуш. 16 Цара шайн
мурдаш бахийтина Иза волчу, царах хIародхой а тоьхна. Мурдаша Iийса-
га элира: «Устаз! Тхуна хаьа Ахьа бакъдерг дуьйцийла а, Далла тIе боьду
некъ нийса хьоьхийла а. Наха Хьайна олучух гIайгIа беш а вац Хьо, хIун-
да аьлча Хьо стеган дарже ца хьожу. 17 Алахьа тхоьга, Хьуна хIун хета,
нийса дуй те римхойн паччахьна ял ялар я дац?»
18 Iийсана хууш яра церан ямарта ойланаш, цундела Цо элира:
«Шалхончаш! Со стенна зоь аш? 19 Схьагайта Суна шаьш йолана луш
долу ахча».
Цунна дато динари-ахча схьадеара. 20 ТIаккха Цо хаьттира: «Хьенан
сурт ду кху тIехь диллинарг, хьенан цIе ю язйинарг?»
21 Цара элира: «Римхойн паччахьан».
ТIаккха Iийсас цаьрга элира: «Делахь, паччахьна паччахьна доггIург
дIало, Далла – Далла доггIург».
22 Шайна иза хезча, уьш, цец а бевлла, дIабахара.

Денваларх лаьцна
(Марк 12:18-27; Лака 20:27-40)

23 Цу дийнахь ХIара волчу садукъой[д] баьхкира. Уьш ца тешара вел-
ла стаг денваларх. Цара Цуьнга хаьттира: 24 «Устаз, Мусас Iамадора:
бер доцуш волу стаг велча, цуьнан вашас цунах йисина йолу зуда шена
ерзор ю, ткъа цо дина долу бераш веллачун тIаьхье санна лору. 25 Цхьана
хенахь кхузахь Iаш ворхI ваша вара. Царах воккхаха волчо зуда ялийра.
Шен бераш хилале иза валар бахьана долуш, цуьнан зуда шозлагIа волчу

22:13 Маттай 8:12; 25:30; Лака 13:28. 22:23 Векалийн 23:8. 22:24 Карлабаькккхи-
нарг 25:5.

вешина йисира*. 26 Изза хIума шозлагIчу а, кхозлагIчу а вешица хи-
лира. Иштта ворхIе а ваша велла дIавелира. 27 Царал массарал а тIаь-
хьа зуда елира. 28 Масала, нах беллачуьра денлучу дийнахь цу ворхI
веших муьлхачун зуда хилла дIахIуттур ю иза? Уьш шаберш а цуьнца
Iийна ма бу».
29 Iийсас жоп делира: «Шу тилла, хIунда аьлча Делан Йозанаш ца хаьа
шуна, Делан ницкъ а ца бевза шуна. 30 Беллачуьра денлучу заманахь наха
зударий а балор бац, я уьш маре а гIур бац. Стигаларчу маликех тарлур бу
уьш. 31 Ткъа беллачуьра денбаларх лаьцна аьлча, аша ца дешна Дала шай-
га аьлларг: 32 „Со ИбрахIиман а, Исхьакхан а, Якъубан а Дела ву“? Иза
беллачеран Дела вац, дийначеран Дела ву!»
33 Шайна и хьехам хезча, нах чIогIа цецбевлира.

Муьлха ду Дала тIедиллинчу гIуллакхех коьртаниг?
(Марк 12:28-34; Лака 10:25-28)

34 Цо садукъой Шен жоьпаца ала хIума а доцуш битина хилар шайна
хиъча, парушхой цхьаьна гулбелира. 35 Царах волчу цхьана Iеламчу стага,
Iийса зерхьама, Цуьнга хаьттира: 36 «Устаз, товратан хьехамашна тIехь
уггар хьалха тIедиллина долу гIуллакх муьлха ду?»
37 Цо жоп делира: «„Хьайн Веза Дела доггах, доллучу синца, дерриг
а хьекъалца веза“. 38 Иза уггар хьалхара, уггар лакхара тIедиллина
гIуллакх ду. 39 Цунах терра шолгIа тIедиллинарг а ду: „Хьо санна веза
хьайна уллораниг а“. 40 Товрат тIера бина берриге а хьехамаш а, пайха-
марша массо а яздинарг а Дала тIедиллинчу оцу шина гIуллакх тIехь
лаьтташ ду».

Дала леррина Къобалвинчух лаьцна хаттар
(Марк 12:35-37; Лака 20:41-44)

41 ТIаккха Iийсас схьагулбеллачу парушхошка хаьттира: 42 «ХIун ойла-
наш йо аша Дала леррина Къобалвинчух лаьцна? Хьенан КIант ву Иза?»
Цара Цуьнга элира: «Даудан КIант ву».
43 Iийсас цаьрга элира: «Делан Сино иракарахIоттийна волчу Дауда
хIунда олу Цунах „Хьалдолу Эла“? Цо ма олу:
44 „Везачу Эло аьлла сан Хьалдолчу Эле:
«Суна аьтту агIор охьахаа,
Аса Хьан мостагIий Хьан когашка охьабахкхалц“».

* 22:25 *...цуьнан зуда шозлагIа волчу вешина йисира.* Иштта хIетахьлерчу Iедалехь
хилла.

22:32 Арадаккхар 3:6. 22:37 Карлабаькккхинарг 6:5. 22:39 Iамалъяр 19:18. 22:35-40 Лака
10:25-28. 22:44 Забур 109:1.

45 Дауда „Хьалдолу Эла“ ву аьлла, Цуьнан цIе йоккхуш хилча, Иза муха
хир ву Даудан кIант?»
46 Цхьаммо а, цхьа дош аьлла а, жоп ца делира Цунна дуьхьал. ХIетахь
дуьйна схьа Iийсага цхьа а хаттар дан ца хIуттура уьш.

Парушхойн а, Iеламчу нехан а гIалатех адамаш лардар
(Марк 12:38, 39; Лака 11:43, 46; 20:45, 46)

23 1 ТIаккха Iийса халкъаций, Шен мурдашций къамел дан волаве-
лира. 2 Цо элира: «Iеламчу нахана а, парушхошна а бакъо елла Му-
сан товрат-хьехамах нах кхето. 3 Цу тайпана, цара дан деза бохург дерриг
а кхочушде, амма уьш санна ма лела, хIунда аьлча цара дан деза олу, ткъа
шаьш и гIуллакхаш дан а ца до. 4 Цара чIогIа хала парзаш хIиттадо. Уьш
кхочушдан чIогIа хала ду. И парзаш нахана тIе а дехкина, уьш цаьрга дIа-
кхехьийта гIерта. Ткъа шаьш пIелг меттахбаьккхина а хIума дан лууш
бац. 5 Цара шаьш деш долу дика нахана гайтархьама до: Делан Йозанаш
тIеяздина йолу церан хьаьжнаш тIе йоьхкург кхечерачул шорлуш ю, ткъа
обанаш тIера чечакхаш яхлуш ю. 6 Царна уггар сийлахь йолу меттигаш
еза тойнашкахь а, гуламан цIенош чохь а. 7 Царна лаьа базаран майданахь
шайга чIогIа лоруш маршалла хаттийта а, „устаз“ аьлла, нахе шайн цIе
яккхийта а. 8 Амма аша шайн цIе, „устаз“ алий, ма яккхийта, хIунда аьл-
ча вайн массеран а баккъалла а волу цхьа Устаз ву, ткъа шу вежарий ду.
9 Цхьаннан а кху дуьненахь „Веза Да“ алий, цIе ма яккха, хIунда аьлча
шун Веза Да цхьаъ бен вац. Иза – Стигалахь Верг ву. 10 Шаьш „хьехам-
хой“ ду алий, цIе ма яккхийта, хIунда аьлча шун цхьа Хьехамхо ву – Дала
леррина Къобалвинарг. 11 Шуна юкъара уггар лакхара верг шун ялхо хуь-
лийла. 12 Ша лакхара хеташ верг, лах а вина, кIезиг хетар ву, ткъа ша кIе-
зиг хеташ верг хьалаваьккхина хир ву.
13 Къа ду шун, Iелам нах а, парушхой а, шалхалла шайца йолуш долу!
Адамашна Стигалийн Олалла тIелаца боьду некъ дIакъевлина аша.
Шаьш а ца доьлху шу цу некъахула, ткъа кхечу нахана а дуьхьал ду шу цу
некъахула уьш бахийта*.
15 Къа ду шун, Iелам нах а, парушхой а! Шалхалла шайца ерш! ХIорда-
на а, лаьттана а гобаккха кийча ду шу, цхьа стаг мукъана а шайгахьа вак-
кхархьама. И санна верг шайна карийча, цунах шайл шозза жоьжахатина
пайдениг вой, дIахIоттаво аша.

* 23:13 *Цхьадолчу тептарш тIехь 14-гIа аят тIетоьхна ду:* Къа ду шун, Iелам нах а,
парушхой а! Шалхалла шайца ерш! Бисина Iаш болчу зударийн цIенош аша шайна
а дерзадо, шаьш гайтархьама деха доIанаш а до аша. Амма луьра таIзар хир ду шуна.

23:5 Маттай 6:1; Карлабаьккхинарг 6:8; Лелар 15:38. 23:11 Маттай 20:26, 27; Марк
9:35; 10:43, 44; Лака 22:26. 23:12 Лака 14:11; 18:14. 23:13-14 Марк 12:40; Лака 20:47.

16 Къа ду шун, шаьш бIаьрзе а долуш, юьхьлаьцнарш. Аша олу: „Делан
цIийнах дуй биъча, хIумма а дац, амма Делан цIа чохь долчу деших дуй
биъча, иза кхочушбан беза“. 17 БIаьрзе, сонта нах! ХIун ду деза – деши ду,
я Делан цIа ду, и деши даздеш долу? 18 Аша боху: „СагIа доккхучу кхерчах
дуй биъча, хIумма а дац. Амма цу кхерча тIехь Iуьллучу сагIанах дуй биъ-
ча, иза къарбан йиш яц!“ 19 БIаьрзе нах! ХIун ду деза – сагIина еана хIума
ю, я ша кхерч бу, еана йолу хIума язъеш болу? 20 Цу кхерчах дуй буучо цу
тIе охьайиллинчу хIуманах а боу дуй. 21 Делан цIийнах дуй буучо Делан
цIийнах а, цу чохь Iаш Волчух а боу дуй. 22 Стигалх дуй буучо Дала паччa-
хьалла дечу гIантах а, цу гIанта тIехь Волчух а дуй боу.
23 Къа ду шун, Iелам нах а, парушхой а. Шалхалла шайца ерш! Ялташ
чудерзочу хенахь Iаждарбецан, цицан, оччаман уьтталгIа дакъа аша са-
гIина дIало, ткъа товрат-хьехамашкахь уггар чIогIа лоруш дерш – нийсо,
къинхетам, тешаме хилар – шуна дицделла. Хьо цхьа хIуманаш лардеш
волчу хенахь важа дицдан ца деза. 24 БIаьрзе юьхьлаьцнарш! Шаьш мо-
луш долчу хи чуьра чуьрк дIайоккху аша, амма эмкал* дIакхоллу.
25 Къа ду шун, Iелам нах а, парушхой а. Шалхалла ю шуьца! Аша кад-
хедар тIехулара дикка цIандо, амма чухулара уьш бIаьрмецигаллица а,
къизаллица а схьаяьккхина йолчу хIуманах дуьзна ду. 26 БIаьрзе парушхо,
цкъа хьалха кад-хедар чуьра цIанде, уьш тIера а, чуьра а цIена хилийта.
27 Къа ду шун, Iелам нах а, парушхой а. Шалхалла шайца ерш! Шу, кир
а тоьхна, лаьтташ йолчу къуббанех тера ду. ТIехулара хьаьжча, уьш хаза-
хета, ткъа царна чохь беллачеран даьIахкаш, дахкаделла долу дилха а ду.
28 Шу шаьш а, тIехулара хьаьжча бакъахьара лелаш хетахь а, шайца шал-
халла а йолуш, зуламах дуьзна долчарах ду.
29 Къа ду шун, Iелам нах а, парушхой а! Шалхончаш! Пайхамаршна
къуббанаш хазйо аша, Делан лаамехь болчеран кешнаш кечдо. 30 Аша
олу: „Тхо тхешан ворхIе а да Iийначу хенахь даьхнехьара, оха тхайн
дайшца пайхамарийн цIий Iанор дацара“. 31 Цу дешнашца аша шайна
дуьхьал тоьшалла до, шаьш пайхамарш байинчу тIаьхьенах хилар чIагI а
деш. 32 Шайн дайша лелийнарг кхин а тIехдаккха! 33 Лаьхьанийн тIаьхье!
Жоьжахатих муха довла дохку шу? 34 Цундела Аса шу долчу бохкуьйту
пайхамарш, хьекъалчаш, Iелам нах. Царах цхьаберш аша я бойу, я жIарах
дIатуху, вуьш, шун гуламан цIенош чохь етташ, цхьана гIалара вукху гIа-
ла лоьхкуш лелабо. 35 Шуна тIехь ду шуна Делан лаамехь болчеран цIий,
аша Iанийна долу, бехк боцучу Хьабулна тIера дIадолийна Барак-ЯхIун
кIант волчу Закрина тIекхаччалц, Делан цIенний, сагIа доккхуш болчу

* 23:24 *Эмкал* – хIара хьайба товрат-хьехамаш тIехь хьарам лоруш ду.

23:22 ЕшаI-ЯхIу 66:1; Маттай 5:34. 23:23 Iамалъяр 27:30. 23:27 Векалийн 23:3.
23:33 Маттай 3:7; 12:34; Лака 3:7. 23:35 Доладалар 4:8; 2 Шерашкахь 24:20, 21.

кхерчаний юккъехь аша вийна волчу. 36 Аса баккъалла а боху шуьга, цу
дерригенах а жоп лур ду хIокху тIаьхьено».

Ярушалайм бахьана долуш гIайгIане хилар
(Лака 13:34, 35)

37 «Ва Ярушалайм! Пайхамарш бойу ахь, хьайна тIебахкийтиначарна
тIулгаш детта ахь. Мел чIогIа лиъънера-кх Суна хьан бераш гулдан, олха-
заро шен кIорнеш тIома кIел гул ма-ярра, амма хьуна ца лии иза. 38 ХIин-
ца билггала шун ЦIа Дала дIатесна ду. 39 Ас боху шуьга, шуна Со гур вац,
цхьа хан а еана, аш аллалц: „Декъала ву Везачу Элан цIарах вогIуш верг!“»

Делан цIа дохор хиларх лаьцна
(Марк 13:1, 2; Лака 21:5, 6)

24 1 Делан цIа долчуьра схьавогIуш вара Iийса. Цу цIийнан кертахь
йолу гIишлош Цунна гайтархьама, Iийсана тIебаьхкира Цуьнан
мурдаш. 2 Цо цаьрга элира: «ХIара шадерг а гой шуна? Аса баккъалла а
боху шуьга: И дерриге а хIаллакдийр ду, тIулга тIехь тIулг а ца буьтуш».

ТIаьхьарчу заманан билгалонаш
(Марк 13:3-13; Лака 21:7-19)

3 Iийса Зайт-диттийн лам тIехь хиъна Iачу хенахь, Цуьнан мурдаш
Цунна тIебаьхкира. Уьш Iийсаца шаьш бисча, цара хьаттира: «Алахьара
Ахьа, иза маца хир ду? Хьо схьаваран а, дуьненан тIаьхьарчу заманан а
билгало муха хир ю?»
4 Цаьрга Iийсас элира: «Ларлолаш, шаьш ле ма дайталаш. 5 Аса иза бо-
ху, хIунда аьлча дуккха а богIур бу Сан цIарах. Цара эр ду: „Со ву Дала
леррина Къобалвинарг!“ Дуккхаберш Iехор бу. 6 ТIемех лаьцна хезар ду
шуна, вовшахлетарех лаьцна хаамаш а хир бу. Шу дохий ма хьовза, хIун-
да аьлча иза хила дезаш дерг ду. Амма иза цкъачунна чаккхе яц. 7 Халкъа-
на дуьхьал халкъ гIоттур ду, мохк махкана дуьхьал бер бу. МаьI-маьIIехь
мацалла а хIуттур ю, мохк а бегор бу. 8 Амма иза, берах хьийзош йолчу
зудчун санна, халчу баланийн юьхь бен хир яц. 9 Шу Iазапанний, Iожал-
линий кара дIалур ду. Сан цIе бахьана долуш массо а къаьмнийн шуьга
цабезам кхоллалур бу. 10 Сох тешна болу дуккхаберш дохко а бевр бу,
ямартлонаш а еш, вовшашца гамо лелор ю. 11 Дукха нах лебеш, дуккха а
харцпайхамарш юкъабевр бу. 12 Зен-зулам совдалар бахьана долуш, ду-
кхахболчеран безам лахлур бу. 13 Амма и дерриг а чекхдаллалц лайнарг
кIелхьарвоккхур ву. 14 И Делан Олаллех лаьцна болу хаза кхаъ дерриге а
дуьнен чохь дIакхайкхор бу, массо а адамашна иза тоьшалла хилийтар-
хьама. Цул тIаьхьа тIекхочур ю дуьненан чаккхе».

23:38 Ярми-ЯхIу 22:5. 23:39 Забур 117:26. 24:9 Маттай 10:22. 24:13 Маттай 10:22.

Боккха гIайгIа-бала
(Марк 13:14-23; Лака 21:20-24)

15 «Иштта, Даниал-пайхамарехула аьллачух „вас еш йолу къемате хIума“
езачу метте дIахIоьттина шайна гича, – (хIара доьшург нийса кхетийла!),
16 тIаккха цу хенахь ЯхIуд-махкахь нисвелларг лаьмнашка дIаводийла.
17 Ткъа тхов тIехь нисвелларг, цу тIера охьавоьссича, цIа чу ма воьдийла,
шен цхьа хIума схьаоьцур яра аьлла. 18 Аренгахь нисвелларг, шен тIеюху
хIума схьаоьцур яра ша аьлла, цIа ма вогIийла. 19 Боккхачу баланехь хир
бу цу дийнахь доьзалхочух болу а, бераш дакхош болу а зударий. 20 Деле
дехалаш, шаьш девдда дIадаха дезаш йолу хан Iай я шоьтан садоIучу дий-
нахь ма нисъялийта алий. 21 ХIунда аьлча дуьне кхоьллинчу хенахь дуьй-
на, хIара хан тIекхаччалц, цхьанна а гина а боцу, я кхин цул тIаьхьа гун а
боцу боккха баланаш гур бу нахана. 22 Дала и денош дац ца динехьара,
цхьа а кIелхьарвалалур вацара. Амма Ша хаьржинчеран дуьхьа и денош
Цо дацдина хир ду.
23 Цхьаммо шайга цу хенахь „Хьажал! Кхузахь ву шуна Дала леррина
Къобалвинарг!“ я „Цигахь ву шуна!“ алахь, цунах ма тешалаш, 24 хIунда
аьлча цу заманчохь харцпайхамарш а, шаьш Дала леррина Къобалди-
нарш ду бохурш а гучубевр бу. Цара тамашийна гIуллакхаш а, тамашийна
билгалонаш а гойтур ю, шайн йиш хилахь, Дала хаьржинарш Iехорхьама.
25 ЛадогIалаш! Аса иза хьалххехь шуьга дIахьедо.
26 Нагахь шайга алахь: „Хьовсал! Иза яьссачу аренгахь ву!“ цига ма гIо-
лаш. Шайга: „Хьовсал, Иза къайлахчу цIа чохь ву!“ алахь, царах ма теша-
лаш, 27 хIунда аьлча, малхбалехьа летта, малхбузехула тIехъиккхина долу
стелахаьштиг санна, хир ду Адамийн КIентан схьавар.
28 ХIунда аьлча дакъа долчохь схьагуллур ю хьаргIанаш* а».

Адамийн КIант схьавар
(Марк 13:24-27; Лака 21:25-28)

29 «Цу баланийн денош чекх ма девллинехь,
малх кхулур бу,
батто а серло лур яц,
стигалара седарчий а охьаоьгур ду,
стигалийн нуьцкъалалла а леста йолалур ю.

* 24:28 *ХьаргIанаш* – грекийн маттахь: *ломъаьрзунаш.*

24:15 Даниал 9:27; 11:31; 12:11. 24:17, 18 Лака 17:31. 24:21 Даниал 12:1; Довзийтинарг 7:14.
24:26, 27 Лака 17:23, 24. 24:28 Лака 17:37. 24:29 ЕшаI-ЯхIу 13:10; Юал 2:10, 31; 3:15;
Довзийтинарг 6:12; Яхьазкхиал 32:7; Юал 2:10; 3:15; ЕшаI-ЯхIу 34:4; Довзийти-
нарг 6:13.

30 Цу сохьта стигалахь Адамийн КIентан тамашийна билгало гучуер ю.
Дуьнен чуьра массо а къаьмнаш гIайгIане хир ду. Стигаларчу мархашна
тIехула схьавогIуш Адамийн КIант гур ву царна, Шен ницкъаца а, док-
кхачу сийлаллица а гучуваьлла волу. 31 Турбин озаца Ша хаьржинарш
дуьненан еъа а маьIIера схьагулбан дохуьйтур ду Цо Шен маликаш, сти-
галийн цхьана йистера вукху йисте кхаччалц».

Комарийн дитт масална далош дина дустар
(Марк 13:28-31; Лака 21:29-33)

32 «Масала, эца комарийн диттах хьехам: цуьнан гаьннаш кIад а делла,
гIа тосучу хенахь, хаьа шуна аьхке герга кхаьчнийла. 33 Иштта, и хIума-
наш кхочушхуьлуш шайна гича, хаа ду шуна Адамийн КIентан зама герга
юйла а, Иза неIарехь вуйла а. 34 Бакъдерг боху шуьга: хIара адамийн тIаь-
хье чекхъялале, хир ду и дерриге а. 35 Стигаллий, латтий къайладаьлча а,
Сан дешнаш довр дац».

Де а, сахьт а цхьанна а ца хаьа
(Марк 13:32-37; Лака 17:26-30, 34-36)

36 «Ткъа и де а, и сахьт а цхьанна а ца хаьа, я стигалара маликашна а, я
КIантана а, Да воцучунна. 37 Нохьа-пайхамаран заманахь санна хир ду
Адамийн КIант схьавогIуш. 38 ХIунда аьлча хьалха, хи тIедалале, адамаш
юуш, молуш, зударий балош, маре оьхуш хилла. И дерриге а лаьттира
Нохьа-пайхамар хинкеманна чу валлалц. 39 ХIумма а дагахь доцуш хилла
долу адамаш, хи тIе а даьлла, хIаллакьхилира. Иштта хир ду Адамийн
КIант схьавогIучу хенахь а. 40 Цу заманчохь шиъ аренгахь болх беш хир
ву. Царах цхьаъ схьаоьцур ву, ткъа важа вуьтур ву. 41 Кохьар хьовзош,
болх беш йоллучу шина зудчух цхьаъ схьаоьцур ю, важа юьтур ю. 42 Цун-
дела сема хилалаш, хIунда аьлча шуна ца хаьа, маца вогIур ву шун Веза
Эла. 43 Кхин цхьа хIума а дагахь латтаде: хIусамдена къу буьйсанна маца
вогIур ву хаьахьара, цо сема хиларца иза ларвийр вара, цуьнга шена къо-
ла ца дайта. 44 Цундела шу а хила деза кийча, хIунда аьлча Адамийн КIант
шу Цуьнга ца хьоьжучу хенахь вогIур ву».

Тешаме а, тешам боцу а ялхо
(Лака 12:41-48)

45 «Муха хуьлу тешаме а, кхетаме а волу ялхо? Иза ву вукху ялхошна
тIехIоттийнарг, царна шен-шен хенахь яа хIума дIа а луш. 46 Декъал хир
ву, шен хьолада цIа веача, цунна иштта лелаш гун волу ялхо. 47 Бакъдерг
боху шуьга: хьоладас иза шен берриг а бахамна тIехь куьйгалхо хIоттор ву.

24:30 Даниал 7:13; Закри-ЯхIу 12:10-14; Довзийтинарг 1:7. 24:37 Доладалар 6:5-8.
24:39 Доладалар 7:6-24. 24:43, 44 Лака 12:39, 40.

48 Амма, масала, и ялхо, шен даг чу оьгIазло а йиллина, ша-шега: „Сан
эла кестта цIа вогIур вац“ бохуш, 49 вукху ялхошна коча а оьхуш, ша сан-
на болчу маларш муьйлуш болчаьрца тIех сов дууш, маларш муьйлуш
Iаш хир ву. 50 Иза цIа варе ца хьоьжучу дийнахь а, цунна дагахь доцучу хе-
нахь а, цу ялхочун олахо цIа кхочур ву. 51 ХIусамдас и ялхо, тур тоьхна,
шина декъе воькъур ву, шалхо лелочу нехан дакъа цунна дIа а кхочуьй-
туш. Ткъа цигахь белхар а, цергаш хьеккхор а хир ду».

Итт зудаберах лаьцна долу хьекъале дийцар

25 1 «Цу хенахь Стигалийн Олалла иштта хир ду. Цхьана дийнахь Итт
зудабер, цхьацца стогар схьа а эцна, зуда ялош волчу кIантана дуь-
хьалъяхана. 2 Царах пхиъ сонта хилла, ткъа важа пхиъ хьекъал долуш хил-
ла. 3 Сонта пхиъ, шаьш стогарш схьаоьцуш, цу чу дуттуш долу даьтта
схьаэца йиццьелла. 4 Хьекъал долуш долчу хIора зудаберо, шаьш стогарш
схьаоьцуш, шайн-шайн кхаби чохь даьтта а схьаэцна. 5 Зуда ялош верг,
схьа ца вогIуш, хьевелла. ТIегIоьртинчу набарна зудабераш дIатийна.
6 Буьйса юккъе яьлча, цхьа мохь хезна царна: „ХIей, зуда ялош верг во-
гIуш ву шуна! Дуьйло, цунна дуьхьалгIо!“ 7 Цу сохьта зудабераша, сама а
девлла, шайн стогарш хьалалатийна. 8 Пхеа сонтачу зудаберо вукхаьрга
дехар деш хилла: „Лойша тхуна жимма даьтта, тхан стогарш дIабовш
бу“, – бохуш. 9 Цаьрга хьекъал долчу зудабераша элира: „Шуна иза дала
тхан йиш яц, и даьтта я шуна а, я тхуна а тоам боцуш ца дисийта. Йохкар-
хой болчу а гIой, эца аша“. 10 Уьш даьтта эца бахана леллашехь, веана зу-
да ялош верг схьакхаьчна. Тойне даха кийча долу зудабераш цуьнца
дахана, ткъа неI дIакъовлаелла.
11 ТIаьххьара а даьхкина зудабераш схьакхаьчна. Цара аьлла: „Эла! Ва
эла! НеI дIаеллахьа тхуна!“ 12 Амма Цо цаьрга аьлла: „Аса баккъалла а бо-
ху шуьга: суна шу ца девза!“
13 Цундела сема хила, хIунда аьлча Адамийн КIант вогIур волу де а,
сахьт а шуна хууш дац».

Кхаа ялхочух лаьцна долу хьекъале дийцар
(Лака 19:11-27)

14 «Стигалийн Олалла иштта хир ду. Цхьана стага, ша генарчу новкъа
валале, шен ялхой схьа а гулбина, уьш шен бахам ларбан хIиттийна. 15 Цо
шен ялхошна, хIораннан а хьуьнаре хьаьжжина, ахча делла, царна луъучу
агIор иза лело. Цхьанна цо пхи гали деши делла, вукхунна ши гали деши
делла, кхоалгIачунна цхьа гали деши делла. ТIаккха иза новкъа ваьлла.
16 Шена пхи гали деши кхаьчначо, цхьана мехалчу гIуллакхa юккъе а ва-
хана, царах кхин а пхи гали деши даьккхина. 17 Ши гали деши кхаьчначо

25:1 Лака 12:35. 25:11, 12 Лака 13:25. 25:14-30 Лака 19:11-27.

кхин а ши гали деши тIедаьккхина. 18 Ткъа цхьа гали деши шегахь долчо,
ваха а вахана, ор а даьккхина, цу чохь и деши дIалачкъийна.
19 Дикка хан яьлча, веана эла схьакхаьчча, цо цаьрга хьаттина, хIун ди-
ра аша шен ахчанах аьлла. 20 Пхи гали деши шегахь дитинарг, кхин а пхи
гали тIе а диллина, и деши схьадахьаш веана. Цо аьлла: „Эла, ахьа соьгахь
пхи гали деши дитира. Аса кхин а пхи гали тIедаьккхина“. 21 Эло цуьнга
элира: „Хьо дика, тешаме ялхо ву. Дика гIуллакх дина ахьа аса хьайгахь
дитинчу кIеззиг долчу ахчанах. ХIинца аса хьуна кхин а доккха гIуллакх
тIедожор ду. Чувола, соьца цхьаьна самукъадаккха“. 22 Ши гали деши
шегахь дитина верг а веана шен эла волчу. Цо аьлла: „Эла, ахьа соьгахь
ши гали деши дитира, аса кхин а ши гали даьккхина“. 23 Хьолан дас цуьн-
га аьлла: „Хьо дика, тешаме ялхо ву. Дика гIуллакх дина ахьа аса хьайгахь
дитинчу кIеззиг долчу ахчанах. ХIинца аса хьуна кхин а доккха гIуллакх
тIедожор ду. Чувола, соьца цхьаьна самукъадаккха“. 24 ТIе а веана, хIокхо
шегахь цхьа гали деши дитинчу ялхочо аьлла: „Эла, суна хууш ду хьо луь-
ра стаг вуйла. Ахьа айхьа дIа ца дийначуьра ялта чуоьцу, айхьа охьа ца
Iанийначуьра схьагулдо. 25 Цундела аса, хьох кхоьруш, ваха а вахана,
хьан деши лаьтта буха доьллира. Хьажал, хьан деши кхузахь ду хьуна“.
26 Цуьнга хьолан дас аьлла: „Хьо вон а, болх бан кархдер доцуш а ялхо ву.
Хьуна хууш ду, аса дIа ца дийначохь ялта хьоккхий, охьа ца Iанийначохь
схьагулдой. 27 Цундела хьо сан ахча мах лелош болчаьрга дIадала дезаш
ма вара. ТIаккха, со юхавеача, аса сайн ахча тIеяьлла са а йолуш схьа-
оьцур ма дара. 28 Цуьнгара гали деши схьа а эций, итт гали деши долчуьн-
га дIало. 29 ХIунда аьлча хIоранна а шен долчунна тIе кхин а сов лур ду,
ткъа цуьнан дерг кхин а стамлур ду. Амма хIумма а доцучуьнгара цуьнан
данне а доцург а дIадоккху. 30 Чукхосса и шех пайда схьабер боцуш волу
ялхо Iаьржачу бодане. Цигахь белхар а, цергаш хьекхор а ду“».

Адамашна тIехь йина кхел

31 «Ткъа Адамийн КIант Шен сийлаллица веача, Шеца массо а мали-
каш а долуш, Иза Шен стигалийн сийлаллехь охьахуур ву Шен паччахьан
гIанта тIе. 32 ТIаккха массо а халкъаш Цунна хьалха схьагуллур ду. Цо
уьш, жаIуьно уьстагIий газарех санна, дIасакъастор ду. 33 УьстагIий Цо
Шена аьтту агIор дохур ду, газарий – аьрру агIор. 34 Паччахьо Шена аьтту
агIор болчаьрга эр ду: „Сан Дас декъалдинарш, шу тIедуьйла! Дуьне
кхоьллинчу хенахь дуьйна схьа шайна кечдина, Сан Олаллехь долу дахар
дIаэца. Иза шуна деш долу совгIат ду, 35 хIунда аьлча Со меца волчу хе-
нахь аша Суна яа хIума елира, Со хьогах волчу хенахь аша Суна мала хи
делира. Со араваьлла лелачу хенахь аша Со тIеийцира. 36 Со тIехь беркъа

25:29 Маттай 13:12; Марк 4:25; Лака 8:18. 25:30 Маттай 8:12; 22:13; Лака 13:28.
25:31 Маттай 16:27; Маттай 19:28.

волчу хенахь аша Суна тIеюха хIума елира. Со цомгуш волчу хенахь
аша Сан дола дира. Со набахтехь волчу хенахь шу Со волчу тIаьхьа-
даьхкира“. 37 ТIаккха Делан лаамехь болчара Цуьнга эр ду: „Веза Эла! Хьо
меца а волуш, оха маца елла хьуна яа хIума? Хьо хьогах а волуш, оха маца
делла хьуна мала хи? 38 Хьо араваьлла лелачу хенахь оха маца эцна хьо
тIе? Хьо беркъа ваьлла лелаш, оха маца йоьхна хьуна тIе хIума? 39 Хьо
тхуна маца гина цомгуш я набахти чохь? Тхо маца ихна тIаьхьа?“ 40 Пач-
чахьо цаьрга эр ду: „Аса баккъалла а боху шуьга: гIо оьшучохь хIокху Сан
вежаршна, царах уггар ледара волчунна а, аша мел динарг Сан дуьхьа
дина ду шуна“.
41 ТIаккха Шена аьрру агIор болчаьрга эр ду: „Гена довла Суна, Делан
неIалт хилларш! Иблисаний, цуьнан харцмаликашний кечйинчу жоьжа-
хатин цIера юккъехь ю шун меттиг. 42 ХIунда аьлча Со меца волчу хенахь
аша яа хIума ца елира, Со хьогах волчу хенахь мала хи ца делира. 43 Со
араваьлла лелачу хенахь аша Со тIе ца ийцира. Со цомгуш волчу хенахь, я
набахти чохь воллучу хенахь аша Сан терго ца йира“. 44 ТIаккха цара
Цуьнга эр ду: „Веза Эла! Тхуна хьо маца гина меца а, хьогах волуш а, я
араваьлла лелаш? ТIехь беркъа волуш а, могуш воцуш а? Тхуна маца гина
хьо набахти чохь? Тхо маца Iийна Хьан гIуллакх ца деш?“ 45 ТIаккха Пач-
чахьо цаьрга эр ду: „Аса баккъалла а боху шуьга: аша гIо оьшучохь Сан
цхьанна а вешина гIо ца дина, царах уггар ледара волчунна а, иза Суна ца
дина аша“. 46 ТIаккха уьш цкъа а хедар доцучу таIзарехь хир бу, ткъа Де-
лан лаамехь берш хедар доцучу дахаре кхочур бу».

Iийса вен бина болу барт
(Марк 14:1-2; Лака 22:1-2; Яхьъя 11:45-53)

26 1 Ша къамел дина ваьллачул тIаьхьа Iийсас Шен мурдашка элира:
2 «Шуна хууш ду ши де даьллачул тIаьхьа „Пасахь“[д] олу деза де
тIекхочуш дуйла а, Адамийн КIант жIарах дIатоха дIалур вуйла а».
3 ТIаккха динан коьрта дай а, къаной а Кайба цIе йолчу динан коьртачу
ден кертахь схьагулбелира. 4 Цара барт бира Iийса хIилланца схьалаца а,
вен а. 5 Амма цара элира: «Дезачу дийнахь дан мегар дац иза, адам карзах
ца далийта».

Бет-ХIинехь Iийсана тIе деза даьтта доттар
(Марк 14:3-9; Яхьъя 12:1-8)

6 Iийса Бет-ХIинехь чкъураца ца йоьрзу цамгар хилла йолчу ШамIин
хIусамехь волчу хенахь, 7 Цунна тIееара, мехала кхаба карахь а йолуш,
цхьа зуда. Иза шен кхаби чуьра хаза хьожа йогIу, механа чIогIа деза долу
даьтта хиъна Iаш волчу Iийсана коьрта тIе дитта йолаелира. 8 И сурт

25:46 Даниал 12:2. 26:2 Арадаккхар 12:1-27. 26:7 Лака 7:37, 38.

шайна гича, Іийсан мурдаш резабоцуш хьаьвзира. Цара элира: «Муха
лелор ду цу тайпана кхоам боцуш долу хІума? **9** Безачу мехах и даьтта
дІа а доьккина, цунах схьаэцна долу ахча мискачу нахана дІадала мегар
ма дара».
10 Іийсас, Шена и къамел хезча, элира: «Эхь стенна хьоьтуьйту аша цу
зудчунна? Цо Суна динарг дика гІуллакх ду. **11** Миска нах шуна юххехь
гуттар а хир бу, ткъа Со даим хир вац шуьца. **12** Сан дегІа тІе и мехала
даьтта а доьттина, иза Со дІаволла хьалхе кечам беш ю. **13** Аса баккъалла
а боху шуьга: дерриг а дуьнен тІехь, и хаза кхаъ кхайкхочу массо а мет-
техь, цу зудчо динарг, цуьнан сий айдеш, хьахор ду».

ЯхІуд-Искархо Іийсана ямартло ян реза хилар
(Марк 14:10-11; Лака 22:3-6)

14 Іийсан шийтта мурдах цхьаъ волчу ЯхІуд-Искархочо, динан коьрта
дай болчу а вахана, **15** элира: «Суна хІун лур ю аша, аса Иза шайна дІа-
лахь?» Цара ткъе итт дети ахча лур ду шаьш элира. **16** ХІеттахь дуьйна
ЯхІуд-Искархо Іийса цаьрга дІавала аьтто лаха волавелира.

Іийсас Шен мурдашца Пасахьан пхьор даар
(Марк 14:12-21; Лака 22:7-13, 21-23; Яхьъя 13:21-30)

17 Совсазчу баьпкан дезачу денойн хьалхарчу дийнахь Іийса волчу
баьхкира Цуьнан мурдаш. Цара элира: «Пасахьан пхьор мичахь дан лаьа
Хьуна? Оха, дахана, кечйийр ю чоь».
18 Цо элира: «ГІалахь Іаш волу а, ас хьоьга дуьйцуш волу а стаг волчу а
гІой, цуьнга ала: „Устазо боху: ‘Сан хан тІекхочуш ю. Аса Сайн мурдаш-
ца Пасахьан деза де хьан хІусамехь даздийр ду’“».
19 Цара, дІа а бахана, Цо тІедиллинарг кхочушдира, тІаккха Пасахьан
пхьор кечдира.
20 Суьйре тІекхаьчча, Іийса Шен шийтта мурдаца хІума яа охьахиира.
21 ТІаккха Іийсас элира: «Аса баккъалла а боху шуьга: шух цхьаммо Суна
ямартло йийр ю».
22 ЧІогІа халахетарца уьш Цуьнга баха буьйлабелира: «Эла, со-м хир ма
вац иза!»
23 Церан хаттарна жоп луш, Цо элира: «Соьца хІокху кеда чу куьг кхов-
дийначо Суна тешнабехк бийр бу. **24** Ткъа Адамийн КІант, Делан Йоза-
нашна тІехь Цунах яздина ма-хиллара, кху дуьнен чуьра дІавоьдуш ву.
Амма декъаза ву Цунна ямарта верг! Цунна дуьнен чу ца валар гІоле яра!»
25 Тешнабехк бан кечвелла волчу ЯхІуд-Искархочо элира: «Хьуна иза
со ву-м ма ца моьтту, Устаз!»
Іийсас цунна жоп делира: «Иза ахьа боху!»

26:11 Карлабаьккхинарг 15:11. **26:15** Закри-ЯхІу 11:12. **26:23** Забур 40:10.

Везачу Элан суьйре
(Марк 14:22-26; Лака 22:14-20; 1 Коринтхошка 11:23-25)

26 Цара хІума юучу хенахь Іийсас, бепиг схьа а эцна, доІанца декъал а
дина, декъа а декъна, Шен мурдашка дІа а кховдош, элира: «ДІаэца, даа,
иза Сан дегІ ду шуна!»
27 Цул тІаьхьа кад, схьа а эцна, Далла хастам а бина, цаьрга дІакховдийра:
«ДІамала массара а, **28** иза Сан цІий ду шуна, Делаца бина барт чІагІбеш
долу, дуккха а нах къинойх цІанбархьама Іенар долу! **29** Амма Аса боху
шуьга: кемсех даьккхина долу кхин цхьа а малар Аса мер дац, Сан Дас дІа-
хІоттийначу Олаллехь керла малар шуьца молу де тІекхаччалц», — аьлла.
30 ТІаккха Далла хастаман назманаш а аьлла, Зайт-диттийн лам тІе ба-
хара уьш.

Іийсас хьалххе дІахоуьйту Кипас Ша дІатосург хилар
(Марк 14:27-31; Лака 22:31-34; Яхьъя 13:36-38)

31 ТІаккха Іийсас элира цаьрга: «Тховса аша массара а Со дІатосур ву,
яздина ма-хиллара:
„Іуьнна чов йийр ю Аса,
тІаккха жа юкъара уьстагІий шаьш дІасадовдур ду“.
32 Амма веллачуьра денвеллачул тІаьхьа Галилай-махка шул хьалха
кхочур ву Со».
33 ТІаккха Кипас Цуьнга элира: «Массара а дІатесча а, аса-м дІатосур
вац Хьо».
34 Іийсас цуьнга элира: «Аса баккъалла а боху хьоьга: тховса нІаьна
кхайкхале, Со кхузза дІатосур ву ахь».
35 ТІаккха Кипас Цуьнга элира: «Сан Хьоьца вала дезахь а, со цкъа а
Хьох дІакъаьстар вац».
Изза вукхара а элира.

Іийсас Гатшамани-бешахь доІа дар
(Марк 14:32-42; Лака 22:39-46)

36 Іийса Шен мурдашца Гатшамани цІе йолчу метте веара. Цо цаьрга
элира: «Кхузахь ховший Іе, Аса, хьуьлла а вахана, доІа дечу юкъана».
37 Цо Шеца Кипа а, Зевадин ши кІант а вигира. ЧІогІа сингаттаме а, йиш
йоьхна а вара Иза. **38** Цо элира цаьрга: «Сан са Іожаллин гІайгІанехь ду.
Аша кхузахь а совций, Соьца цхьаьна сема хан яккха».
39 Царна жимма дехьа а ваьлла, бертал а воьжна, доІа дира Цо: «Сан
Дада! Йиш елахь, и баланийн къаьхьа кад Суна уллохула тІехбаккхахьара
Ахь! Делахь а, иза Сан лаамца доцуш, Хьан лаамца хуьлийла».

26:28 Арадаккхар 24:8; Ярми-ЯхІу 31:31-34. **26:31** Закри-ЯхІу 13:7. **26:32** Маттай 28:16.

40 Шен мурдаш болчу тIевахча, уьш наб кхетта гира Цунна. Кипига Цо
элира: «ХIун до аша? Цхьана сахьтехь мукъана а Соьца сема хила ца мега-
ра шу? 41 Сема а хилалаш, доIа деш а хилалаш, шаьш къилахь долчу ла-
машна кIел ца дисийта. Са сема ду, ткъа дилха эгIаза ду».
42 Юха а, дIанехьа а ваьлла, Иза доIа дан волавелира: «Сан Дада! И
къаьхьа кад, Аса ца молуш, Суна уллохула тIехбала йиш яцахь, Аса иза
мер бу. Хьан лаам кхочушхуьлийла!» 43 Юхавеача, кхин цкъа бийшина ка-
рийра Iийсана уьш, хIунда аьлча церан бIаьрганегIарш дазделлера.
44 КхозлагIа а, дIанехьа а ваьлла, доIа дан хIоьттира Иза, изза дешнаш
а олуш. 45 Шен мурдаш болчу тIе а веана, Iийсас цаьрга элира: «Шу хIин-
ца а, наб еш, садоIуш ду? ЛадогIа Соьга: Адамийн КIант къинош летий-
начеран каравоьду хан тIекхаьчна. 46 Дуьйло, хьалагIовтта! ХIара ву Суна
ямартло ен верг».

Iийсана ямартло яр а, Иза схьалацар а
(Марк 14:43-50; Лака 22:47-53; Яхьъя 18:3-12)

47 Iийсас иза олучу хенахь веана схьакхечира шийттаннах цхьаъ волу
ЯхIуд. Цунна тIаьхьахIоьттина адамийн тоба яра, карахь таррашший, хьо-
кхий а долуш. Уьш динан коьртачу дайший, къаноший схьахьажийна хилла.
48 Iийсана ямарта волчо билгало йинера цаьрга: «Аса барт баьккхинарг Иза
хир ву шуна, – аьлла, – Иза схьалаца». 49 Цу сохьта Iийсана тIе а вахана, цо
элира: «Маршалла ду Хьоьга, Устаз!» Цул тIаьхьа Цунна барт баьккхира.
50 Iийсас цуьнга элира: «Къонах, айхьа кхуза деана долу гIуллакх кхо-
чушде*». Цара Iийса, тIеккхетта, схьалецира. 51 Кхуьнца хилла волчу
цхьаммо, тур хьала а даьккхина, динан коьртачу ден ялхочун лерг, тоьх-
на, тIерадаьккхира. 52 Iийсас цуьнга элира: «Батта чу дилла хьайн тур,
хIунда аьлча шайн тарраш схьадаьхнарш берриш тарращца бойур бу.
53 Сайн Дега орца ца даккхалуш ву-м ца моьтту хьуна Со? Аса Шега хаам
бинчу сахьтехь Цо маликийн шийтта сов эскар Суна гIоьнна доуьйтур
дац моьтту хьуна? 54 Делан Йозанаш тIехь и шадерг иштта хила деза бо-
хург кхочуш муха хир ду ткъа?»
55 Цу хенахь Iийсас гулбеллачаьрга элира: «Талорхо лаца доьлхуш сан-
на, таррашций, хьокханашций ара ма девлла шу Со лаца. ХIора дийнахь
Делан цIийнан кертахь Iаш ма вара шуна Со, хьехамаш беш, амма цу хе-
нахь аша Со схьа ца лецира. 56 Ткъа и шадерг хилла пайхамарша язди-
нарш кхочушхилийтархьама».
ТIаккха Цуьнан берриг а мурдаш, Иза ша волччохь а витина, бевдда
дIабахара.

* 26:50 *«...айхьа кхуза веана долу гIуллакх кхочушде»*. Я иштта: «хьо стенна веана?»

26:52 Доладалар 9:6; Довзийтинарг 13:10. 26:55 Лака 19:47; 21:37.

Iийса коьртачу кхеташонна хьалха хIутту
(Марк 14:53-65; Лака 22:54, 55, 63-71; Яхьъя 18:13, 14, 19-24)

57 Iийса схьалаьцначара Иза динан коьрта да Кайба волчу дIавигира.
Кхузахь гулбелла бара Iелам нах а, къаной а. 58 Iийсана гено тIаьхьа а
хIоьттина, динан коьртачу ден керт йолчу схьавеара Кипа. Чу а ваьлла,
гIаролхошца цхьаьна охьахиира, кхин дIа хIун хир ду хьожуш. 59 Ткъа
Iийсана веран кхел ярхьама, динан коьрта дай а, коьртачу кхеташонехь
мел верг а Иза бехке ван бахьана лоьхуш бара. 60 Амма харц тоьшалла деш
берш дуккха белахь а, Иза вен бахьана ца карадора царна. Эххар а кхин а
ши стаг тIевеара. 61 Цара элира: «Тхо теш а долуш Цо элира: „Делан цIа
доха а дина, Соьга иза кхаа дийнахь дIахIотталур дара“».
62 ТIаккха динан коьртачу дас, хьала а гIаьттина, Цуьнга хаьттира: «Ахь
цхьа а жоп ма ца ло? Цара Хьуна дуьхьал тоьшаллаш хIунда до?» 63 Амма
Iийса вист ца хилира. Динан коьртачу дас Цуьнга элира: «Дийна волчу
Делан цIарах тIедуьллу Хьуна: алал тхоьга, Хьо вуй Делан КIант волу Да-
ла леррина Къобалвинарг?»
64 Iийсас цуьнга элира: «Ахьа айхьа эли иза. Делахь а, Аса эр ду шуьга
массаьрга:
хIинца дуьйна схьа Адамийн КIант шуна гур ву
Нуьцкъалчу Далла аьтту агIор хиъна Iаш а,
стигаларчу мархашкахула охьавуссуш а».
65 ТIаккха динан коьртачу дас, шена тIера бедарш а этIош, мохь хьаьк-
хира: «Иза Далла лоьра! Кхин хIун тоьшалла оьшу? Шуна хезирий Иза
Далла луьйш? 66 ХIун хета шуна?»
Цунна жоп луш, гулбеллачара элира: «Иза бехке ву! Иза вала веза!»
67 Цхьаболчара юьхь тIе туйнаш детташ, вукхара буйнаш детташ, бетах
тIара детташ, 68 мохь хьоьккхура: «Хьо пайхамар велахь, алал, „Дала лер-
рина Къобалвинарг“, муьлхачо туьйхира Хьуна?»

Кипас Iийса дIатасар
(Марк 14:66-72; Лака 22:56-62; Яхьъя 18:15-18, 25-27)

69 Кипа цу хенахь кертахь Iаш вара. Цунна тIе а еана, цхьана зуда-ялхо-
чо элира: «Хьо а ма вара Галилайра волчу Iийсаца».
70 Амма цо иза даре ца дира: «Суна ца хаьа, ахьа хIун боху». 71 Иза кевнах
араволучу хенахь вукху зудчо элира: «И стаг Назартарчу Iийсаца вара».
72 Кипас юха а, дуй бууш, элира: «Суна и стаг ца вевза».
73 Дукха хан ялале кхунна тIебаьхкира кхин а нах. Цара Кипига эли-
ра: «Хьо баккъалла а ву-кх царах, хIунда аьлча хьан къамело цунах тоь-
шалла до».

26:61 Яхьъя 2:19. 26:64 Даниал 7:13. 26:65, 66 Iамалъяр 24:16. 26:67 ЕшаI-ЯхIу 50:6.

74 Кипа юха а, дуйнаш а дууш, чIагIонаш ян волавелира: «Суна и стаг
ца вевза».
Эццахь нIаьна кхайкхира. 75 ТIаккха дагадеара Кипина Iийсас аьлларг:
«НIаьна кхайкхале, ахьа кхузза Со дIатосур ву». Иза, кертара ара а ваьлла,
доггах вилхира.

Iийса Пулат волчу валаво

(Марк 15:1; Лака 23:1, 2; Яхьъя 18:28-32)

27 1 ШолгIачу Iуьйранна массо а динан коьртачу дайша а, къаноша а
гуламехь, цхьаьна а кхетта, Iийса вейта барт бира. 2 Иза, дIа а вих-
кина, мехкан куьйгалхо волу Пулат волчу дIавигира цара.

ЯхIуд-Искархо валар

(Векалийн 1:18-19)

3 Iийсана ямартло йина волчу ЯхIуд-Искархочо, Цунна кхел йинийла
хиъча, дохко а ваьлла, шена делла долу ткъе итт дато ахча динан коьртачу
дайшний, къаношний юхаделира. 4 Цо элира: «Къа латийна аса сайх,
бехк боцучунна ямартло а йина».
Амма цара цуьнга элира: «Тхуна хIун ду иза? Иза хьайна хуур ду хьуна».
5 Ша цаьргара схьаэцна долу дато ахча Делан цIийнан керта дIа а
кхоьссина, ЯхIуд-Искархо, вахана, ирхъоллавелира.
6 Динан коьртачу дайша, и ахча схьа а гулдина, элира: «ХIара Делан цIий-
нан хазни чуьра ахчанах дIатоха мегар дац, цIий Iанадайтина ахча долу дела».
7 Вовшах дага а бевлла, цара цу ахчанах кхийра пхьегIаш еш волчун латта ий-
цира, цу тIехь хийрачу къаьмнех болу белла нах дIабохка. 8 Цундела тахана а
и латта «ЦIийн латта» олуш ду. 9 Иштта кхочушхилира Ярми-ЯхIус аьлла до-
лу дешнаш: «Схьаийцира цара мах хIоттийна волчунна тIера ткъе итт дато
ахча. Иштта бара исраилхоша цуьнан хадийна болу мах. 10 Иза кхийра пхье-
гIаш еш волчун латтах дIаделира цара, соьга Везачу Эло ма-аллара».

Пулата Iийса жоьпе озаво

(Марк 15:2-5; Лака 23:3-5; Яхьъя 18:33-38)

11 Iийса мехкан куьйгалхочунна хьалха дIахIоьттира. Цо Iийсага хаьт-
тира: «Хьо жуьгтийн къоман паччахь вуй?»
Iийсас жоп делира: «Ахьа боху-кх иза». 12 Ткъа динан коьртачу дай-
ший, къаноший Шена бехк биллича, Цо цаьрга хIумма а ца элира.
13 ТIаккха Пулата Цуьнга элира: «Хьуна ца хеза, Хьайна дуьхьал мел
дукха бехкаш даладо?»
14 Амма Iийсас цхьана а тайпана Шега деш долчу хаттаршна жоп ца де-
лира. И сурт шена гича, мехкан куьйгалхо чIогIа цецваьллера.

27:3-8 Векалийн 1:18, 19. 27:9, 10 Закри-ЯхIу 11:12, 13.

Iийса вен кхел йо

(Марк 15:6-15; Лака 23:13-25; Яхьъя 18:39-19:16)

15 ХIора Пасахьан дезачу дийнахь мехкан куьйгалхочо набахти чу
боьхкинчу нахана юкъара халкъо къастийна волу цхьа стаг дIахоьцура.
16 Цу хенахь набахти чохь воллуш вара цIеяхана волу зуламхо ЮшаI-Бар-
раб. 17 Нах схьагулбелча, Пулата цаьрга хаьттира: «Аса царах муьлха дIа-
хоьцийла лаьа шуна: ЮшаI-Барраб я Iийса, „Дала леррина Къобалви-
нарг“ олуш волу?» 18 Пулатана хаьара, Iийса цара, Цуьнга хьагI хилар
бахьана долуш, ямартло а йина, валийнийла.
19 Пулат мехкан кхеташонехь Iаш волчу хенахь цуьнга шен хIусамне-
нера хабар кхечира: «Цу Делан лаамехь волчунна кхел ечуьра юьстахва-
лахьара хьо, хIунда аьлча дIаяханчу буса аса Иза бахьана долуш гIенах
чIогIа бала хьийгира», — аьлла.
20 Амма динан коьртачу дайша а, къаноша а гулбеллачаьрга шайн лаам
дIахаийтира: Барраб кIелхьара а ваьккхина, Iийса вен кхел яйта лаар.
21 ТIаккха мехкан куьйгалхочо халкъе хаьттира: «Цу шиннах муьлханиг
дIахоьцийла лаьа шуна?»
Цара элира: «Барраб».
22 Пулата цаьрга элира: «Аса хIун дан деза, Дала леррина Къобалви-
нарг аьлла, цIе йолуш волчу Iийсана?»
Цара массара а элира: «ЖIарах дIатоха Иза!»
23 Пулата хаьттира: «ХIунда? Цо хIун зулам дина те?»
Амма цара кхин а чIогIа мохь хьоьккхура: «ЖIарах дIатоха!» — бохуш.
24 И сурт гуш волчу Пулата, адам кхин а чIогIа карзахдала кийча дуйла
шена гича, массарна а гуш хи схьа а эцна, шен куьйгаш дилира. Цо элира:
«ХIокху Стеган цIий сох ца хьаьрчина. Аш-шаьш жоп ло».
25 Адамаша жоп делира: «Цуьнан цIий тхуний, тхан берашний тIехь
хуьлийла!»
26 ТIаккха цо Барраб дIахецийтира, ткъа Iийса, шед а еттийтина, церан
кара дIавелира жIарах дIатохийтархьама

Iийса тIемалоша хьийзавар

(Марк 15:16-20; Яхьъя 19:2, 3)

27 ТIаккха Iийса мехкан куьйгалхочун тIемалоша кхел кхайкхо гIишло
чу вигира. Цунна гонах тIемалойн тоба гулъелира. 28 Iийсана тIера бе-
дарш дIа а яьхна, цара Цунна тIе цIен оба кхоьллира. 29 Коканийн коьл-
лех кочар а дина, цара иза Iийсан коьрта тIе диллира, аьтту куьйга Iаса
лацийтира. Беламца, Цунна хьалха гора а хIиттина, цара бохура: «Декъа-
ла хуьлда жуьгтийн къоман Паччахь!» 30 Цара Цунна тIе туйнаш детта

27:24 Карлабаьккхинарг 21:6-9.

долийра, тIаккха Цуьнан карара Iаса, схьа а яьккхина, Цуьнан коьртах
етта йолийра. 31 Шаьш Иза аьшнаш вина бевлча, Цунна тIера цIен духар
дIа а даьккхина, Цуьнан Шен бедарш тIеюьйхира цара. ТIаккха Iийса
жIарах дIатоха дIавигира.

Iийса жIарах дIатохар

(Марк 15:21-32; Лака 23:26-43; Яхьъя 19:17-27)

32 ХIорш дIабоьлхучу хенахь кхарна дуьхьал кхийтира Къуринара во-
лу ШамIа цIе йолу стаг. Иза саца а вина, цуьнга Iийсан жIаран бIогIам
дIабахьийтира цара. 33 Уьш схьакхечира «Галгатхьа» олучу метте (иза
«туьтанан меттиг» бохург ду). 34 Стимаца эдина долу чагIар малийта
гIоьртира уьш Iийсага, амма Цо, цунах чам баькккхинчул тIаьхьа, иза ца
мелира. 35 Иза жIарах дIа а тоьхна, тIемалой, шайна юкъахь Iийсан бе-
дарш йоькъуш, кхаж таса хIиттира. 36 Цул тIаьхьа, охьа а хевшина, уьш
Иза ларвеш бара. 37 Iийсан коьрта тIехула дIатоьхначу уьнна тIехь язди-
на дара: «ХIара ву Iийса, жуьгтийн къоман Паччахь» – аьлла. Цу дешна-
ша ХIара стенна бехке веш ву билгалдоккхура. 38 Iийсаца ши талорхо
вара жIарах дIатоьхна. Цхьаъ Цунна аьтту агIор, важа аьрру агIор.
39 Юххехула чекхбовлучара вон баганаш етташ, кортош лестош, 40 Цуьн-
га бохура: «ХIей, Делан цIа доха а дина, кхаа дийнахь иза юха дIахIот-
тош верг! Хьо Делан КIант велахь, кIелхьарвала хьажа, охьавосса
жIаран бIогIамна тIера!»
41 Царах терра динан коьртачу дайша а, Iеламчу наха а, къаноша а,
Цунах бийла а буьйлуш, вовшашка бохура: 42 «Кхиберш кIелхьара а
баьхна, Ша-м кIелхьара ца ваккхало Кхуьнга. Ша Исраилан халкъан
паччахь велахь, охьавосса хIинца жIарана тIера. ТIаккха тхо Цунах те-
шар ду! 43 Иза Делах тешна вара, тIаккха Дала кху баланах кIелхьарвак-
кха веза-кх, Шена Иза оьшуш велахь. Цо ала ма аьлла: „Со Делан
КIант ву!“»
44 Кхуьнца жIарах дIатоьхна болчу талорхоша а сийсазвоккхура Иза.

Iийса кхалхар

(Марк 15:33-41; Лака 23:44-49; Яхьъя 19:28-30)

45 Делкъахенахь дуьйна лаьтта цIеххьана Iаьржа бода боьссира. Дий-
нахь кхо сахьт даллалц лаьттира иза. 46 Делкъал тIаьхьа кхо сахьт долучу
хенахь Iийсас чIогIа мохь туьйхира: «Эли, Эли, лема сабахьтани?» Цу
дешнийн маьIна иштта ду: «Ва Сан Дела! Со хIунда вити Ахьа?»
47 Кхузахь лаьтташ болчу цхьаболчара, и дешнаш шайна хезча, элира:
«И стаг ЭлияхIу-пайхамаре кхойкхуш ву-кх!» 48 Царах цхьаммо, ведда

27:34 Забур 68:22. 27:35 Забур 21:19. 27:39 Забур 21:8; 108:25. 27:40 Маттай 26:61; Яхьъя
2:19. 27:43 Забур 21:9. 27:46 Забур 21:2. 27:48 Забур 68:22.

вахана, худург кемсийн къонзи чу а Iоьттина, иза хьокхана буьххье а
йоьллина, Iийсага дIакховдийра, Цуьнга малийтархьама.
49 Амма вукхара бохура: «Собар дел, хьовсур ду вай, ЭлияхIу вогIий те
ХIара кIелхьарваккха».
50 Iийсас кхин цкъа а мохь туьйхира. ТIаккха Шен Са дIаделира Цо.
51 ЦIеххьана Делан цIийна чохь уггар езачу чоьнна дуьхьал оьллина долу
кирхьа лакхара дуьйна лаха кхаччалц декъаделира. Латта дегадора, тIул-
гаш лелхара. 52 Къуббанаш еллаелира, дуккха а Делан нах беллачуьра
денбира. 53 Iийса денвеллачул тIаьхьа, уьш, шайн къуббанаш чуьра ара а
бевлла, яхIудхоша сийлахь-еза лоруш йолчу Ярушалайм-гIалина чу баха-
ра, уьш дуккха а болчу нахана ган а гира.
54 Iийса ларвеш хиллачу тIемалойн хьаькам а, цуьнца цхьаьна хилларш
а, шайна латта дегош а, кхин а хилла долу хIуманаш а гича, чIогIа кхера-
белира. Цара бохура: «Иза бакъонца Делан КIант хилла!»
55 Геннара цу суьрте хьоьжуш лаьтташ дуккха а зударий бара. Уьш Iий-
саца Галилайра схьабаьхкина бара, Цуьнан хьашташ кхочушдархьама.
56 Царна юкъахь Магдалера Марем а, Якъубан а, Юшан а нана Марем а,
Зевадин шина кIентан нана а яра.

Iийса дIаволлар

(Марк 15:42-47; Лака 23:50-56; Яхьъя 19:38-42)

57 Суьйре тIееача, Рамат-гIалара Юсуп цIе йолу хьалдолу стаг веара.
Иза а вара Iийсан мурдех. 58 Пулат волчу а веана, цо, Iийсан дакъа шега
схьалахьара аьлла, дехар дира. Пулата, дакъа дIало аьлла, омра дира.
59 Юсупа, дакъа схьа а эцна, цIеначу кIади юккъе а хьарчийна, 60 ша
шена ломахь яьккхинчу керлачу къуббанна чу охьадиллира. Цунна
дуьхьал боккха тIулг а карчийна, цу чу воьду меттиг дIа а къевлина, иза
дIавахара. 61 Магдалера Марем а, важа Марем а цу къуббанна дуьхьал
охьахиира.

Къубданна хIоттийна долу гIарол

62 Иза хилира пIерасканан дийнахь, Далла лерина долчу шоьтан денна
кечам бечу хенахь. ШолгIачу дийнахь динан коьртачу дайша а, парушхо-
ша а, Пулат волчу а баьхкина, 63 элира: «Эла, тхуна хIинца дагадеа иза: цу
нах лебечо ша дийна волуш элира: „КхоалгIачу дийнахь Со денлур ву“.
64 Цундела, Иза чохь волу къубба, и кхо де даллалц, дикка ларъе алий, ом-
ра дехьа, Цуьнан мурдашка дакъа, лачкъа а дина, дIа ца дахьийта. Цара эр
ма ду: „Иза веллачуьра денвелла“. Цуьнан тIаьххьара болу аьшпаш хьал-
ха хиллачарал дуккха а вон хир бу».

27:51 Арадаккхар 26:31-33. 27:55, 56 Лака 8:2, 3. 27:63 Маттай 16:21; 17:23; 20:19; Марк
8:31; 9:31; 10:33, 34; Лака 9:22; 18:31-33.

65 Пулата цаьрга элира: «Шайца гIаролхой схьа а эций, даха а гIой,
шайна бакъахьа хеттачу агIор ларъе и къубба».
66 Цара, дIа а бахана, къуббанна чу воьду меттиг чIагIйина хиларан
билгало а йина, цигахь гIарол дIахIоттийра.

Iийса веллачуьра денвалар

(Марк 16:1-10; Лака 24:1-12; Яхьъя 20:1-10)

28 1 Далла лерина долу шоьтан де дIадаьлча, кIирандийнахь, сатос-
суш, Магдалера Марем а, важа Марем а къуббане хьажа еара. 2 Эц-
цахь чIогIа мохк бегийра, хIунда аьлча Везачу Элан малик, стигалара
охьа а доьссина, къуббанна дуьхьал биллина болу тIулг дIа а карчийна,
цунна тIе охьахиира. 3 Цуьнан амат, стелахаьштиг санна, къегара, тIера
бедарш, ло санна, кIайн яра. 4 ГIаролхой шайна и сурт гича, чIогIа кхера-
белла, бегош бара. Уьш беллачу нахах тарбеллера.
5 ТIаккха малик зударшка дистхилира: «Шу кхера ма ло. Суна хаьа,
аша жIарах дIатоьхна хилла Iийса лоьхий. 6 Иза кхузахь вац. Цо Ша ма-
аллара, Иза денвелла. Даха а гIой, Цуьнан дакъа Iиллинчу метте хьовса.
7 Цул тIаьхьа, сихха дIа а гIой, Цуьнан мурдашка дIадийца: „Иза велла-
чуьра денвелла. Галилай-махка Иза шул хьалха дIакхочур ву. Цигахь шу-
на Иза гур а ву“. Иштта ду шуна соьгара дош».
8 Сихха къубба чуьра ара а яьлла, и шиъ, шаьшшиъ чIогIа кхераел-
ла, яхьийна йоллушехь, йоккхаерца едда и хаам мурдашна дIахаийта
яхара.
9 ЦIеххьана царна новкъахь дуьхьалкхийтира Iийса. Цо элира: «Мар-
шалла ду шуьга». И шиъ, тIе а яхана, Цуьнан когех хьакха а елла, Цунна
хьалха охьатаьIира. 10 Iийсас цаьрга элира: «Ма кхералаш. Яха а гIой, Сан
вежаршка Галилай-махка гIо ала. Цигахь гур ву царна Со».

ГIаролхоша хаам бо

11 Зударий мурдаш болчу дIабаханчу хенахь, масех волчу гIаролхо-
чо, гIала схьа а веана, динан коьртачу дайшка дерриг а хилларг дIадий-
цира. 12 Къанойх дIа а кхетта, цаьрца барт а бина, динан коьртачу
дайша цу тIемалошна дукхха а ахча делира. 13 Цара элира: «Аша мас-
саьрга а ала деза: „Буьйсанна Цуьнан мурдаша, схьа а баьхкина, тхо
дийшина долчу хенахь, Цуьнан дакъа, лачкъа а дина, дIадаьхьира“.
14 И хаам мехкан куьйгалхочунна дIахаахь, оха цуьнца барт бийр бу
шуна таIзар ца дайта».
15 Ахча схьа а эцна, цара, шайна ма-хьеххара, нахе дIадийцира. И хаам
жуьгташна юкъахь дIасабаьржира. Таханлерчу дийне кхаччалц схьадо-
гIуш а ду иза.

Iийсас мурдашна тIедиллинарг

(Марк 16:14-18; Лака 24:36-49; Яхьъя 20:19-23; Векалийн 1:6-8)

16 Iийсас тIе ма-диллара, Галилай-махкарчу лам тIе дIавахара цхьайтта
мурд. 17 Иза шайна гича, уьш Цунна хьалха охьатаьIира, амма цхьацца-
берш шекбевлира. 18 Iийсас, тIе а веана, цаьрга элира: «Стигалшкахь а,
кху дуьнен чохь а мел йолу бакъо Сан кара схьаелла. 19 Иштта, даха а гIой,
Ден, КIентан, Делан Синан цIарах массо а халкъаш хих чекхдаха, 20 Аса
шайна тIедиллинарг дерриг а лардар а хьоьхуш. Ткъа Со массо а хенахь
шуьца хир ву, дуьненан чаккхе тIекхаччалц».

28:16 Маттай 26:32; Марк 14:28. 28:19 Векалийн 1:8.